

PROGRAMACIÓN
4º DE PRIMARIA

CURSO 2022-2023

ÍNDICE

- 1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.**
 - 1.1. UBICACIÓN DO CENTRO ESCOLAR.**
 - 1.2. ALUMNADO.**
- 2. OBXECTIVOS DA ETAPA.**
- 3. DESENVOLVEMENTO DAS DISTINTAS ÁREAS.**
- 4. METODOLOXÍA.**
- 5. AVALIACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.**
- 6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.**
- 7. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA DO CENTRO.**
- 8. CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO.**
- 9. CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.**
- 10. MATERIAIS DIDÁCTICOS.**
 - 10.1. RECURSOS MATERIAIS.**
 - 10.2. ORGANIZACIÓN DOS ESPAZOS.**
- 11. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN**

1.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A finalidade da educación primaria é facilitarlle aos alumnos e ás alumnas as aprendizaxes da expresión e da comprensión, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición de noicións básicas da cultura, os hábitos de convivencia, de estudo e de traballo, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade, co fin de garantir unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade e de preparalos para cursar con aproveitamento a educación secundaria obrigatoria.

A acción educativa nesta etapa procurará a integración das experiencias e aprendizaxes do alumnado e adaptarse aos seus ritmos de traballo.

A etapa de educación primaria forma parte do ensino básico e, polo tanto, ten carácter obrigatorio e gratuíto. Comprende seis cursos académicos, que se cursarán ordinariamente entre os seis e os doce anos de idade, e organízase en áreas, que terán un carácter global e integrador.

1.1. UBICACIÓN DO CENTRO ESCOLAR.

O CEIP de Xuño está situado na parroquia de Xuño, no concello de Porto do Son.

O medio rural e físico no que está situado favorece o desenvolvemento de actividades de observación, experimentación e traballo práctico cos alumnos e alumnas e permite o aproveitamento didáctico de praias, lagoas, montañas, montes, ríos, etc.

1.2.ALUMNADO.

O curso de cuarto de primaria está formado por 12 alumnos e alumnas.

É un grupo que amosa diferentes ritmos de traballo e de aprendizaxe. 1 alumno xa repetiu con anterioridade na Educación Primaria e sería bo facerlle unha adaptación curricular para que acade obxectivos sempre ao seu nivel.

2. OBXECTIVOS DA ETAPA DE EP (EN TERMOS DE CAPACIDADES):

a	Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, preparárense para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
b	Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
c	Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relacionan.
d	Coñecer, comprender e respectar as culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non-discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
e	Coñecer e utilizar de forma apropiada a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as dúas linguas.
f	Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
g	Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
h	Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
i	Iniciarse no uso das tecnoloxías da información e da comunicación, para a aprendizaxe, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciban e elaboren.

j	Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
k	Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
l	Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
m	Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
n	Fomentar a educación viaria e as actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
o	Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, salientando as mulleres e os homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

3.-DESENVOLVEMENTO DAS DISTINTAS ÁREAS.

CIENCIAS SOCIAIS

INTRODUCCIÓN

O obxecto da área de ciencias sociais é preparar ao alumnado para vivir en sociedade, respectando as regras sociais e democráticas.

Esta área integra diversos ámbitos de estudo, centrándose en aspectos xeográficos, sociolóxicos, económicos e históricos. A organización de contidos queda establecido do seguinte xeito:

- **Bloque 1.**Contidos comúns.
- **Bloque 2.**O mundo que nos rodea
- **Bloque 3.** Vivir en sociedade
- **Bloque 4.**As pegadas do tempo

Estes bloque establécense para facilitar a concreción curricular da área, pero, en ningún caso, o desenvolvemento curricular se limitará a seguir esta estrutura, senón que os contidos serán abordados dun xeito global e interdisciplinar.

Para o desenvolvemento deste currículo dividiremos a materia en unidades didácticas que serán repartidas ao longo das tres avaliacións, pero, como xa dixemos, dada a interrelación dos cinco bloques, non deben ser traballados de forma illada, senón integrada.

Os resultados da avaliación do curso anterior nesta área foron satisfactorios, dato a ter en conta coma punto de partida nesta programación.

OBXECTIVOS EN CLAVE DE COMPETENCIAS DO CUARTO CURSO

- Identificar e describir o tempo atmosférico, os principais fenómenos meteorolóxicos e os aparellos utilizados para realizar medicións concretas e exactas sobre as condicións atmosféricas, valorando a importancia destas predicións para a vida das persoas e as principais actividades económicas. (Sociais e cívicas / Intelixencia interpersoal).
- Identificar como as actividades humanas orixinan os desequilibrios no medio, adquirindo pautas de consumo e comportamento responsable para reducir o impacto ambiental das nosas actividades. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista).
- Recoñecer as características da Terra, as súas capas, tipos de rochas, a distribución da auga no planeta e as distintas formas de relevo. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista).
- Coñecer as principais formas de representar a Terra e os elementos para cada unha desas representacións. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista).
- Recoñecer a forma de organización da localidade, do municipio e das comunidades autónomas (CC. AA.), identificando e valorando os valores democráticos en que se fundamenta e sendo consciente da importancia da participación cidadá na organización e a colaboración no funcionamento. (Sociais e cívicas / Intelixencia interpersoal).
- Coñecer os factores principais que interveñen na evolución dunha poboación, os principais conceptos demográficos para calcular, representar e interpretar os datos dunha poboación. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencias naturalista e visual-espacial).
- Identificar as actividades comerciais, os principais tipos e as persoas que interveñen nelas, considerar a importancia e a contribución destas á sociedade do benestar relacionándoas coa satisfacción de necesidades en canto á prestación de servizos que supoñen. (Sociais e cívicas / Intelixencia interpersoal).
- Coñecer e respectar as normas básicas de seguridade viaria e sabelas utilizar como peón, condutor de bicicletas e usuario dos medios de transporte e doutros servizos. (Sociais e cívicas / Intelixencias interpersoal e intrapersonal).
- Iniciarse no uso das unidades de medida do tempo histórico para localizar e ordenar os feitos históricos. Adquirir o concepto de historia coñecendo as idades en que se divide, identificando as fontes históricas e sabendo clasificalas. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía, Sociais e cívicas, aprender a aprender / Intelixencia lóxico-matemática, interpersoal e intrapersonal).
- Datar a Prehistoria e a Idade Antiga coñecendo as características da vida humana, a súa organización social e as manifestacións culturais e artísticas, así como valorar a importancia dos museos e os monumentos históricos, mostrando unha actitude de respecto e coidado. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía, Sociais e cívicas, Aprender a aprender / Intelixencia lóxico-matemática, interpersoal e intrapersonal).
- Formular hipótese e elaborar mensaxes e textos informativos, explicativos e argumentativos para a comprensión e a explicación da realidade. (Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista).
- Buscar, seleccionar e organizar información de diferentes fontes, analizala e extraer conclusións, reflexionar sobre o proceso seguido e comunicalo (oralmente ou por escrito) utilizando con rigor e precisión o vocabulario axustado aos contidos traballados, así como ás Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) e aos recursos diversos na elaboración de traballos. (Comunicación lingüística, Dixital, Aprender a aprender / Intelixencias lingüística-verbal e intrapersonal).
- Participar en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable e mostrando habilidades para evitar e resolver os conflitos pacificamente. (Sociais e cívicas / Intelixencia interpersoal).
- Mostrar autonomía ao planificar e levar a cabo accións e tarefas, así como creatividade e iniciativa ao tomar decisións. (Iniciativa emprendedora / Intelixencia intrapersonal).

CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN ,ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE

BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación nas Ciencias sociais.Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inqueda e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. ▪ B1.2.Busca e selección de información empregando as TIC e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafoles) e comunicación das conclusións. ▪ B1.3.Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1.Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.1.Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.3.Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4.Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material. ▪ B1.5.Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2.Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.2.2.Adoita un comportamento responsable, construtivo e solidario 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6 A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos. 	cooperación, participación e respecto cara aos demais.	respectando diferentes ideas e achegas nos debates, recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7.Utilización da terminoloxía propia da área. <ul style="list-style-type: none"> - Elaboración dun glosario da área. ▪ B1.8.Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). <ul style="list-style-type: none"> - A prensa escrita e dixital como fontes de información. ▪ B1.9.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3.Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1 3.1.Emplega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifestan a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCCT ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.3.3.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCCT ▪ CSC

BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.A litosfera: placas tectónicas. Os volcáns, os terremotos e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.Coñecer a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e analizar as súas influencias e consecuencias no medio que o rodea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.1..1 Coñece e define a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e as súas consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2.Formas de representación da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2.Explicar e comparar as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.2.1.Explica e compara as 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCCT

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ i 	<p>Terra: planos, mapas, planisferios e globos terráqueos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Identificación dos polos, o eixe e os hemisferios. 	<p>distintas formas de representar a superficie terrestre identificando os polos, o eixe e os hemisferios e analizar cal delas reflicte mellor a realidade á que representa.</p>	<p>distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos identificando polos, eixe e hemisferios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Os paralelos e meridianos. As coordenadas xeográficas: latitude e lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Identificar e manexar os conceptos de paralelos, meridianos e coordenadas xeográficas para localizar determinados puntos da Terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.3.1. Localiza diferentes puntos da Terra empregando os paralelos e meridianos e as coordenadas xeográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Planos, mapas e planisferios. Mapas físicos e políticos. ▪ B2.6. Escalas e signos convencionais dun mapa. ▪ B2.7. Orientación no espazo: Elaboración dun itinerario coa axuda de ferramentas dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Diferenciar correctamente entre planos, mapas, planisferios, mapas físicos e políticos, analizar e describir as características máis relevantes de cada un e interpretar a súa escala e signos convencionais básicos de cara a orientarse nun espazo determinado e á elaboración dun itinerario empregando as TIC. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.4.1. Identifica e clasifica distintos tipos de mapas, define que é a escala nun mapa, o seu uso e emprega e interpreta os signos convencionais básicos que poden aparecer nel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ i ▪ e ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. O tempo atmosférico. ▪ B2.9. Medición e predición meteorolóxica. Instrumentos de medida. Elaboración e comunicación dun parte meteorolóxico empregando as TIC (programa de radio, boletín meteorolóxico etc). ▪ B2.10. Gráficos sinxelos de temperaturas e precipitacións: os 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Explicar que é o tempo atmosférico, coñecer os instrumentos de medida, o seu uso, realizar medicións e interpretacións de gráficos a través dos datos recollidos nunha estación meteorolóxica de cara a facer unha predición do tempo atmosférico para un período de tempo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.1. Define tempo atmosférico, identifica os distintos instrumentos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos clasificándoos segundo a función e información que proporcionan e fai medicións, interpretacións de datos e predicións do tempo atmosférico. ▪ CSB2.5.2. Describe unha estación meteorolóxica, explica a súa función e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT

	<p>climogramas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11.Os mapas do tempo. Símbolos convencionais. 	<p>determinado e a comunicación deste empregando mapas do tempo.</p>	<p>confecciona e interpreta gráficos sinxelos de temperaturas e precipitacións.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.3.Interpreta e elabora sinxelos mapas meteorolóxicos distinguindo os seus elementos principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ h ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12.A hidrosfera. Distribución das augas no planeta. Masas e cursos de auga. ▪ B2.13.Vertentes hidrográficas. ▪ B2.14.Os tramos dun río. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6.Explicar a hidrosfera, identificar e nomear masas e cursos de auga, diferenciando augas superficiais e augas subterráneas, cuncas e vertentes hidrográficas e analizar as partes as partes dun río do medio próximo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.6.1.Define hidrosfera, e identifica e nomea as grandes masas e cursos de auga, explicando como se forman as augas subterráneas, como afloran e como se accede a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.6.2.Diferencia cuncas e vertentes hidrográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.6.3.Identifica e nomea os tramos dun río e as características de cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.15.A litosfera: características e tipos de rochas. ▪ B2.16.Rochas e minerais: propiedades, usos e utilidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7.Adquirir o concepto de litosfera, coñecer algúns tipos de rochas e a súa composición identificando distintos minerais e algunha das súas propiedades e usos. Facer especial fincapé nos que son propios de Galicia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.7.1.Observa, identifica e explica a composición das rochas nomeando algúns dos seus tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.7.2.Identifica e explica as diferenzas entre rochas e minerais, describe os seus usos e utilidades clasificando algúns minerais segundo as súas propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.17.A diversidade xeográfica das paisaxes de Galicia: relevo e hidrografía. Utilización de sistemas de información xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8.Describir as características do relevo de Galicia e a súa rede hidrográfica, localizándoos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.8.1.Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Galicia e as súas vertentes hidrográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ o 		nun mapa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2. 8.2 Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.18.A intervención humana no medio. ▪ B2.19.A contaminación e o cambio climático. ▪ B2.20.Desenvolvemento sostible e consumo responsable. Elaboración dunha campaña de concienciación no centro educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9.Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible a través da realización dunha campaña de concienciación no centro educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.9.1.Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.9.2. Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e o consumo responsable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1.A Constitución de 1978. ▪ B3.2.Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1.Analizar a importancia que teñen os dereitos, deberes e liberdades recollidos na Constitución para o exercicio dunha cidadanía activa e unha convivencia pacífica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.1.1.Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución para o exercicio da cidadanía activa e convivencia pacífica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3.Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. ▪ B3.4.As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2.Identificar as principais institucións políticas de Galicia e do Estado español que se derivan da Constitución, así como as súas funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.2.1.Identifica as principais institucións de Galicia e do Estado español e describe as súas funcións. ▪ CSB3.2.2.Identifica a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5.A organización social, política e territorial: o Estado español e as Comunidades Autónomas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3.Coñecer a organización territorial do Estado español e os seus órganos de goberno básicos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 3.1 Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6.Estructuras de goberno básicas: o concello. 		<p>comunidades autónomas que forman España.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Manifestacións culturais e lingüísticas de España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.4.1.Recoñece, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8.Demografía e poboación. ▪ B3.9.Conceptos demográficos: básicos e a súa representación. Representacións gráficas dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: IGE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5.Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e calculalos a partires dos datos de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.5.1.Define demografía e comprende os principais conceptos demográficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.5.2.Elabora gráficos sinxelos a partires de datos demográficos de obtidos en diversas fontes de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10.Educación viaria. Adquisición de coñecementos que contribúan a consolidar condutas e hábitos viarios correctos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Coñecer e respectar as normas de circulación e fomentar a seguridade viaria en todos os seus aspectos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 6.1.Explica normas básicas de circulación e as consecuencias derivadas do descoñecemento ou incumprimento destas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 6.2.Coñece o significado dalgunhas sinais de tráfico, recoñece a importancia de respectalas e as utiliza tanto como peón ou peoa e como persoa usuaria de medios de transporte (abrochase o cinto, non molestar a persoa condutora...) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1.O tempo histórico. A Prehistoria e a Idade Antiga: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan. Proxecto de traballo colaborativo sobre as formas de vida que caracterizan a Prehistoria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos desas épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.1.1.Define o concepto de prehistoria e historia, asociándoa as distintas idades aos feitos que marcan o seu inicio e final. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.1.2.Explica e valora a importancia da escritura, a agricultura e a gandería, como descubrimentos que cambiaron profundamente as sociedades humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2.As fontes históricas: a importancia das fontes arqueolóxicas e materiais. A escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.2.1.Recoñece a importancia dos restos arqueolóxicos e materiais que produce unha sociedade como fontes para coñecer o noso pasado, con especial relevancia da escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.3.1.Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos situándoos como sucesivos a.C o d.C 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.3.2.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4.A península ibérica na Prehistoria. ▪ B4.5.A península ibérica na Idade Antiga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4.Identificar e localizar no tempo os procesos e acontecementos históricos e culturais máis relevantes da historia de España para 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo os feitos fundamentais da prehistoria e historia de España e describe as principais características de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6.A Prehistoria e Idade Antiga en Galicia. Os principais xacementos arqueolóxicos de Galicia. 	<p>adquirir unha perspectiva global da súa evolución e coñecer os principais xacementos arqueolóxicos de Galicia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.4.2.Explica aspectos relacionados coa forma de vida, organización social e cultura das distintas épocas históricas estudadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.4.3.Explica a diferenza dos dous períodos nos que se divide a Prehistoria e describe as características básicas das formas de vida nestas dúas épocas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.4.4.Data a Idade Antiga e describe as características básicas da vida naquel tempo, en especial as referidas á romanización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7.Noso patrimonio histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.5.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8.Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.6.1.Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC

TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T	T	T	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	C.C.
			1	2	3		
Bloque 1: Contidos comúns							
CS-B1.1	4º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.	Busca información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CAA CD CMCT CCL
CS-B1.1	4º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	Manifesta autonomía.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSIEE CAA
CS-B1.1	4º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.	Presenta traballos con curiosidade.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CAA CCL CMCT
CS-B1.2	4º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.	Traballa de forma individual e en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CAA
CS-B1.2	4º-CSB1.2.2 - Adoita un comportamento responsable, construtivo e solidario respectando diferentes ideas e achegas nos debates, recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.	Manifesta actitude de responsabilidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CAA
CS-B1.3	4º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler,	Emprega o vocabulario axeitado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL;CA A CMCT

	escribir e falar sobre Ciencias sociais.					INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC
CS-B1.3	4º-CSB1.3.2 - .Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifestan a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.	Expón un tema de forma clara e ordenada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CCL CMCT CSC CAA
CS-B1.3	4º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Analiza información utilizando diversos recursos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CCL CD CMCT CSC
Bloque 2: O mundo que nos rodea							
CS-B2.1	4º-CSB2.1.1 - Coñece e define a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e as súas consecuencias.	Coñece a litosfera.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CAACCL
CS-B2.2	4º-CSB2.2.1 - Explica e compara as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos identificando polos, eixe e hemisferios.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL CAA
CS-B2.3	4º-CSB2.3.1 - Localiza diferentes puntos da Terra empregando os paralelos e meridianos e as coordenadas xeográficas.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CAA
CS-B2.4	4º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica distintos tipos de mapas, define que é a escala nun mapa, o seu uso e emprega e interpreta os signos convencionais básicos que poden aparecer nel.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CAA
CS-B2.5	4º-CSB2.5.1 - Define tempo atmosférico, identifica os distintos instrumentos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos clasificándoos segundo a función e información que proporcionan e fai medicións, interpretacións de datos e predicións do tempo atmosférico.	Coñece o tempo atmosférico.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL CAA
CS-B2.5	4º-CSB2.5.2 - Describe unha estación	Representa o tempo	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CMCT

	meteorolóxica, explica a súa función e confecciona e interpreta gráficos sinxelos de temperaturas e precipitacións.	atmosférico.				INSTRUMENTOS: Proba escrita	CCLCAA CD
CS-B2.5	4º-CSB2.5.3 - Interpreta e elabora sinxelos mapas meteorolóxicos distinguindo os seus elementos principais.	Coñece o mapa meteorolóxico.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT
CS-B2.6	4º-CSB2.6.1 - Define hidrosfera, e identifica e nomea as grandes masas e cursos de auga, explicando como se forman as augas subterráneas, como afloran e como se accede a elas.	Coñece a hidrosfera.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL CSC
CS-B2.6	4º-CSB2.6.2 - Diferencia cuncas e vertentes hidrográficas.	Coñece os ríos.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL
CS-B2.6	4º-CSB2.6.3 - Identifica e nomea os tramos dun río e as características de cada un deles.	Coñece as características dos ríos.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL CAA
CS-B2.7	4º-CSB2.7.1 - Observa, identifica e explica a composición das rochas nomeando algúns dos seus tipos.	Coñece as rochas.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL
CS-B2.7	4º-CSB2.7.2 - Identifica e explica as diferenzas entre rochas e minerais, describe os seus usos e utilidades clasificando algúns minerais segundo as súas propiedades.	Diferencia as rochas dos minerais.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CCL
CS-B2.8	4º-CSB2.8.1 - Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Galicia e as súas vertentes hidrográficas.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CAA
CS-B2.8	4º-CSB2.8.2 - Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de Galicia.	Localiza nun mapa ríos, mares e océanos.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CAA

CS-B2.9	4º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.	Coñece a importancia do medio.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B2.9	4º-CSB2.9.2 - Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.	Valora o consumo responsable.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.1	4º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución para o exercicio da cidadanía activa e convivencia pacífica.	Valora o exercizo da cidadanía.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.2	4º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións de Galicia e do Estado español e describe as súas funcións.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.2	4º-CSB3.2.2 - Identifica a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.3	4º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España.					PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.4	4º-CSB3.4.1 - Recoñece, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	Recoñece a diversidade cultural do sistema español.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.5	4º-CSB3.5.1 - Define demografía e comprende os principais conceptos demográficos.	Coñece a demografía.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL

CS-B3.5	4º-CSB3.5.2 - Elabora gráficos sinxelos a partires de datos demográficos de obtidos en diversas fontes de información.	Elabora gráficos de poboación.		X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CAA
CS-B3.6	4º-CSB3.6.1 - Explica normas básicas de circulación e as consecuencias derivadas do descoñecemento ou incumprimento destas.	Coñece as normas de educación viaria.		X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
CS-B3.6	4º-CSB3.6.2 - Coñece o significado dalgunhas sinais de tráfico, recoñece a importancia de respectalas e as utiliza tanto como peón ou peoa e como persoa usuaria de medios de transporte (abrocharse o cinto, non molestar a persoa condutora...)				PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCL
Bloque 4: As pegadas do tempo						
CS-B4.1	4º-CSB4.1.1 - Define o concepto de prehistoria e historia, asociándoa as distintas idades aos feitos que marcan o seu inicio e final.	Coñece a prehistoria e historia.		X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CMCT CCL
CS-B4.1	4º-CSB4.1.2 - Explica e valora a importancia da escritura, a agricultura e a gandería, como descubrimentos que cambiaron profundamente as sociedades humanas.	Valora a escritura e agricultura como cambio na sociedade.		X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCEC CCL
CS-B4.2	4º-CSB4.2.1 - Recoñece a importancia dos restos arqueolóxicos e materiais que produce unha sociedade como fontes para coñecer o noso pasado, con especial relevancia da escritura.	Recoñece os restos arqueolóxicos como orixe do noso pasado.		X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CMCT CAA
CS-B4.3	4º-CSB4.3.1 - Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos	Recoñece o século.		X	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática.	CMCT CSC

	situándoos como sucesivos a.C o d.C					INSTRUMENTOS: Proba escrita	
CS-B4.3	4º-CSB4.3.2 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.						CSC CMCT CAA
CS-B4.4	4º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo os feitos fundamentais da prehistoria e historia de España e describe as principais características de cada unha delas.						CMCT CSC CCEC CCL
CS-B4.4	4º-CSB4.4.2 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida, organización social e cultura das distintas épocas históricas estudadas.	Cofece a organización das épocas históricas.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CCEC CSC CCL
CS-B4.4	4º-CSB4.4.3 - Explica a diferenza dos dous períodos nos que se divide a Prehistoria e describe as características básicas das formas de vida nestas dúas épocas.						CSC CCEC CCL
CS-B4.4	4º-CSB4.4.4 - Data a Idade Antiga e describe as características básicas da vida naquel tempo, en especial as referidas á romanización.	Cofece a Idade Antiga			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CMCT CSC CCEC
CS-B4.5	4º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Respecta o patrimonio natural, histórico e cultural.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCEC
CS-B4.6	4º-CSB4.6.1 - Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo.	Respecta as antiguedades.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba escrita	CSC CCEC

MATEMÁTICAS

Introdución.

Esta área, as matemáticas, é unha das áreas troncais establecidas na LOMCE. Poderíamos definir as matemáticas como “*un conxunto de saberes asociados aos números e ás formas, que permiten a análise de distintas situacións reais*”. Por eso consideramos fundamental centrar o traballo nesta área na propia experiencia do alumno partindo sempre de situacións concretas da vida cotidiá para pouco a pouco ir xeralizando ata acadar a resolución de situacións problemáticas máis complexas.

Os contidos están organizados en cinco grandes bloques:

1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas.
2. Números.
3. Medida.
4. Xeometría.
5. Estatística e probabilidade.

Estes cinco bloques teñen en común o punto fundamental desta área, a resolución de problemas, na que para chegar á súa solución trabállanse antes moitos aspectos fundamentais: lectura, comprensión, planificación, estratexias de resolución...

Para o desenvolvemento deste currículo dividiremos a materia en unidades didácticas que serán repartidas ao longo das tres avaliacións. O bloque primeiro, (procesos, métodos e actitudes matemáticas) estará presente en todas as unidades didácticas do mesmo xeito que a resolución de problemas.

OBXECTIVOS EN TÉRMINOS DE COMPETENCIAS DE CUARTO CURSO

- Interpretar adecuadamente textos orais e escritos para comprender os problemas e as situacións que se presentan e suscitálos utilizando a linguaxe matemática. (Competencia en comunicación lingüística / Intelixencia lingüística-verbal)
- Ler, escribir, descompoñer e ordenar números naturais de ata seis cifras e números ordinales ata o 39.º para interpretar e comunicar información numérica en contextos reais. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Calcular sumas, restas, multiplicacións e divisións, así como operacións combinadas; identificar os termos e as propiedades das catro operacións, e desenvolver estratexias persoais de cálculo mental. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Aplicar estratexias e procedementos diversos para resolver problemas en situacións reais, calculando sumas, restas, multiplicacións e divisións; estimando e comprobando resultados, e realizando aproximacións. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Coñecer e utilizar apropiadamente fraccións e números decimais para expresar cantidades sinxelas en situacións cotiás. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Medir e estimar lonxitudes, masas, capacidades e tempos utilizando os instrumentos e as unidades de medida apropiados. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Expresar de forma simple e complexa medidas de lonxitude, masa e capacidade, en contextos reais.

(Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)

- Coñecer e utilizar os billetes e as moedas de euro en situacións e contextos reais. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Interpretar representacións espaciais sinxelas (esbozos, itinerarios e planos) para desprazarse ou indicar un desprazamento. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia visual-espacial)
- Coñecer e aplicar o concepto de simetría nos elementos da contorna. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia visual-espacial)
- Utilizar instrumentos de debuxo (regra, compás, escuadra e cartabón) para debuxar formas xeométricas. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia visual-espacial)
- Identificar figuras planas, circunferencia e círculo, e os seus elementos en contextos e situacións reais. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia visual-espacial)
- Distinguir no plano: recta, semirrecta, segmento e ángulo; identificar, clasificar e debuxar rectas (paralelas, secantes, perpendiculares) e ángulos que observa na contorna. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia visual-espacial)
- Utilizar a cuadrícula para expresar a medida de superficie de figuras planas. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia visual-espacial)
- Calcular o perímetro e a área dalgúns figuras planas explicando o procedemento seguido. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática e intelixencia visual-espacial)
- Utilizar as táboas de frecuencias para efectuar o reconto de datos en situacións cotiás e representalos mediante diagramas de barras, diagramas de barras dobres e pictogramas. (Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía / Intelixencia lóxico-matemática)
- Utilizar as TIC como ferramentas para efectuar cálculos, buscar información e representala gráficamente. (Competencia dixital / Intelixencia lóxico-matemática)
- Analizar situacións cotiás e tomar iniciativas de forma autónoma para resolvelas eficazmente. (Sentido de iniciativa e espírito emprendedor / Intelixencia intrapersonal).

BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b g e	B1.1. Planificación do proceso de resolución de problemas: análise e comprensión do enunciado. Estratexias e procedementos postos en práctica: facer un debuxo, unha táboa, un esquema da situación, ensaio e erro razoado, operacións matemáticas axeitadas etc. Resultados obtidos.	B1.1. Expresar verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema.	MTB1.1.1. Comunica verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema de matemáticas ou en contextos da realidade.	CMCT CCL
		B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	MTB1.2.1. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas:revisa as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comproba e interpreta as solucións no contexto da situación, busca outras formas de resolución etc.	CMCT CAA CSIEE
			MTB1.2.2. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas.	CMCT CAA CSIEE
			MTB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas a resolver, contrastando a súa validez e valorando a súa utilidade e eficacia.	CMCT CAA CSIEE
			MTB1.2.4. Identifica e interpreta datos e mensaxes de textos numéricos sinxelos da vida cotiá (facturas, folletos publicitarios, rebaixas...).	CMCT CCL CAA
b g	B1.2. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	B1.3. Profundar en problemas resoltos propoñendo pequenas variacións nos datos, outras preguntas etc.	MTB1.3.1. Profunda en problemas unha vez resoltos, analizando a coherencia da solución e buscando outras formas de resolvelos.	CMCT CAA CSIEE

			MTB1.3.2. Formula novos problemas, a partir dun resolto: variando os datos, propoñendo novas preguntas, conectando coa realidade, buscando outros contextos etc.	CMCT CAA CSIEE
g	B1.3. Acercamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas.	B1.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados para a resolución de problemas.	MTB1.4.1. Practica o método científico sendo ordenado, organizado e sistemático.	CMCT CAA
b g	B1.4. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	B1.5. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	MTB1.5.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas: esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada.	CMCT CSC CSIEE
b g i	B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. B1.6. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe.	B1.6. Utilizar os medios tecnolóxicos de modo habitual no proceso de aprendizaxe, buscando, analizando e seleccionando información relevante en internet ou en outras fontes elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións.	MTB1.6.1. Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e resolver problemas.	CMCT CD CAA

BLOQUE 2. NÚMEROS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b	B2.1. Números naturais, decimais e fraccións.	B2.1. Ler, escribir e ordenar	MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o	CMCT

e g h	B2.2. A numeración romana.	utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as centésimas).	coñecemento á comprensión de datacións.	CCEC
	B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números.			CCL
	B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.6. O sistema de numeración decimal: valor posicional das cifras. B2.7. O número decimal: décimas e centésimas. B2.8. Fraccións. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición.		MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as centésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	CMCT CAA CCL
b g	B2.10. Descomposición e redondeo de números naturais e decimais	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor.	MTB2.2.1. Descompón, compón e redondea números naturais e decimais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	CMCT CAA
b g	B2.11. Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división.	B2.3. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as súas propiedades, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado.	MTB2.3.1. Aplica as propiedades das operacións e as relacións entre elas.	CMCT CAA
	B2.12. Identificación e uso dos termos propios da división.		MTB2.3.2. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador na resolución de problemas contextualizados.	CMCT CAA
	B2.13. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. B2.14. Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. B2.15. Operacións con fraccións. B2.16. Operacións con números decimais. B2.17. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.		MTB2.3.3. Realiza operacións con números decimais na resolución de problemas contextualizados.	CMCT CAA
b	B2.18. Estimación de resultados.	B2.4. Coñecer, utilizar e	MTB2.4.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de	CMCT

g i	B2.19. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.	automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	suma, resta, multiplicación e división (de ata dúas cifras) con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	CAA	
	B2.20. Automatización de algoritmos.		MTB2.4.2. Constrúe series numéricas, ascendentes e descendentes, de cadencias 2, 10, 100 a partir calquera número e de cadencias 5, 25 e 50 a partir de múltiplos de 5, 25 e 50.	CMCT	
	B2.21. Descomposición de números naturais atendendo ao valor posicional das súas cifras.			MTB2.4.3. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	CMCT
	B2.22. Construción de series ascendentes e descendentes.				CAA
B2.23. Descomposición de números decimais atendendo ao valor posicional das súas cifras.	B2.24. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental.	MTB2.4.4. Estima e redondea o resultado dun cálculo valorando a resposta.	CMCT CAA		
B2.26. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.		B2.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.5.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións.	CMCT CAA	
B2.27. Resolución de problemas da vida cotiá.	MTB2.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.			CMCT CAA CSIEE	

BLOQUE 3. MEDIDA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b	B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a	B3.1. Escoller os instrumentos de	MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades e masas de	CMCT

e g	expresión dunha medida.	medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	CCL CAA
	B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades e masas de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida.		MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	CMCT CAA
g	B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude.	B3.2. Operar con diferentes medidas.	MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	CMCT
	B3.5. Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada.		MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	CMCT
	B3.6. Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade e masa.		MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	CMCT
b g	B3.7. Unidades de medida do tempo e as súas relación. B3.8. Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. B3.9. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. B3.10. Cálculos con medidas temporais.	B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	MTB3.3.1. Resolve problemas da vida diaria utilizando as medidas temporais e as súas relacións.	CMCT CAA
b g	B3.11. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes. B3.12. Múltiplos e submúltiplos do euros. B3.13. Equivalencias entre moedas e billetes.	B3.4. Coñecer o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea.	MTB3.4.1. Coñece a función, o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais coma figuradas.	CMCT CAA CSC

BLOQUE 4. XEOMETRÍA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b g i	B4.1. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.2. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os seus ángulos.	B4.1. Coñecer as figuras planas; cadrado, rectángulo, romboide, triángulo, trapecio e rombo.	MTB4.1.1. Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos.	CMCT CAA
			MTB4.1.2. Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas.	CMCT CD
b g	B4.3. Clasificación de cuadriláteros atendendo o paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos. B4.4. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio e diámetro.	B4.2. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.	MTB4.2.1. Clasifica cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados.	CMCT CAA
			MTB4.2.2. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio e diámetro.	CMCT CAA
b g	B4.5. Identificación e denominación de polígonos atendendo o número de lados. B4.6. Corpos xeométricos: elementos, relación e clasificación. B4.7. Poliedros. Elementos básicos: vértices, caras e arestas. Tipos de poliedros. B4.8. Corpos redondos: cono, cilindro e esfera. B4.9. Regularidades e simetrías: recoñecemento de regularidades.	B4.3. Coñecer as características e aplicalas para clasificar: poliedros, prismas, pirámides, corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos.	MTB4.3.1. Identifica e nomea polígonos atendendo o número de lados.	CMCT CAA
			MTB4.3.2. Recoñece e identifica poliedros, prismas, pirámides e os seus elementos básicos: vértices, caras e arestas.	CMCT CAA
			MTB4.3.3. Recoñece e identifica corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos.	CMCT CAA
b g h	B4.10. Interpretación de representacións espaciais en situacións da vida cotiá.	B4.4. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares.	MTB4.4.1. Representa a escola, o barrio ou a aldea mediante un plano ou esbozo.	CMCT CAA CSC
b	B4.11. Resolución de problemas de xeometría	B4.5. Identificar, resolver	MTB4.5.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen	CMCT

g	relacionados coa vida cotiá.	problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisión.	CAA CSIEE
			MTB4.5.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	CMCT CAA

BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b g	B5.1. Recollida e clasificación de datos cualitativos e cuantitativos.	B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais... comunicando a información.	MTB5.1.1. Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares.	CMCT CAA
b g	B5.2. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.	B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.	MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.	CMCT CAA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T	T	T	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
			1	2	3	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas							
MT-B1.1	4º-MTB1.1.1 - Comunica verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema de matemáticas ou en contextos da realidade.	Razona un problema.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
MT-B1.2	4º-MTB1.2.1 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas:revisa as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comproba e interpreta as solucións no contexto da situación, busca outras formas de resolución etc.	Razona un problema e busca varias formas de resolución.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA CSIEE
MT-B1.2	4º-MTB1.2.2 - Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas.	Utiliza varias estratexias de resolución de problemas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA CSIEE
MT-B1.2	4º-MTB1.2.3 - Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas a resolver, contrastando a súa validez e valorando a súa utilidade e eficacia.	Realiza estimacións aos problemas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA CSIEE
MT-B1.2	4º-MTB1.2.4 - Identifica e interpreta datos e mensaxes de textos numéricos sinxelos da vida cotiá (facturas, folletos publicitarios, rebaixas...).	Interpreta textos numéricos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL CAA
MT-B1.3	4º-MTB1.3.2 - Formula novos problemas, a partir dun	Resolve problemas a	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CMCT

	resolto: variando os datos, propoñendo novas preguntas, conectando coa realidade, buscando outros contextos etc.	partir dun problema xa resolto.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA CSIEE
MT-B1.4	4º-MTB1.4.1 - Practica o método científico sendo ordenado, organizado e sistemático.	Utiliza o método científico.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B1.5	4º-MTB1.5.1 - Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas: esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada.	Valora o esforzo e a crítica razoada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CSC CSIEE
Bloque 2: Números							
MT-B2.1	4º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	Coñece os números romanos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCEC CCL
MT-B2.1	4º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as centésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Recoñece textos numéricos da vida cotiá.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA CCL
MT-B2.2	4º-MTB2.2.1 - Descompón, compón e redondea números naturais e decimais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Compón e descompón números decimais.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.3	4º-MTB2.3.1 - Aplica as propiedades das operacións e as relacións entre elas.	Coñece as propiedades e as relaciona.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.3	4º-MTB2.3.2 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador na resolución de problemas contextualizados. .	Realiza sumas e restas de fraccións.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.3	4º-MTB2.3.3 - Realiza operacións con números decimais na resolución de problemas contextualizados.	Realiza operacións e problemas con números decimais.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.4	4º-MTB2.4.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división (de ata dúas cifras) con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	Emprega algoritmos da suma, resta, multiplicación e división de até 2 cifras.	X	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA

MT-B2.4	4º-MTB2.4.3 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	Emprega o cálculo mental.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.4	4º-MTB2.4.4 - Estima e redondea o resultado dun cálculo valorando a resposta.	Estima e redondea o resultado dun cálculo.	X	X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.5	4º-MTB2.5.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións.	Resolve problemas empregando estratexias.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B2.5	4º-MTB2.5.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Resolve problemas de diferentes formas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA CSIEE CCL
Bloque 3: Medida							
MT-B3.1	4º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades e masas de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	Mide con distintos instrumentos.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CMCT CCL CAA
MT-B3.2	4º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B3.2	4º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	Expresa as medicións.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B3.2	4º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	Compara e ordena medidas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B3.3	4º-MTB3.3.1 - Resolve problemas da vida diaria utilizando as medidas temporais e as súas relacións.	Resolve problemas utilizando as medidas temporais.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA

MT-B3.4	4º-MTB3.4.1 - Coñece a función, o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais coma figuradas.	Coñece as moedas e billetes e resolve problemas.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA CSC
Bloque 4: Xeometría						
MT-B4.1	4º-MTB4.1.1 - Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos	Clasifica triángulos según seus lados e ángulos.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B4.1	4º-MTB4.1.2 - Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas.	Utiliza instrumentos para o debuxo de formas xeométricas.		X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CD
MT-B4.2	4º-MTB4.2.1 - Clasifica cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados.	Clasifica cuadriláteros.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B4.2	4º-MTB4.2.2 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio e diámetro.	Identifica e diferencia circunferencia e círculo.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B4.3	4º-MTB4.3.1 - Identifica e nomea polígonos atendendo o número de lados.	Recoñece polígonos.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B4.3	4º-MTB4.3.2 - Recoñece e identifica poliedros, prismas, pirámides e os seus elementos básicos: vértices, caras e arestas.	Recoñece poliedros, prismas, pirámides.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B4.3	4º-MTB4.3.3 - Recoñece e identifica corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos.	Recoñece os corpos redondos.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B4.4	4º-MTB4.4.1 - Representa a escola, o barrio ou a aldea mediante un plano ou esbozo.	Representa en plano.		X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CMCT CAA CSC
MT-B4.5	4º-MTB4.5.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo,	Resolve problemas xeométricos.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA CSIEE

	argumentando e tomando decisión.						
MT-B4.5	4º-MTB4.5.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	Reflexiona sobre a resolución de problemas.	X	X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
Bloque 5: Estatística e probabilidade							
MT-B5.1	4º-MTB5.1.1 - Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares.	Identifica datos cualitativos e cuantitativos.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B5.2	4º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.	Realiza gráficas estadísticas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT, CAA

CIENCIAS DA NATUREZA

Introdución

Esta área forma parte das áreas troncais especificadas pola LOMCE.

As ciencias da natureza axúdannos a coñecer o mundo en que vivimos, a comprender a nosa contorna e as achegas dos avances científicos e tecnolóxicos á nosa vida diaria. A través das ciencias da natureza achegámonos ao traballo científico e á súa contribución ao desenvolvemento, polo que é necesario proporcionar a todos os alumnos e alumnas as bases dunha formación científica que lles axude a desenvolver as competencias necesarias para desenvolverse nunha realidade cambiante cada vez máis científica e tecnolóxica.

A través do área de Ciencias da Natureza os alumnos e alumnas iníciáanse no desenvolvemento das principais estratexias da metodoloxía científica, tales como a capacidade de formular preguntas, identificar o problema, formular hipótese, planificar e realizar actividades, observar, recoller e organizar a información relevante, sistematizar e analizar os resultados, sacar conclusións e comunicalas, traballando de forma cooperativa e facendo uso de forma adecuada dos materiais e ferramentas.

Os contidos están organizados en 5 bloques

- **Bloque 1.** Iniciación á actividade científica.
- **Bloque 2.** O ser humano e a saúde.
- **Bloque 3.** Os seres vivos.
- **Bloque 4.** Materia e enerxía.
- **Bloque 5.** A tecnoloxía, objectos e máquinas.

Para o desenvolvemento deste currículo dividiremos a materia en unidades didácticas que serán repartidas ao longo das tres avaliacións, pero dada a interrelación dos cinco bloques, non deben ser traballados de forma illada, senón integrada.

OBXECTIVOS EN CLAVE DE COMPETENCIAS DO CUARTO CURSO

- Observar, identificar, e recoñecer plantas e seres doutros reinos, sendo capaz de clasificalos con criterios científicos. (*Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista*).
- Adoptar actitudes de respecto polo medio físico e os seres vivos que o habitan co fin de fomentar o equilibrio dinámico da natureza e o mantemento da contorna natural. (*Sociais e cívicas / Intelixencia interpersonal*).
- Identificar e describir os órganos e o seu funcionamento, a partir do propio corpo, así como a función que teñen na relación co medio e cos outros seres humanos. (*Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencias naturalista e corporal-cinestésica*).
- Coñecer e identificar as consecuencias de determinados hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso para a saúde e o desenvolvemento persoal. (*Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista*).
- Identificar emocións e sentimentos en si mesmo e nos seus compañeiros e compañeiras. (*Sociais e cívicas / Intelixencias intrapersonal e interpersonal*).
- Coñecer a materia e identificar as súas propiedades e exemplificalas con materiais de uso habitual.

(Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista).

- Realizar experiencias sinxelas para coñecer os efectos das forzas, a luz e a calor nos materiais, respectando as normas de uso e de seguridade dos instrumentos e materiais de traballo. *(Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencia naturalista).*
- Iniciarse no coñecemento do concepto de enerxía e recoñecer as formas básicas que pode adoptar e as súas transformacións, así como os tipos de fontes de enerxía e o uso responsable na súa vida cotiá. *(Sociais e cívicas; Iniciativa e espírito emprendedor; Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencias interpersoal, intrapersonal e naturalista).*
- Identificar máquinas e recoñecer os seus operadores fundamentais, a súa función e as fontes de enerxía con que funcionan, en exemplos cotiáns. *(Matemática. Ciencia e tecnoloxía / Intelixencias naturalista e visual-espacial).*
- Valorar a importancia de grandes inventos e a súa contribución á mellora das condicións de vida. *(Matemática. Ciencia e tecnoloxía; Sociais e cívicas / Intelixencias naturalista e interpersoal).*
- Realizar de maneira moi guiada sinxelos experimentos e experiencias, establecendo hipóteses respecto dos feitos que suceden dunha forma natural ou provocada. *(Matemática. Ciencia e tecnoloxía; Iniciativa e espírito emprendedor / Intelixencias naturalista e intrapersonal).*
- Buscar, seleccionar e organizar información, analízala e extraer conclusións, comunicar a súa experiencia, reflexionar sobre o proceso seguido e comunalo (oral, escrito), utilizando o vocabulario axustado aos temas, así como as TIC e recursos diversos na elaboración de traballos. *(Comunicación lingüística; Dixital; Aprender a aprender / Intelixencias lingüístico-verbal, visual-espacial e intrapersonal).*
- Participar en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable mostrando habilidades para resolver conflitos pacificamente. *(Sociais e cívicas / Intelixencia interpersoal).*
- Mostrar autonomía ao planificar e levar a cabo accións e tarefas, e iniciativa ao tomar decisións. *(Iniciativa e espírito emprendedor / Intelixencia intrapersonal).*

BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
B e g h i	<p>B1.1. Realización de proxectos, pequenas investigacións e presentación de resultados.</p> <p>B1.2. Interese por coidar a presentación dos traballos en soporte dixital ou papel.</p> <p>B1.3. Uso das TIC de xeito cada vez máis autónomo para a busca de información e para a súa comunicación, empregando a nivel básico o tratamento de textos (titulación, formato, arquivo e recuperación dun texto, cambios, substitucións e impresión).</p> <p>B1.4. Seguimento dunha secuencia dada para atopar unha información en internet e noutros soportes.</p>	<p>B1.1. Realizar un proxecto para a obtención dun produto como resultado dun problema formulado, elaborar con autonomía documentación sobre o proceso e presentala en diferentes soportes.</p>	<p>CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita.</p>	<p>CAA</p> <p>CCL</p> <p>CMCCT</p> <p>CSIEE</p>
			<p>CNB1.1.2. Presenta os traballos, en soporte dixital ou papel, de maneira ordenada, clara e limpa.</p>	<p>CCL</p> <p>CMCCT</p> <p>CD</p>
			<p>CNB1.1.3. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.</p>	<p>CAA</p> <p>CMCCT</p> <p>CSIEE</p>
			<p>CNB1.1.4. Consulta e utiliza documentos escritos, imaxes e gráficos.</p>	<p>CAA</p> <p>CMCCT</p> <p>CD</p>
			<p>CNB1.1.5. Reflexiona sobre o traballo realizado, saca conclusións sobre como traballa e aprende e elabora estratexias para seguir aprendendo.</p>	<p>CAA</p> <p>CMCCT</p>
B e g h	B1.5. Iniciación á actividade científica.	<p>B1.2. Establecer conxecturas de sucesos ou problemas que ocorren no seu contorno por medio da observación e obter unha información.</p>	<p>CNB1.2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno, empregando medios propios da observación para obter unha información.</p>	<p>CAA</p> <p>CMCCT</p> <p>CSIEE</p>
			<p>CNB1.2.2. Emprega axeitadamente o</p>	<p>CMCCT</p>

			vocabulario que corresponde a cada un dos bloques de contidos.	CCL
A b c k m	B1.7. Técnicas traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. B1.8. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.	B1.3. Traballar de forma cooperativa e individual apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo un uso axeitado dos materiais.	CNB1.3.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	CAA CMCCT CSC CSIEE

BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
E h k	B2.1. O corpo humano e o seu funcionamento. B2.2. As funcións vitais. Importancia dos sentidos en relación co medio. Descrición do seu papel e formas para o seu coidado habitual. B2.3. Recoñecemento dos cambios físicos e persoais nas diferentes etapas da vida das persoas.	B2.1. Coñecer a morfoloxía externa do propio corpo e os órganos máis importantes para o seu funcionamento.	CNB2.1.1. Localiza os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.	CMCCT
			CNB2.1.2. Recoñece a importancia dos sentidos para a relación co medio e as formas de coidalos.	CMCCT CCL
A b c h k m	B2.4. Saúde e enfermidade. B2.5. Hábitos saudables: alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso. B2.6. Actitude crítica ante prácticas e mensaxes que non favorecen o correcto desenvolvemento da saúde. B2.7. Factores que producen as enfermidades máis habituais: carie, obesidade, gripe, catarros...	B2.2 Identificar e explicar as consecuencias para a saúde e o desenvolvemento persoal de determinados hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso.	CNB2.2.1. Identifica e adopta hábitos de hixiene, de descanso e de alimentación sa e diferencia prácticas e mensaxes que son contraproducentes para a saúde.	CMCCT CSC
			CNB2.2.2 Identifica e valora as súas habilidades persoais.	CSC CSIEE
			CNB2.2.3. Recoñece algúns factores que producen as enfermidades máis habituais (carie, catarros, gripe, obesidade) e aplica	CMCCT

	<p>B2.8. Coñecemento de si mesmo/a e dos e das demais: emocións e sentimentos propios e alleos. Valoración das súas habilidades persoais.</p> <p>B2.9. A relación cos demais. Toma de decisións.</p> <p>B2.10. A igualdade entre homes e mulleres.</p>		actuacións para á súa prevención.	
			CNB2.2.4. Planifica, de forma autónoma e creativa, actividades de ocio e tempo libre, individuais e en grupo.	CAA CSC

BLOQUE 3. OS SERES VIVOS				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B ▪ h ▪ e ▪ l ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Diferenza entre seres vivos e inertes. ▪ B3.2. Identificación de animais e de plantas como seres vivos. ▪ B3.3. Identificación e clasificación de rochas a partir de características observables. ▪ B3.4. Clasificación de animais vertebrados e invertebrados a partir de características observables. ▪ B3.5 Clasificación das plantas (herbas, arbustos e árbores) a partir de características observables. ▪ B3.6 Utilización guiada de claves e de guías de animais e plantas para a clasificación e identificación dalgunhas especies existentes en Galicia. ▪ B3.7. Identificación de cambios observables que se producen nos seres no contorno. ▪ B3.8. Valoración da biodiversidade e interese pola súa conservación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificar e clasificar, con criterios científicos, animais, plantas e rochas do seu contorno próximo, recoñecendo as súas características principais, buscando información en fontes variadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.1. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.2. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica plantas do seu contorno, con criterio científico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.3. Utiliza claves e guías para a clasificación científica de animais e plantas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.4. Identifica hábitats de seres vivos e elabora un protocolo para respectar a biodiversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ A ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j ▪ l ▪ m - o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Planificación, observación e comparación das diversas maneiras en que os seres vivos realizan as funcións vitais utilizando instrumentos apropiados e medios audiovisuais e tecnolóxicos da maneira máis precisa e rigorosa posible. Comunicación dos resultados, empregando distintos soportes textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Planificar, observar e comparar, empregando os instrumentos e o material necesarios e rexistrar de forma cooperativa, algún proceso asociado ao ciclo vital dun ser vivo contrastando os rexistros propios e os dos compañeiros con información doutras fontes. Comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empregando soportes textuais variados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.1. Coñece e explica as funcións de relación, reprodución e alimentación. ▪ CNB3.2.2. Planifica, observa, compara, rexistra e comunica, empregando soportes textuais variados, os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD
---	---	---	--	--

BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. O sol e a auga como fontes de enerxía. ▪ B4.2. Características e propiedades do aire e actuacións necesarias para evitar a súa contaminación. ▪ B4.3 Valoración da importancia da boa calidade da auga e do aire para a nosa saúde e o mantemento da vida. ▪ B4.4. Intervención da enerxía na vida cotiá. ▪ B4.5. Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Aforro enerxético. ▪ B4.6. A produción de residuos, a contaminación e o impacto ambiental. ▪ B4.7. Desenvolvemento de actitudes individuais e colectivas fronte a determinados problemas mediambientais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar, a partir de exemplos da vida cotiá, usos dos recursos naturais e consecuencias do seu uso inadecuado facendo fincapé no aforro enerxético e no impacto medioambiental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.1. Identifica e coñece a intervención da enerxía nos cambios da vida cotiá. ▪ CNB4.1.2. Explica algunhas características e propiedades do aire e as actuacións necesarias para evitar a súa contaminación. ▪ CNB4.1.3. Elabora protocolos para mellorar os problemas medioambientais da súa contorna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ B ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Realización de experiencias sinxelas sobre o comportamento dos corpos (lupas, espellos, auga e prismas) diante da luz. ▪ B4.9. Identificación de forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou deformen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para recoñecer os cambios de certos corpos diante da luz e os efectos de forzas coñecidas no movemento dos corpos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.1. Investiga e explica o comportamento de certos corpos diante da luz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.2. Identifica forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou se deformen a través de experiencias ou pequenas investigacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Realización de experiencias con mesturas. ▪ B4.11. Identificación de compoñentes e preparación dunha mestura. ▪ B4.12. Procedementos de separación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Realizar experiencias con mesturas sinxelas de substancias relacionadas coa vida doméstica e do contorno e achegar conclusións sobre os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.1. Compara densidades de diferentes substancias de uso cotián con respecto á auga e presenta conclusións en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.2. Identifica algunhas mesturas de uso doméstico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.3. Separa compoñentes dalgúns mesturas de uso cotián presentando conclusións sobre os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Identificación da enerxía que fai funcionar as máquinas de uso cotián e doméstico e algúns operadores mecánicos (eixe, roda, polea, plano inclinado, engrenaxe, freo, panca, manivela etc.). ▪ B5.2. Importancia da ciencia e da tecnoloxía para mellorar as condicións de vida e de traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Manipular e observar o funcionamento de aparellos e máquinas sinxelas simples e das complexas máis habituais e o seu uso na vida cotián. ▪ B5.2 Diferenciar distintos tipos de máquinas e seus usos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Manipula e identifica algunhas máquinas e aparellos sinxelos e habituais na vida cotiá, analizando o seu funcionamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Coñece a enerxía que empregan as máquinas de uso habitual e explica a importancia da ciencia e a tecnoloxía na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL

TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro				CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Iniciación á actividade científica							
CN-B1.1	4º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita.	Busca información para aprender.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA CCL CMCT CSIEE
CN-B1.1	4º-CNB1.1.2 - Presenta os traballos, en soporte dixital ou papel, de maneira ordenada, clara e limpa.	Presenta os traballos con curiosidade.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CMCT CD
CN-B1.1	4º-CNB1.1.3 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Manifesta autonomía.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CAA CMCT CSIEE
CN-B1.1	4º-CNB1.1.4 - Consulta e utiliza documentos escritos, imaxes e gráficos.	Consulta e utiliza escritos.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA CMCT CD
CN-B1.1	4º-CNB1.1.5 - Reflexiona sobre o traballo realizado, saca conclusións sobre como traballa e aprende e elabora estratexias para seguir aprendendo.	Reflexiona e elabora estratexias.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CAA CMCT
CN-B1.2	4º-CNB1.2.2 - Emprega axeitadamente o vocabulario que corresponde a cada un dos bloques de contidos.	Emprega o vocabulario axeitado.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMC T CCL
Bloque 2: O ser humano e a saúde							

CN-B2.1	4º-CNB2.1.1 - Localiza os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.	Recoñece o funcionamento dos órganos vitais.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B2.1	4º-CNB2.1.2 - Recoñece a importancia dos sentidos para a relación co medio e as formas de coidalos.	Relación co medio.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCTCCL
CN-B2.2	4º-CNB2.2.1 - Identifica e adopta hábitos de hixiene, de descanso e de alimentación sa e diferencia prácticas e mensaxes que son contraproducentes para a saúde.	Cofece a hixiene, o descanso e a alimentación.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CSC
CN-B2.2	4º-CNB2.2.3 - Recoñece algúns factores que producen as enfermidades máis habituais (carie, catarros, gripe, obesidade) e aplica actuacións para á súa prevención.	Recoñece os factores que provocan as enfermidades.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B2.3	4º-CNB2.3.2 - Identifica sistemas de conservación alimentaria.	Cofece a conservación dos alimentos.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
Bloque 3: Os seres vivos							
CN-B3.1	4º-CNB3.1.1 - Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico.	Clasifica os animais.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B3.1	4º-CNB3.1.2 - Observa, identifica e recoñece as características básicas dun ecosistema	Diferencia ecosistemas.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B3.1	4º-CNB3.1.4 - Identifica hábitats de seres vivos e elabora un protocolo para respectar a biodiversidade.	Cofece as hábitats dos seres vivos.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CN-B3.2	4º-CNB3.2.1 - Cofece e explica as funcións de relación, reprodución e alimentación.	Cofece as funcións dos seres vivos.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT

Bloque 4: Materia e enerxía

CN-B4.1	4º-CNB4.1.1 - Identifica e coñece a intervención da enerxía nos cambios da vida cotiá.	Coñece as transferencias de enerxía.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CSC
CN-B4.1	4º-CNB4.1.2 - Explica algunhas características e propiedades do aire e as actuacións necesarias para evitar a súa contaminación.	Coñece o aire e reflexiona sobre a súa contaminación.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL CSC
CN-B4.1	4º-CNB4.1.3 - Elabora protocolos para mellorar os problemas medioambientais da súa contorna.	Mentalízase sobre a contaminación.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CSC
CN-B4.2	4º-CNB4.2.1 - Investiga e explica o comportamento de certos corpos diante da luz.	Coñece os materiais e a luz.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CN-B4.2	4º-CNB4.2.2 - Identifica forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou se deformen a través de experiencias ou pequenas investigacións.	Coñece os materiais e as forzas.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B4.3	4º-CNB4.3.1 - Compara densidades de diferentes substancias de uso cotián con respecto á auga e presenta conclusións en diferentes soportes.	Coñece as propiedades dos materiais.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B4.3	4º-CNB4.3.3 - Separa compoñentes dalgunhas mesturas de uso cotián presentando conclusións sobre os resultados.	Diferencia mesturas				PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT

Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas

CN-B5.1	4º-CNB5.1.1 - Manipula e identifica algunhas máquinas e aparellos sinxelos e habituais na vida cotiá, analizando o seu funcionamento.	Coñece a tecnoloxía e as máquinas.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMT CSC CSIE
CN-B5.1	4º-CNB5.1.2 - Coñece a enerxía que empregan as máquinas de uso habitual e explica a importancia da ciencia e a tecnoloxía na vida cotiá.	Coñece a enerxía das máquinas.				PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CSC CSIEE

LINGUA CASTELÁ

Introducción

La programación del área de Lengua Castellana y Literatura tiene por objetivo el desarrollo de la competencia comunicativa aportándole al alumno los conocimientos necesarios para desenvolverse en cualquier situación comunicativa, Para llevar a cabo esto nos centraremos en dos procesos, por un lado la comprensión y expresión oral y por otro la comprensión y expresión escrita.

El área está dividida en cinco bloques:

- **Bloque 1.** Comunicación oral: hablar y escuchar.
- **Bloque 2.** Comunicación escrita: leer.
- **Bloque 3.** Comunicación escrita: escribir.
- **Bloque 4.** Conocimiento de la lengua.
- **Bloque 5.** Educación literaria.

Para el desenvolvimiento de este currículo dividiremos la materia en unidades didácticas que serán repartidas durante las tres evaluaciones. En cada una de las unidades serán tratados aspectos de todos los bloques.

OBJETIVOS EN CLAVE DE COMPETENCIAS DEL CUARTO CURSO

- Comprender textos orales y expresarse oralmente de forma adecuada en los diferentes contextos en los que se desenvuelve el alumno/a. (*Comunicación lingüística*).
- Leer y comprender textos de tipología diversa (narrativos, descriptivos, informativos, instructivos y argumentativos), así como de literatura infantil y juvenil, y desarrollar hábitos de lectura como instrumento para mejorar la eficacia lectora, adquirir conocimiento, y como ocio y disfrute. (*Comunicación lingüística*).
- Comprender e interpretar informaciones de trayectos y planos, horarios comerciales, calendarios, etc., efectuando los razonamientos numéricos y geométricos necesarios. (*Matemática*).
- Utilizar los conocimientos sobre la lengua y las normas del uso lingüístico para escribir distintos tipos de textos según la finalidad comunicativa y hablar de forma adecuada, coherente y correcta, sabiendo razonar y explicar los procesos seguidos. (*Comunicación lingüística; Aprender a aprender*).
- Crear textos diversos con coherencia y cohesión, utilizando recursos diversos (diccionario, biblioteca, TIC), aplicando la ortografía correcta y cuidando el orden y la presentación. (*Comunicación lingüística*).
- Reproducir y representar textos utilizando los recursos expresivos del cuerpo, fomentando la capacidad de trabajar en grupo. (*Conciencia y expresiones culturales; Sociales y cívicas*).
- Relacionarse y expresarse a través de la lengua de manera adecuada en la actividad social y cultural, adoptando una actitud respetuosa y de cooperación, para tomar conciencia de los propios sentimientos e ideas y para controlar la propia conducta. (*Sociales y cívicas*).
- Utilizar las TIC para obtener información y presentar sus producciones. (*Digital*).
- Aproximarse a obras relevantes de la tradición literaria. Comprender textos literarios de géneros diversos, así como las convenciones específicas del lenguaje literario. (*Comunicación lingüística; Ciencia y tecnología*).
- Mostrar capacidad crítica ante la lectura de textos. (*Comunicación lingüística; Aprender a aprender*).
- Valorar la realidad plurilingüe de España y del mundo como muestra de riqueza cultural. (*Conciencia y expresiones culturales; Sociales y cívicas*).
- Reflexionar sobre los diferentes usos sociales de las lenguas para evitar los estereotipos lingüísticos que suponen juicios de valor y prejuicios clasistas, racistas o sexistas. (*Sociales y cívicas*).

- Tomar conciencia del propio aprendizaje
- Crear textos diversos con coherencia y cohesión, utilizando recursos diversos (diccionario, biblioteca, TIC), aplicando la ortografía correcta y cuidando el orden y la presentación. (*Comunicación lingüística*).
- Reproducir y representar textos utilizando los recursos expresivos del cuerpo, fomentando la capacidad de trabajar en grupo. (*Conciencia y expresiones culturales; Sociales y cívicas*).
- Relacionarse y expresarse a través de la lengua de manera adecuada en la actividad social y cultural, adoptando una actitud respetuosa y de cooperación, para tomar conciencia de los propios sentimientos e ideas y para controlar la propia conducta. (*Sociales y cívicas*).
- Utilizar las TIC para obtener información y presentar sus producciones. (*Digital*).
- Aproximarse a obras relevantes de la tradición literaria. Comprender textos literarios de géneros diversos, así como las convenciones específicas del lenguaje literario. (*Comunicación lingüística; Ciencia y tecnología*).
- Mostrar capacidad crítica ante la lectura de textos. (*Comunicación lingüística; Aprender a aprender*).
- Valorar la realidad plurilingüe de España y del mundo como muestra de riqueza cultural. (*Conciencia y expresiones culturales; Sociales y cívicas*).
- Reflexionar sobre los diferentes usos sociales de las lenguas para evitar los estereotipos lingüísticos que suponen juicios de valor y prejuicios clasistas, racistas o sexistas. (*Sociales y cívicas*).
- Tomar conciencia del propio aprendizaje y reflexionar sobre posibles estrategias para emprender nuevos aprendizajes. (*Sentido de la iniciativa y espíritu emprendedor*).
- y reflexionar sobre posibles estrategias para emprender nuevos aprendizajes. (*Sentido de la iniciativa y espíritu emprendedor*).

OBJETIVOS, CONTENIDOS, CRITERIOS DE EVALUACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE Y COMPETENCIAS CLAVE

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. HABLAR Y ESCUCHAR				
OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Estrategias y normas para el intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escucha; respeto al turno de palabra; y entonación adecuada; respeto por los sentimientos, experiencias, ideas, opiniones y conocimientos de los y de los demás. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Participar en situaciones de comunicación, dirigidas o y espontáneas, respetando las normas de la comunicación: turno de palabra, escuchar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.1.1. Expresa ideas, pensamientos, opiniones, sentimientos con cierta claridad. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.1.2. Aplica las normas social comunicativas: escucha atenta, espera de turnos, participación respetuosa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Comprensión y expresión de mensajes verbales y no verbales. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Reconoce la información verbal y no verbal de los discursos orales y la integra en las producciones propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.1. Integra recursos verbales y no verbales para comunicarse en las interacciones orales, dándole valor complementario a estos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.2. Se expresa con una pronunciación y una dicción correctas: articulación, ritmo, y entonación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Participación en situación de comunicación, espontáneas y dirigidas, utilizando un discurso ordenado y coherente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Expresarse con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situaciones. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.1. Participa activamente y con coherencia en la secuencia de sus ideas en diversas situaciones de comunicación: <ul style="list-style-type: none"> ▪ - diálogos ▪ -exposiciones orales según modelo y guiadas, con ayuda, cuando proceda, de las tecnologías de la información y comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.2. Participa activamente en las tareas de aula, cooperando en situación de aprendizaje compartido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Deducción de las palabras por el contexto. Interés por la ampliación del vocabulario. Creación de redes semánticas sencillas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Hacer hipótesis sobre el significado de palabras sencillas a partir de su contexto de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.1. Utiliza el vocabulario acomodado su edad para expresarse con progresiva precisión en los diferentes contextos de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.2. Diferencia por el contexto el significado de correspondencias fonema-grafía idénticas en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

			textos significativos.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Comprensión global y específica de textos orales de diversa tipología atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Reconocer el tema y las ideas principales de los textos orales sencillos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.5.1. Comprende de forma global la información general de textos orales de uso habitual, del ámbito y escolar y social, identifica el tema y selecciona las ideas principales. ▪ LCB1.5.2. Reconoce la tipología de textos orales sencillos de diversa tipología atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos). ▪ LCB1.5.3. Responde preguntas correspondientes a la comprensión literal. ▪ LCB1.5.4. Utiliza la información recogida para llevar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaje individual o colectiva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Reproducción de textos adecuados al nivel que estimulen su interés. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Reproducir textos adecuados a su edad, sus gustos e intereses, utilizando con creatividad las distintas estrategias de comunicación oral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios o no literarios adecuados a sus gustos e intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ *b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Producción de textos orales de diversa tipología según su formato e intención comunicativa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Producir textos orales breves sencillos de los géneros más habituales imitando modelos adecuados a su nivel 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.7.1. Elabora, imitando modelos, textos orales breves y sencillos atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos). ▪ LCB1.7.2. Organiza el discurso acomodándose a los diferentes modos discursivos (narrar, exponer, describir y dialogar) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Estrategias para utilizar el lenguaje oral como instrumento de comunicación y aprendizaje: escuchar, recoger datos, preguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Utilizar de manera efectiva el lenguaje oral: escuchar con atención, recoger datos, preguntar y repreguntar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.8.1. Emplea de manera efectiva el lenguaje oral para comunicarse y aprender: escucha, recogida de datos, pregunta y repregunta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ *b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Estrategias para utilizar el lenguaje oral como instrumento de comunicación y 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Valorar los medios de comunicación social como instrumento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.9.1. Utiliza de manera guiada los medios audiovisuales y digitales para recoger información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD

▪ e	aprendizaje: escuchar, recoger datos y preguntar.	de aprendizaje y de acceso a informaciones y experiencias de otras personas.		▪ CAA
			▪ LCB1.9.2. Transforma en noticias hechos cotidianos próximos a su realidad, imitando modelos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LCB1.9.3. Resume de forma global entrevistas, noticias y debates infantiles procedentes de los medios de comunicación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LEER

OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
▪ e	▪ B2.1. Lectura en silencio y en voz alta de distintos tipos de texto adecuados a su nivel.	▪ B2.1. Leer en voz alta y en silencio, diferentes textos.	▪ LCB2.1.1. Lee en silencio y en voz alta, sin dificultad y con cierta expresividad, diferentes tipos de textos apropiados a su edad	▪ CCL ▪
▪ e	▪ B2.2. Comprensión global específica de distintos tipos de texto atendiendo la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos).	▪ B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados a la edad y utilizando la lectura como medio para ampliar el vocabulario y fijar la ortografía.	▪ LCB2.2. 1. Distingue, de forma general, entre las diversas tipologías textuales en textos del ámbito escolar y social.	▪ CCL ▪ CAA ▪
			▪ LCB2.2.2. Resume textos leídos, de diferente tipología, adecuados su edad y reflejando la estructura y destacando las ideas principales.	▪ CCL ▪ CAA ▪
▪ e	▪ B2.3. Utilización de estrategias para la comprensión lectora de textos: consideración del título y de las ilustraciones. Identificación de palabras clave. Relectura. Anticipación de hipótesis de significado por el contexto. Reconocimiento básico de la tipología textual. Uso del diccionario.	▪ B2.3. Utilizar estrategias para la comprensión de textos sencillos de diversa tipología.	▪ LCB2.3.1. Formula hipótesis sobre el contenido del texto a partir del título y de las ilustraciones redundantes.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.3.2. Identifica las palabras clave de un texto.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.3.3. Activa conocimientos previos ayudándose de ellos para comprender un texto.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LCB2.3.4. Relaciona de manera global, la información contenida en los gráficos e ilustraciones con la información que aparece en el texto.	▪ CCL ▪ CMCT ▪ CCA
			▪ LCB2.3.5. Interpreta mapas conceptuales sencillos.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LCB2.3.6. Se inicia en la utilización autónoma del	▪ CCL

			diccionario en distintos soportes, en su trabajo escolar.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Gusto por la lectura. ▪ B2.5. Selección de libros segundo el gusto personal. ▪ B2.6. Lectura de los libros establecidos en el Plan lector. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Leer por propia iniciativa diferentes tipos de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.4.1. Dedicar un tiempo semanal para la lectura voluntaria de diferentes textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ *b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Lectura de los libros establecidos en el Plan lector. ▪ B2.7. Uso de la biblioteca para la búsqueda de información y utilización de la misma como fuente de aprendizaje y de ocio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ *B2.5. Utilizar fuentes y soportes existentes en la biblioteca para seleccionar y recoger información, ampliar conocimientos y aplicarlos en los trabajos personales. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.5.1. Consulta biblioteca, de manera guiada, de diferentes fuentes bibliográficas y textos en soporte informático para obtener información para realizar trabajos individuales o en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.5.2. Localiza en la biblioteca de aula y centro lecturas idóneas a su gusto personal e intereses, aplicando las normas básicas de funcionamiento de la misma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.5.3. Identifica el argumento de lecturas realizadas dando cuenta de algunas referencias bibliográficas: autor o autora y género. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Iniciación a la creación de la biblioteca personal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Muestra interés por mantener una biblioteca propia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.6.1. Cuida, conserva y organiza sus libros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Identificación y valoración crítica de los mensajes y valores transmitidos por el texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Identifica la estructura organizativa de diferentes textos leídos, centrándose en la interpretación de su significado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.7.1. Diferencia entre información y publicidad. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.7.2. Formula hipótesis sobre la finalidad de textos de tipología evidente a partir de su estructura y de elementos lingüísticos y no lingüísticos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Utilización guiada de las Tecnologías de la Información y Comunicación para la búsqueda y tratamiento guiado de la información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Utilizar las Tecnologías de la Información y Comunicación para la búsqueda y tratamiento guiado de la información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.10.1. Utiliza las Tecnologías de la Información y comunicación para la prelectura y tratamiento guiado de la información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR

OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producción de textos para comunicar conocimientos, experiencias y necesidades ▪ B3.2. Cohesión del texto: mantenimiento del tiempo verbal, puntuación. ▪ B3.3. Aplicación de las normas ortográficas. Acentuación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producir textos según un modelo con diferentes intenciones comunicativas, aplicando las reglas ortográficas y cuidando la caligrafía, orden y presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sencillos del ámbito escolar y social: atendiendo a la forma de la mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos) diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, cuentos, folletos informativos, narraciones, textos científicos, anuncios publicitarios, recetas, instrucciones, normas.... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.2. Escribe textos, organizando las ideas utilizando elementos de cohesión básicos y respetando las normas gramaticales y ortográficas básicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.3. Elabora y presenta, de forma guiada, un informe sencillo, utilizando soporte papel e informático sobre tareas o proyectos realizados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.4. Presenta sus textos con caligrafía clara y limpieza: evitando riesgos, inclinación de líneas etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Valoración de la propia producción escrita, así como de la producción escrita de sus compañeros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Valorar su propia producción escrita, así como la producción escrita de sus compañeros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.1. Valora su propia producción escrita, así como la producción escrita de sus compañeros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Valoración de la propia producción escrita, así como de la producción escrita de sus compañeros. ▪ B3.6. Realización de dictados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Buscar un avance progresivo en el uso de la lengua escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.3.1. Pone interés y se esfuerza por escribir correctamente 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.3.2. Reproduce textos dictados 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Normas y estrategias para la producción de textos: planificación (función, destinatario, generación de ideas, estructura...) ▪ B3.8. Textualización en frases con 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Aplicar todas las fases del proceso de escritura en la producción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión y reescritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.4.1. Emplea, de manera guiada y según modelos, estrategias de planificación, textualización y revisión del texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.4.2. Utiliza, para escribir textos sencillos, borradores que muestran: la generación y selección 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

	<p>secuencia lineal.</p> <ul style="list-style-type: none"> B3.9. Revisión y avance del texto. 		de ideas, la revisión ortográfica y la secuencia coherente del escrito.	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e i 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Creación de textos utilizando el lenguaje verbal y no verbal con intención informativa: carteles publicitarios. Anuncios. Cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Elaborar proyectos individuales o colectivos sobre diferentes temas de su interés. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.5.1. Elabora gráficas sencillas a partir de datos obtenidos de forma guiada. LCB3.5.2. Elabora con creatividad textos breves de su interés: cuentos, anuncios, rimas, canciones, cómics, carteles, ilustrándolos para facilitar su comprensión o mejorar su presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCL CD CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a d e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Uso del lenguaje no discriminatorio y respetuoso con las diferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Favorecer a través del lenguaje la formación de un pensamiento crítico que impida discriminaciones y perjuicios. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.6.1. Se expresa por escrito, utilizando de manera habitual, un lenguaje no sexista y respetuoso con las diferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> CL CSC
<ul style="list-style-type: none"> e i 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Utilización guiada de las Tecnologías de la Información y de la Comunicación de modo eficiente y responsable para presentar sus producciones. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Utilizar las Tecnologías de la Información y de la Comunicación de modo eficiente y responsable para presentar sus producciones. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.7.1. Usa con ayuda Internet y las Tecnologías de la Información y de la Comunicación para escribir, presentar los textos y buscar información, buscar imágenes, crear tablas y gráficas etc. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Producción de textos según el Plan de escritura del centro 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Escribir los textos establecidos en el Plan de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.8.1. Produce los textos establecidos en el plan de escritura acomodados a su edad y nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

BLOQUE 4. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA

OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> *b e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. La palabra. La sílaba. Diptongos e hiatos. B4.2. Reconocimiento de las distintas clases de palabras y explicación reflexiva de su uso en situaciones concretas de comunicación (nombre, verbo, adjetivo, preposición, adverbio, pronombres y artículos). Características y uso de cada clase de palabra. B4.3 Conjugación de los verbos regulares e irregulares más frecuentes 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Aplicar los conocimientos básicos sobre la estructura de la lengua, la gramática (categorías gramaticales), el vocabulario (formación y significado de las palabras y campos semánticos), así como las reglas de ortografía para favorecer una comunicación más eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.1.1. Conoce y reconoce las categorías gramaticais por su función en la lengua: presentar al nombre, sustituir al nombre, expresar características del nombre, expresar acciones o estados. LCB4.1.2. Utiliza con corrección los tiempos simples y compuestos en las formas personales y no personales del modo indicativo y subjuntivo de los verbos al producir textos orales y escritos. LCB4.1.3. Diferencia familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCL CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reconocimiento de las distintas clases de palabras y explicación reflexiva de su uso en situaciones concretas de comunicación (nombre, verbo, adjetivo, preposición, adverbio, pronombres y artículos). Características y uso de cada clase de palabra. ▪ B4.4. Vocabulario. Frases hechas. Formación de sustantivos, adjetivos y verbos. Recursos derivativos: prefijos y sufijos en la formación de nombres, adjetivos y verbos. ▪ B4.5. Reconocimiento y observación reflexiva de los constituyentes oracionales: la oración simple, sujeto y predicado. ▪ B4.6. Reconocimiento y uso de algunos conectores textuales básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Desarrollar las destrezas y competencias lingüísticas a través del uso de la lengua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.1. Conoce, reconoce y usa sinónimos, antónimos, polisémicos o frases hechas en la expresión oral y escrita. ▪ LCB4.2.2. Reconoce prefijos y sufijos y es capaz de crear palabras derivadas. ▪ LCB4.2.3. Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto. ▪ LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oraciones al producir textos orales y escritos. ▪ LCB4.2.5. Reconoce la oración simple, distingue sujeto y predicado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL ▪ CCL ▪ CCL ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Uso eficaz del diccionario para ampliación de vocabulario y como consulta ortográfica y gramatical. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Sistematizar la adquisición de vocabulario a través de los textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.1. Se inicia en el conocimiento de la estructura del diccionario y en su uso para buscar el significado de diferentes tipos palabras. ▪ LCB4.3.2. Selecciona la acepción correcta según el contexto de entre las varias que le ofrece el diccionario. ▪ LCB4.3.3. Utiliza las normas ortográficas básicas en sus producciones escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Clases de nombres: comunes, propios, individuales, colectivos, concretos y abstractos. ▪ B4.9. Ortografía: utilización de las reglas básicas de ortografía. Reglas de acentuación. Signos de puntuación. ▪ B4.10. Las relaciones gramaticais Reconocimiento y explicación reflexiva de las relaciones que se establecen entre el sustantivo y el resto de los componentes del grupo nominal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Desarrollar estrategias para mejorar la comprensión oral y escrita a través del conocimiento de la lengua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.1. Utiliza las diferentes clases de palabras para elaborar el discurso. ▪ LCB4.4.2. Utiliza correctamente las normas de concordancia de género y de número en la expresión oral y escrita. ▪ LCB4.4.3. Aplica las normas de acentuación y clasifica las palabras de un texto. ▪ LCB4.4.4. Usa los signos de puntuación al producir textos escritos. ▪ LCB4.4.5. Aplica las normas de uso de la tilde en sus 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCL ▪ CCL ▪ CCL

			textos escritos.	
			<ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.6. Utiliza una sintaxis básica en las producciones y escritas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> b e i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.11. Utilización de material multimedia educativo y otros recursos didácticos a su alcance y propios de su edad. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Utilizar programas educativos digitales y otros recursos didácticos a su alcance y propios de su edad para realizar tareas y avanzar en el aprendizaje. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos digitales y otros recursos didácticos a su alcance y propios de su edad como apoyo y refuerzo del aprendizaje. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
<ul style="list-style-type: none"> b d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.12. Valoración de la diversidad de la lengua en nuestra comunidad a autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Valorar la variedad lingüística de España y del español cómo fuente de enriquecimiento cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.6.1. Valora la variedad lingüística de España. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> b d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.13. Identificación de las similitudes y diferencias entre las lenguas que conoce para mejorar en su aprendizaje y lograr una competencia comunicativa integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Comparar aspectos básicos de las lenguas que conoce para mejorar en su aprendizaje y lograr una competencia integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos y léxicos) de las lenguas que conoce. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA

OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valoración de los textos literarios como vehículo de comunicación y como fuente de conocimiento de otros mundos, tiempos y culturas y como gozo personal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valorar los textos literarios y utilizar la lectura como fuente de ocio e información. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.1.1. Valora de forma global, las características fundamentales de textos literarios narrativos, poéticos y dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual. B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos y obras teatrales. B5.4. Identificación de recursos literarios. B5.5. Distinción entre cuento y leyenda. Conocimiento de leyendas españolas y de otros países. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Integrar la lectura expresiva y la comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos y dramáticos en la práctica escolar y reconocer e interpretar algunos recursos básicos del lenguaje literario y diferencia de las principales convenciones formales de los géneros. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.2.1. Realiza lecturas guiadas y comentadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual. LCB 5.2.2. Interpreta, intuitivamente, el lenguaje figurado en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Identificación de recursos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Conocer y valorar los recursos 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.3.1. Distingue algunos recursos retóricos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		literarios de la tradición oral: poemas, canciones, cuentos, refranes y adivinanzas	básicos propios de los poemas	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.3.1. Utiliza, de manera guiada, comparaciones, aumentativos, diminutivos y sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> *b e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Creación de textos literarios en prosa o en verso, valorando el sentido estético y la creatividad: cuentos, poemas, adivinanzas, canciones y teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa o en verso, con sentido estético y creatividad: cuentos, poemas, adivinanzas, canciones y fragmentos teatrales. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.4.1. Crea, con ayuda, sencillos textos literarios (cuentos, poemas, canciones y sencillas obras teatrales) a partir de pautas o modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a, b e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Comprensión memorización y recitado de poemas con el ritmo, y entonación y dicción adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Reproducir textos literarios breves y sencillos y adaptados a la edad. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.5.1. Memoriza y reproduce sencillos textos orales adecuados a su edad: cuentos, poemas, canciones. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> e j 	<ul style="list-style-type: none"> B5.8. Dramatización y lectura dramatizada de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Participar con interés en dramatizaciones de textos literarios adaptados a la edad. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.6.1. Realiza dramatizaciones individualmente y en grupo de textos literarios acomodados a su edad. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> *d e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.9. Valoración de la literatura en cualquier lengua (mayoritaria, minoritaria o minorizada) como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Valorar la literatura en cualquier lengua, especialmente en lengua gallega, como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB 5.7.1. Valora la literatura en cualquier lengua, especialmente en lengua gallega, como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

CRITERIOS DE EVALUACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE Y COMPETENCIAS CLAVE

Criterio de evaluación	Estándares	Grado mínimo para superar el área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA LA CALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de evaluación / Procedimientos de evaluación	
Bloque 1: Comunicación oral: Hablar y escuchar							
LC-B1.1	4º-LCB1.1.1 - Expresa ideas, pensamientos, opiniones, sentimientos con cierta claridad.	Se expresa con claridad.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática.	CCL CAA

						INSTRUMENTOS:	CSC
LC-B1.1	4°-LCB1.1.2 - Aplica las normas sociocomunicativas: escucha atenta, espera de turnos, participación respetuosa.	Aplica las normas sociocomunicativas.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSC
LC-B1.2	4°-LCB1.2.1 - Integra recursos verbales y no verbales para comunicarse en las interacciones orales, dándole valor complementario a estos.	Utiliza recursos verbales y no verbales en la conversación.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B1.2	4°-LCB1.2.2 - Se expresa con una pronunciación y una dicción correctas: articulación, ritmo, entoación.	Expésase correctamente.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B1.3	4°-LCB1.3.1 - Participa activamente y con coherencia en la secuencia de sus ideas en diversas situación de comunicación: - diálogos -exposiciones orales según modelo y guiadas, con ayuda, cuando proceda, de las tecnologías de la información y comunicación.	Participa activamente en la comunicación.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA CSC CSIEE
LC-B1.3	4°-LCB1.3.2 - Participa activamente en las tareas de aula, cooperando en situación de aprendizaje compartido.	Participa en el trabajo en grupo.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.4	4°-LCB1.4.1 - Utiliza el vocabulario idóneo su edad para expresarse con progresiva precisión en los diferentes contextos de comunicación.	Maneja el vocabulario de su edad.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B1.4	4°-LCB1.4.2 - Diferencia por el contexto el significado de correspondencias fonema-grafía idénticas en textos significativos.	Diferencia fonemas.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B1.5	4°-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información general de textos orales de uso habitual, del ámbito escolar y social, identifica el tema y selecciona las ideas principales.	Comprende textos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B1.5	4°-LCB1.5.2 - Reconoce la tipología de textos orales sencillos de diversa tipología atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos).	Reconoce textos y su función comunicativa.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B1.5	4°-LCB1.5.3 - Responde preguntas correspondientes a la comprensión literal.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL

LC-B1.5	4º-LCB1.5.4 - Utiliza la información recogida para llevar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaje individual o colectivo.	Utiliza la información para aprender.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Pruebas específicas. INSTRUMENTOS: Prueba objetiva.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.6	4º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios o no literarios acomodados a sus gustos e intereses.	Reproduce de memoria textos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CCEC
LC-B1.7	4º-LCB1.7.1 - Elabora, imitando modelos, textos orales breves y sencillos atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos).	Elabora diferentes textos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSIEE
LC-B1.7	4º-LCB1.7.2 - Organiza el discurso acomodándose a los diferentes modos discursivos (narrar, exponer, describir y dialogar)	Habla correctamente.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSIEE
LC-B1.8	4º-LCB1.8.1 - Emplea de manera efectiva el lenguaje oral para comunicarse y aprender: escucha, recogida de datos, pregunta y repregunta.	Se expresa para comunicarse y aprender.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.9	4º-LCB1.9.1 - Utiliza de manera guiada los medios audiovisuales y digitales para recoger información	Recoge información de los medios audiovisuales con ayuda.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA
LC-B1.9	4º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias hechos cotidianos próximos a su realidad, imitando modelos.	Elabora noticias.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CSC
LC-B1.9	4º-LCB1.9.3 - Resume de forma global entrevistas, noticias y debates infantiles procedentes de los medios de comunicación.	Hace resúmenes diversos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA CSC
Bloque 2: Comunicación escrita: leer							
LC-B2.1	4º-LCB2.1.1 - Lee en silencio y en voz alta, sin dificultad y con cierta expresividad, diferentes tipos de textos apropiados a su edad	Lee en silencio y en voz alta.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B2.2	4º-LCB2.2.1 - Distingue, de forma general, entre las diversas tipologías textuales en textos del ámbito escolar y social.	Distingue diferentes tipos de textos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA

LC-B2.2	4º-LCB2.2.2 - Resume textos leídos, de diferente tipología, adecuados su edad y reflejando la estructura y destacando las ideas principales.	Resume textos de diferente tipología.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B2.3	4º-LCB2.3.1 - Formula hipótesis sobre el contenido del texto a partir del título y de las ilustraciones redundantes.	Hace hipótesis sobre textos con la ayuda del título y de las ilustraciones.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B2.3	4º-LCB2.3.2 - Identifica las palabras clave de un texto.	Descubre las palabras clave de un texto.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B2.3	4º-LCB2.3.3 - Activa conocimientos previos ayudándose de ellos para comprender un texto.	Utiliza sus conocimientos previos para comprender un texto.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B2.3	4º-LCB2.3.4 - Relaciona de manera global, la información contenida en gráficos e ilustraciones con la información que aparece en el texto.	Hace relaciones entre textos y sus ilustraciones.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CMCT CCA
LC-B2.3	4º-LCB2.3.5 - Interpreta mapas conceptuales sencillos.	Interpreta mapas conceptuales sencillos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CCA
LC-B2.3	4º-LCB2.3.6 - Se inicia en la utilización autónoma del diccionario en distintos soportes, en su trabajo escolar.	Utiliza el diccionario.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CCA
LC-B2.4	4º-LCB2.4.1 - Dedicar un tiempo semanal para la lectura voluntaria de diferentes textos.	Lee textos voluntariamente.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B2.5	4º-LCB2.5.1 - Consulta, de manera guiada, de diferentes fuentes bibliográficas y textos en soporte informático para obtener información para realizar trabajos individuales o en grupo.	Recoge información para la realización de trabajos.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA
LC-B2.5	4º-LCB2.5.2 - Localiza en la biblioteca de aula y centro lecturas idóneas a su gusto personal e intereses, aplicando las normas básicas de funcionamiento de la misma.	Utiliza la biblioteca de aula.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA
LC-B2.5	4º-LCB2.5.3 - Identifica el argumento de lecturas realizadas dando cuenta de algunas referencias bibliográficas: autor o autora y género.	Comprende las lecturas.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B2.6	4º-LCB2.6.1 - Cuida, conserva y organiza sus libros.	Cuida el material.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática.	CCL CSC

						INSTRUMENTOS:	
LC-B2.7	4°-LCB2.7.1 - Diferencia entre información y publicidad.	Establece diferencias entre información y publicidad.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSC
LC-B2.7	4°-LCB2.7.2 - Formula hipótesis sobre la finalidad de textos de tipología evidente a partir de su estructura y de los elementos lingüísticos y no lingüísticos.	Descubre la finalidad de los textos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSC
LC-B2.8	4°-LCB2.8.1 - Utiliza las Tecnologías de la Información y Comunicación para la búsqueda y tratamiento guiado de la información.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir							
LC-B3.1	4°-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sencillo del ámbito escolar y social: atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) y su intención comunicativa (informativos, literarios y prescriptivos) diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, cuentos, folletos informativos, narraciones, textos científicos, anuncios publicitarios, recetas, instrucciones, normas.	Escribe diferentes textos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA
LC-B3.1	4°-LCB3.1.2 - Escribe textos, organizando las ideas utilizando elementos de cohesión básicos y respetando las normas gramaticais y ortográficas básicas	Escribe textos de forma organizada.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Pruebas específicas. INSTRUMENTOS: Prueba objetiva.	CCL CAA CSIEE
LC-B3.1	4°-LCB3.1.3 - Elabora y presenta, de forma guiada, un informe sencillo, utilizando soporte papel e informático sobre tareas o proyectos realizados.	Elabora trabajos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.1	4°-LCB3.1.4 - Presenta sus textos con caligrafía clara y limpieza: evitando riesgos, inclinación de líneas etc.	Presenta trabajos con curiosidad.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B3.2	4°-LCB3.2.1 - Valora su propia producción escrita, así como la producción escrita de sus compañeros.	Valora sus producciones y las de sus compañeros y compañeras.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CSC
LC-B3.3	4°-LCB3.3.1 - Ponen interés y se esfuerza por escribir correctamente.	Se interesa por escribir correctamente.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CSC

LC-B3.3	4°-LCB3.3.2 - Reproduce textos dictados.	Hace dictados.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B3.4	4°-LCB3.4.1 - Emplea, de manera guiada y segunda modelos, estrategias de planificación, textualización y revisión del texto.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSIEE
LC-B3.4	4°-LCB3.4.2 - Utiliza, para escribir textos sencillos, borradores que muestran: la generación y selección de ideas, la revisión ortográfica y la secuencia coherente del escrito.	Planifica un texto.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSIEE
LC-B3.5	4°-LCB3.5.1 - Elabora gráficas sencillas a partir de datos obtenidos de forma guiada.	Elabora esquemas.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B3.5	4°-LCB3.5.2 - Elabora con creatividad textos breves de su interés: cuentos, anuncios, riemelas, canciones, cómics, carteles, ilustrándolos para facilitar su comprensión o mejorar su presentación.	Elabora textos con ilustraciones.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.6	4°-LCB3.6.1 - Se expresa por escrito, utilizando de manera habitual, un lenguaje no sexista y respetuosa con las diferencias.	Utiliza un lenguaje no sexista.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CL CSC
LC-B3.7	4°-LCB3.7.1 - Usa con ayuda Internet y las Tecnologías de la Información y de la Comunicación para escribir, presentar los textos y buscar información, buscar imágenes, crear tablas y gráficas etc.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.8	4°-LCB3.8.1 - Produce los textos establecidos en el plan de escritura acomodados a su edad y nivel.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA CSIEE
Bloque 4: Conocimiento de la lengua							
LC-B4.1	4°-LCB4.1.1 - Conoce y reconoce las categorías gramaticais por su función en la lengua: presentar al nombre, sustituir al nombre, expresar características del nombre, expresar acciones o estados.	Conoce categorías gramaticais sencillas.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.1	4°-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección los tiempos simples y compuestos en las formas personales y no personales del modo indicativo y subjuntivo de los verbos al producir textos orales y escritos.	Conoce la conjugación verbal.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Pruebas específicas. INSTRUMENTOS: Prueba objetiva.	CCL
LC-B4.1	4°-LCB4.1.3 - Diferencia familias de palabras.	Conoce familias de palabras.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática.	CCL

						INSTRUMENTOS:	
LC-B4.2	4°-LCB4.2.1 - Conoce, reconoce y usa sinónimos, antónimos, polisémicos o frases hechas en la expresión oral y escritura.	Reconoce sinónimos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.2	4°-LCB4.2.2 - Reconoce prefijos y sufijos y es capaz de crear palabras derivadas.	Crea palabras derivadas.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.2	4°-LCB4.2.3 - Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto.	Identifica los diferentes tipos de palabras.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.2	4°-LCB4.2.4 - Utiliza diversos conectores básicos entre oraciones al producir textos orales y escritos.	Utiliza los conectores básicos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.2	4°-LCB4.2.5 - Reconoce la oración simple, distingue sujeto y predicado.	Reconoce sujeto y predicado.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Pruebas específicas. INSTRUMENTOS: Prueba objetiva.	CCL
LC-B4.3	4°-LCB4.3.1 - Se inicia en el conocimiento de la estructura del diccionario y en su uso para buscar el significado de diferentes tipos de palabras.	Usa el diccionario.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B4.3	4°-LCB4.3.2 - Selecciona la acepción correcta según el contexto de entre las varias que le ofrece el diccionario.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B4.3	4°-LCB4.3.3 - Utiliza las normas ortográficas básicas en sus producciones escritas.	Utiliza normas ortográficas.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.4	4°-LCB4.4.1 - Utiliza las diferentes clases de palabras para elaborar el discurso.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B4.4	4°-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente las normas de concordancia de género y de número en la expresión oral y escritura.	Emplea la concordancia de género y número.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.4	4°-LCB4.4.3 - Aplica las normas de acentuación y clasifica las palabras de un texto.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL

LC-B4.4	4°-LCB4.4.4 - Usa los signos de puntuación al producir textos escritos.					PROCEDIMIENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.4	4°-LCB4.4.5 - Aplica las normas de uso de la til nos sus textos escritos.	Utiliza el acento.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.4	4°-LCB4.4.6 - Utiliza una sintaxis básica en las producciones escrituras propias.	Construe bien las frases.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL
LC-B4.5	4°-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos digitales y otros recursos didácticos a su alcance y propios de su edad como apoyo y refuerzo del aprendizaje.	Utiliza recursos didácticos en diferentes soportes.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CD CAA
LC-B4.6	4°-LCB4.6.1 - Valora la variedad lingüística de España.	Valora las distintas lenguas de España.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CSC
LC-B4.7	4°-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos y léxicos) de las lenguas que conoce	Compara las distintas lenguas que conoce.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CSC
Bloque 5: Educación Literaria							
LC-B5.1	4°-LCB5.1.1 - Valora de forma global, las características fundamentales de textos literarios narrativos, poéticos y dramáticos.	Valora textos literarios.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CCEC
LC-B5.2	4°-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas y comentadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual.	Realiza lecturas literarias.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CCEC
LC-B5.2	4°-LCB5.2.2 - Interpreta, intuitivamente, el lenguaje figurado en textos literarios.	Interpreta textos literarios.		X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LC-B5.3	4°-LCB5.3.1 - Distingue algunos recursos retóricos básicos propios de los poemas	Reconoce recursos de la poesía.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CCEC
LC-B5.3	4°-LCB5.3.2 - Utiliza, de manera guiada, comparaciones, aumentativos, diminutivos y sinónimos en textos literarios.	Utiliza recursos literarios.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CCEC
LC-B5.4	4°-LCB5.4.1 - Créela, con ayuda, sencillos textos literarios (cuentos, poemas, canciones y sencillas obras teatrales) a	Crea textos literarios.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática.	CCL CAA

	partir de pautas o modelos dados.					INSTRUMENTOS:	CSIEE CCEC
LC-B5.5	4°-LCB5.5.1 - Memoriza y reproduce sencillos textos orales adecuados a su edad: cuentos, poemas, canciones.	Memoriza textos sencillos.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CCEC
LC-B5.6	4°-LCB5.6.1 - Realiza dramatizaciones individualmente y en grupo de textos literarios acomodados a su edad.	Realiza lectura dramática.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CAA CCEC
LC-B5.7	4°-LCB5.7.1 - Valora la literatura en cualquier lengua como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal.	Aprecia la literatura.	X	X	X	PROCEDIMIENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS:	CCL CSC CCEC

LINGUA GALEGA

Introdución

A lingua maioritaria entre o alumnado é o galego e as familias empregan este idioma no seu ámbito familiar.

Indico a programación desta área resaltando a importancia do coñecemento dunha lingua que é o instrumento empregado constantemente na vida diaria como un medio de relación entre as persoas ademais de estar presente en calquera proceso de ensino-aprendizaxe.

A área está dividida nos seguintes bloques:

- a. Bloque 1, Comunicación Oral: falar e escoitar,
- b. Bloque 2, Comunicación escrita: ler
- c. Bloque 3, Comunicación escrita: escribir
- d. Bloque 4, Coñecemento da lingua
- e. Bloque 5, Educación literaria.

Para o desenvolvemento deste currículo dividiremos a materia en unidades didácticas que serán repartidas ao longo das tres avaliacións. En cada unha das unidades serán tratados aspectos de todos os bloques.

OBXECTIVOS EN CLAVE DE COMPETENCIAS DO CUARTO CURSO

- Comprender textos orais en diferentes soportes, incluídos os procedentes dos medios de comunicación, e expresarse oralmente de forma adecuada nos diferentes contextos nos que se desenvolve o alumno. (Comunicación lingüística).
- Ler e comprender textos de tipoloxía diversa (narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos) e obter información relevante, realizando inferencias de información e elaborando unha interpretación con obxecto de sacar conclusións propias. (Comunicación lingüística)
- Aplicar correctamente as palabras precisas e adecuadas da maneira máis apropiada a cada contexto para conseguir as intencións desexadas segundo o caso. (Comunicación lingüística)
- Interpretar e presentar a información a partir do uso de gráficos, parámetros estatísticos, experimentos e valorando a súa utilidade na sociedade. (Matemática)
- Elaborar composicións creativas (carteis, audiovisuais...) explorando as técnicas e os recursos das varias linguaxes artísticas para comunicar mensaxes. (Conciencia e expresións culturais)
- Participar en situacións comunicativas expresando as súas ideas e emocións, practicando a participación activa, para favorecer os espazos de interacción e de crecemento, identificando e valorando diferentes puntos de vista dunha realidade para actuar de forma positiva e aberta. (Sociais e cívicas)
- Desenvolver as capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual. (Sociais e cívicas)
- Redactar textos de tipoloxía diversa (narracións, diálogos, cartas e correos electrónicos, reportaxes, críticas de arte...) respectando as súas características para comunicar mensaxes da maneira máis adecuada segundo o contexto. (Comunicación lingüística)
- Relacionarse e expresarse a través da lingua de maneira adecuada na actividade social e cultural, adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación para tomar conciencia dos propios sentimentos e ideas e para controlar a propia conduta. (Competencias sociais e cívicas).

- Practicar o uso das normas gramaticais e ortográficas básicas co obxectivo de asegurar a correcta escritura das palabras, as frases e os textos. (Comunicación lingüística)
- Utilizar de maneira dirixida as TIC, valorándoas como fonte de información, comunicación e aprendizaxe. (Dixital)
- Desenvolver capacidades emprendedoras ante un problema, poñendo en práctica as propias reflexións e as dos outros como fonte de dinamización social e como medio para compartir puntos de vista, ideas e esforzos. (Sentido de iniciativa e espírito emprendedor)
- Aproximarse a obras relevantes da tradición literaria. Comprender textos literarios de xéneros diversos, así como as convencións específicas da linguaxe literaria. (Comunicación lingüística)
- Amosar capacidade crítica ante a lectura de textos. (*Comunicación lingüística; Aprender a aprender*).
- Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas. (Competencias sociais e cívicas)
- Xestionar as propias capacidades e coñecementos como base para a propia formación. (Aprender a aprender)
- Utilizar a lectura como fonte de pracer e enriquecemento persoal e achegarse a obras de tradición literaria. (Aprender a aprender)
- Reflexionar sobre a propia aprendizaxe co obxectivo de tomar conciencia das súas capacidades valorando propostas de mellora. (Aprender a aprender).

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. C.
<ul style="list-style-type: none"> • a • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e elaboración dun resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprender o sentido global de textos orais informativos dos medios de comunicación audiovisuais emitidos con claridade, de xeito directo e estilo sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto xornalístico oral informativo dos medios de comunicación audiovisual, emitido de xeito claro, directo e sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.2. Elabora un breve resumo dun texto oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • i • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Uso guiado de documentos audiovisuais para obter e relacionar informacións relevantes para aprender. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Utilizar de xeito guiado documentos audiovisuais valorándoos como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.1. Accede de xeito guiado a documentos, audiovisuais e dixitais para obter a información necesaria para realizar traballos ou completar información. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • e • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase ou debates). 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSEIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.2. Sigue unha exposición da clase e extrae o sentido global. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais (explicacións sinxelas, exposicións, narracións...) presentando coherentemente a secuencia de ideas, feitos, vivencias e as súas opinións e preferencias, utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.4. Participa no traballo en grupo, así como nos debates. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • a 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Actitude de escoita adecuada e respecto das 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Manter unha actitude de escoita 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais en 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

<ul style="list-style-type: none"> ● c ● e 	<p>de quen fala sen interrupcións inadecuadas.</p>	<p>activa, deixando falar os demais, sen anticiparse ao que van dicir e respectando as súas opinións.</p>	<p>actos de fala orais, sen interromper.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CSC ● CCL ● CSC
<ul style="list-style-type: none"> ● a ● c ● d ● e ● o 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas habituais (informacións, conversas reguladoras da convivencia, debates, discusións ou instrucións) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (petición e quendas de palabra, mantemento do tema, respecto ás opinións das demais persoas, papeis diversos no intercambio comunicativo, ton de voz, posturas e xestos adecuados). 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.5. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. ● LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. ● LGB1.5.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. ● LGB1.5.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación e volume. ● LGB1.5.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CSC ● CAA ● CCL ● CSC ● CCEC ● CCL ● CSC ● CCEC ● CCL ● CSC ● CCEC ● CAA
<ul style="list-style-type: none"> ● a ● b ● e ● o 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.6. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: ton de voz, entoación, xestualidade e uso de nexos básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.6. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, usando nexos básicos adecuados e presentando estratexias elementais para facer comprender a mensaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB1.6.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, na secuencia de ideas ou feitos utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. ● LGB1.6.2. Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos. ● LGB1.6.3. Aмосa un discurso oral claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA ● CCL ● CCL ● CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● e ● i ● o 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.7. Produción de textos orais propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información e opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.7. Elaborar textos sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB1.7.1. Elaboro textos sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CD ● CAA ● CSIEE ● CSC
<ul style="list-style-type: none"> ● d 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.8. Utilización de estratexias para potenciar a 	<ul style="list-style-type: none"> ● B1.8. Reforzar a eficacia comunicativa 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB1.8.1. Utiliza a expresividade corporal para reforzar 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL

<ul style="list-style-type: none"> e 	expresividade das mensaxes orais.	das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe xestual.	o sentido das súas producións orais.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> b d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.9.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.10.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Uso, dunha forma xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Usar, dunha forma xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Usa, dunha forma xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> a d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Recoñecemento das variedades lingüísticas de carácter xeográfico en textos orais, sinalando as diferenzas fonéticas e morfolóxicas e léxicas máis evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Identificar variedades lingüísticas de carácter xeográfico en textos orais, sinalando as diferenzas fonéticas, morfolóxicas e léxicas máis evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Identifica diferenzas fonéticas e morfolóxicas moi evidentes en textos orais caracterizados pola súa orixe xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Valora por igual as distintas variedades xeográficas da lingua galega e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais e públicos (sanidade, educación, medios de comunicación, comercios...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Identifica o uso oral da lingua galega con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación, todo tipo de comercios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> b e I 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia escolar, normas da clase, normas 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Comprender, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.1. Comprende a información relevante en textos propios de situacións cotiás e dos medios de comunicación social nos que esta se amose de forma 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSC

<ul style="list-style-type: none"> • j • o 	<p>do comedor, normas do transporte e regras de xogos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Comprensión de información xeral en textos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas web infantís) con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, localizando informacións destacadas en portadas, titulares, subtítulos, entradas. • B2.3. Comprensión de información relevante en textos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos descrições, instrucións e explicacións). 	(web infantís, libros, carteis).	evidente.	
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.2. Identifica as ideas principais dun texto (narrativo, descritivo, expositivo) adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles e ironías evidentes, en textos de dificultade adecuada á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.5. Identifica a estrutura xeral dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas pronominais sinxelas). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.6. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.7. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Interpretación de esquemas, gráficos e ilustracións relacionadas co contido principal do texto que acompañan. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións en textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que acompañan. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSIEE • CMCT
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Introducción ás estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...). 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilizar, de maneira xeral, estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.4.1. Deduce, de maneira xeral, o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

			acadar a comprensión, cando é preciso.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • i 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e das bibliotecas para obter informacións relevantes para realizar as súas tarefas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para obter información necesaria para a realización das súas tarefas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.5.1. Utiliza, de forma guiada, as tecnoloxías da información para obter información. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.5.2. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CD • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.8. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta, de textos en galego adaptados aos seus intereses. • B2.9. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Ler, en silencio ou en voz alta, textos en galego adaptados aos seus intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.6.1. Descodifica sen dificultade as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.6.2. Le textos en voz alta, sen dificultade e coa velocidade adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.6.3. Le textos, adaptados á súa idade e aos seus intereses, en silencio e sen dificultade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.6.4. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • i 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.10. Coñecemento do funcionamento da biblioteca da aula e do centro, así como as virtuais e participación en actividades literarias. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Coñecer o funcionamento da bibliotecas de aula, centro, así como as virtuais, colaborando no seu coidado e mellora, e participar en actividades literarias. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.2. Identifica o funcionamento da biblioteca de aula, de centro, así como as virtuais e colabora no seu coidado e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.3. Participa en actividades literarias do centro. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.11. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.8. Ter interese por ter unha biblioteca propia. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.8.1. Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.12. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.9. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.9.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CCEC

<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • m 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.13. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.10. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.10.1. Amosa certa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.10.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA • CSIEE

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Uso, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización e revisión como partes do proceso escritor. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia xeral e de xeito creativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.3. Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.5. Escribe textos propios seguindo o proceso de planificación, redacción, revisión e elabora borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • i • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia básica, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, solicitudes, instrucións) de acordo coas características propias destes 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir e resumir emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, instrucións... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CD
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.2. Redacta textos sinxelos xornalísticos 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>xéneros.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● B3.3. Composición de textos de información e de opinión moi sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, en situacións reais ou simuladas. 	<p>medios de comunicación.</p>	<p>(noticias) e publicitarios (anuncios e carteis).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● CSC ● CCEC ● CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.2.3. Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos) seguindo un guión establecido. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.2.4. Escribe textos coherentes empregando algúns elementos de cohesión. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CSC ● CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CSC ● CAA
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● e 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.4. Producción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descrições, explicacións). 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.3.1. Elabora por escrito textos moi sinxelos do ámbito académico (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA ● CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ● a ● b ● e ● j ● o 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.5. Creación de textos sinxelos utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.4. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CSC ● CCEC ● CAA ● CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● d ● e ● i ● j 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.6. Uso guiado de programas informáticos de procesamento de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.5. Usar, de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.5.1. Usa, de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CD ● CAA ● CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● e ● i ● j 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais, con grao crecente de dificultade, para facilitar a comprensión (ilustracións, subliñados, gráficos, tipografía) e ilustrar o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.6.1. Usa recursos sinxelos gráficos e paratextuais (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía) para facilitar a comprensión dos textos e ilustrar o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CD ● CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ● a ● b ● e ● i 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.8. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. ● B3.9. Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de 	<ul style="list-style-type: none"> ● B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CD ● CAA

	reelaboración da información e dos coñecementos.		<ul style="list-style-type: none">● LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e como medio de obtención e coñecemento.	<ul style="list-style-type: none">● CCL● CSC
--	--	--	---	---

BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; enunciado, palabra e sílaba, xénero e número, determinantes, cuantificadores, tempos verbais (pasado, presente e futuro). 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes enunciados, palabras e sílabas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.1.2. Identifica o tempo verbal (presente, pasado e futuro) en formas verbais dadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.1.4. Identifica nun texto substantivos, adxectivos determinantes e cuantificadores. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.1.5. Sinala o xénero e número de palabras dadas e cámbiao. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Aplicación xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social. 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas básicas, aplicándoas nas súas producións escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.2.3. Valora a importancia do dominio da ortografía para asegurar unha correcta comunicación escrita entre as persoas falantes dunha mesma lingua e para garantir unha adecuada interpretación dos textos escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • e 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.3. Comparación e transformación de enunciados, mediante inserción, supresión, cambio de orde, segmentación e recomposición, para xulgar sobre a gramaticalidade dos resultados e facilitar o desenvolvemento dos conceptos lingüísticos e da metalinguaxe. • B4.4. Comparación de estruturas sintácticas elementais para observar a súa equivalencia 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como construír correctamente as oracións desde o punto de vista sintáctico, nas producións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.3.1. Emprega con correccións os signos de puntuación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.3.2. Usa unha sintaxe elemental adecuada nas súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC

	<p>semántica ou posibles alteracións do significado.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● B4.5. Inserción e coordinación de oracións como instrumento na mellora da composición escrita. 			
● e	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.6. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (adición, causa, oposición, contradición...), en relación coa composición de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: adición, causa, oposición, contradición... 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA
● e	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.7. Identificación intuitiva do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, así como dalgúns papeis semánticos do suxeito. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.5. Identificar intuitivamente o suxeito e o predicado, así como o papel semántico do suxeito, para mellorar a comprensión e a produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.5.1. Identifica intuitivamente, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.5.2. Sinala intuitivamente o verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, en oracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA
● b ● e ● i ● o	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.8. Uso do dicionario, en papel ou dixital, con certa autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.6. Usar o dicionario en papel ou dixital, con certa autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.6.1. Usa, con certa autonomía, o dicionario en papel ou dixital. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA ● CD
	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.9. Identificación de palabras compostas e derivadas, de sinónimos de antónimos e palabras polisémicas de uso habitual, en relación coa comprensión e coa produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.7. Identificar palabras compostas e derivadas, así como sinónimos, antónimos e palabras polisémicas de uso habitual, para comprender e producir textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.7.1. Recoñece palabras derivadas e compostas, identificando e formando familias de palabras. ● LGB4.7.2. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, palabras polisémicas de uso habitual. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA ● CCL ● CAA
● a ● d ● e ● h ● m ● o	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.10. Valoración da lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.8. Valorar a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.8.1. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CSC ● CCEC
● a ● d ● e ● m ● o	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.11. Comparación entre aspectos das linguas que coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B4.9. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado. para reflexionar sobre como mellorar os seus procesos 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB4.9.2. Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas elementais sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC ● CSC

		comunicativos na lingua galega.	punto de apoio para a súa aprendizaxe.	
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● d ● e ● o 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.1. escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos), así como da literatura galega en xeral. ● B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.1. escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega, así como da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CAA ● CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.1.2. Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● d ● e ● i 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses. ● B5.4. Lectura guiada e expresiva de textos narrativos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.2. Ler textos e obras en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC ● CD
			<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual e en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC ● CD
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● d ● e ● o 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.5. Lectura guiada de poemas, de relatos e de obras teatrais sinxelas recoñecendo as características dalgúns modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.3. Identificar o xénero literario ao que pertence uns textos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.3.1. Identifica o xénero literario ao que pertencen uns textos dados: narrativa, poesía e teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● e 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos a partir de modelos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL ● CCEC ● CSC
<ul style="list-style-type: none"> ● b ● d ● e 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de situacións de textos literarios adaptados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ● B5.5. Participar activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios adaptados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ● LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios adaptados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ● CCL

<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • o 	<ul style="list-style-type: none"> • B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. • B5.10. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> • B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB5.7.1. Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

VALORES CÍVICOS E SOCIAIS

Esta área, que forma parte das disciplinas específicas establecida pola LOMCE

O obxectivo é orientar ao alumnado para comprender as relacións sociais, para resolver os conflitos de forma axeitada, aprender a dialogar, pensar, respectar aos demais, e crear un sistema de valores que lles permitan participar na vida social de forma pacífica e democrática..

Os contidos están organizados en 3 bloques

Bloque 1. A identidade e dignidade da persoa

Bloque 2. Comprensión e respecto nas relacións interpersoais

Bloque 3. A convivencia e os valores sociais

7. BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
m k	<p>B1.1. O autoconhecimento. Identificación das características persoais e dos trazos de identidade, as propias capacidades e necesidades.</p> <p>B1.2. Habilidades comunicativas. Expresión de vivencias e sentimentos de forma construtiva.</p>	<p>B1.1. Crear unha imaxe positiva de un mesmo tomando decisións meditadas e responsables, baseadas nun bo autoconceito.</p>	<p>VSCB1.1.1. Expresa a percepción da súa propia identidade relacionando a representación que fai de un mesmo e a imaxe que expresan das demais persoas.</p>	<p>CSC</p> <p>CCL</p>
			<p>VSCB1.1.2. Manifesta verbalmente unha visión positiva das súas propias calidades e limitacións.</p>	<p>CSC</p> <p>CCL</p> <p>CAA</p>
m	<p>B1.3. O autoconceito. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.</p>	<p>B1.2. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal.</p>	<p>VSCB1.2.1. Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.</p>	<p>CSC</p> <p>CCL</p> <p>CSIEE</p>
			<p>VSCB1.2.2. Actúa de forma respectable e digna.</p>	<p>CSC</p> <p>CSIEE</p>
m a	<p>B1.4. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción.</p> <p>B1.5. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.</p>	<p>B1.3. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.</p>	<p>VSCB1.3.1. Reflexiona, sintetiza e estrutura os seus pensamentos.</p>	<p>CAA</p>
			<p>VSCB1.3.2. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva, de xeito guiado, sobre situacións da súa realidade.</p>	<p>CAA</p>
			<p>VSCB1.3.3. Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e a resolución de conflitos, de xeito guiado.</p>	<p>CSC</p> <p>CSIEE</p>
			<p>VSCB1.3.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.</p>	<p>CSC</p> <p>CSIEE - CCL</p>
m	<p>B1.6. A responsabilidade. O</p>	<p>B1.4. Desenvolver o propio</p>	<p>VSCB1.4.1. Traballa en equipo valorando o esforzo</p>	<p>CSC</p>

b	sentido do compromiso respecto a un mesmo e a ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.	potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	individual e colectivo para a consecución de obxectivos.	CSIEE
			VSCB1.4.2. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.	CSC CSIEE
			VSCB1.4.3 Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	CSC CAA CSIEE
m	B1.7. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.	B1.5. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.5.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.	CSC CSIEE
			VSCB1.5.2. Emprega estratexias para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	CSC CSIEE
a	B1.8. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.	B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.6.1. Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.	CSIEE CSC
			VSCB1.6.2. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.	CSC CSIEE CCEC
			VSCB1.6.3. Define e formula claramente problemas de convivencia.	CSC CCL
b	B1.9. A Responsabilidade. Causas e consecuencias das accións propias. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	B1.7. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	VSCB1.7.1. Sopesa as consecuencias das súas accións.	CSC CSIEE
			VSCB1.7.2. Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais en situacións formais e informais da interacción social.	CSC CSIEE

8. BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
m	<p>B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.</p>	<p>B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.</p>	<p>VSCB2.1.1. Expresar con claridade e coherencia opinións, sentimentos e emocións.</p>	<p>CCL CSC CSIEE</p>
			<p>VSCB2.1.2. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos.</p>	<p>CCL CSC</p>
			<p>VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.</p>	<p>CCL CAA CSIEE</p>
			<p>VSCB2.1.4. Expón respectuosamente os argumentos.</p>	<p>CCL CSC</p>
b	<p>B2.2. A comunicación receptiva. A escoita activa. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.</p>	<p>B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.</p>	<p>VSCB2.2.1. Escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala.</p>	<p>CSC CCL</p>
			<p>VSCB2.2.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.</p>	<p>CCL CSC CSIEE</p>
			<p>VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.</p>	<p>CAA CSIEE CSC - CCL</p>
c	<p>B2.3. Os elementos da comunicación que</p>	<p>B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de</p>	<p>VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co</p>	<p>CCL</p>

m e	favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación e recoñecemento de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	seu interlocutor nas conversas.	CSC
			VSCB2.3.2. Aмосa interese polos seus interlocutores.	CCL CSC
e m	B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.4. Empregar a aserción.	VSCB2.4.1. Expressa abertamente as propias ideas e opinións.	CCL CSC CSIEE
			VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.	CCL - CSC
m	B2.5. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo.	B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.5.1. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	CCL CSC CAA
c m	B2.6.A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.6.1. Emprega diferentes habilidades sociais.	CSC
			VSCB2.6.2. Participa activamente en actividades grupais e reflexiona sobre a súa contribución á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	CSC CSIEE
a o	B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.8 A diversidade.	B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	SCB2.7.1. Respecta e acepta as diferenzas individuais.	CSC
			VSCB2.7.2. Recoñece, identifica e expresa as calidades doutras persoas.	CSC

	Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.			
c m	B2.9 As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo.	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	CSC CSIEE
			VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	CSC CSIEE
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
b m	B3.1. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión destes. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	CSC CSIEE
			VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	CSC CSIEE
b	B3.2. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación igualitaria. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	CAA CSIEE CSC
			VSCB3.2.2. Emprega axeitadamente estratexias de axuda entre iguais.	CAA CSIEE CSC
			VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CSC

	de vista e sentimentos. B3.3. Estructuras e técnicas da aprendizaxe cooperativa.		VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.	CSC CSIEE CAA
a	B3.4. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Percibe e verbaliza a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social	CCL CSC
			VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.	CCL CSC CSIEE
			VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.	CSC
c m	B3.5. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo, con axuda dunha persoa adulta.	CSC CSIEE
			VSCB3.4.2. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais.	CCL CSC
			VSCB3.4.3. Analiza as emocións, sentimentos e posibles pensamentos das partes en conflito.	CSC CSIEE
a	B3.6. Identificación, recoñecemento e valoración dos dereitos de todos os nenos e de todas as nenas do mundo recoñecidos nas declaracións universais, no Estatuto de autonomía de Galicia e na Constitución española.	B3.5. Comprender a importancia dos dereitos da infancia, valorando as condutas que os protexen.	VSCB3.5.1. Argumenta a necesidade de protexer os dereitos básicos da infancia.	CSC CCL
			VSCB3.5.2. Xustifica a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda.	CSC
			VSCB3.5.3. Razona as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas.	CSC CSIEE

a d	<p>B3.7. Os valores cívicos e o exercicio dos dereitos e deberes nas situacións de convivencia no contorno inmediato entre iguais.</p> <p>B3.8. Dereitos dos nenos e das nenas. Relacións entre dereitos e deberes. Recoñecemento do seu carácter universal para todos os homes e as mulleres, sen discriminación.</p> <p>B3.9. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.</p>	B3.6. Comprender a correlación entre dereitos e deberes, valorando situacións reais en relación aos dereitos da infancia e respectando a igualdade de dereitos de nenos e nenas no contexto social.	VSCB3.6.1. Expón verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.	CSC CCL
			VSCB3.6.2. Razona a valoración de situacións reais expostas en internet, en relación aos dereitos da infancia.	CSC CD CCL
			VSCB3.6.3. Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo.	CSC CCEC CCL CD CMCT CSIEE
d m	B3.10. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Valoración da igualdade de dereitos de homes e de mulleres na familia e no mundo laboral e social.	B3.7. Comprender e valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia, argumentando en base a procesos de reflexión, síntese e estruturación.	VSCB3.7.1. Expón de forma argumentada a importancia de valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia.	CSC CCL
			VSCB3.7.2. Realiza traballos de libre creación investigando casos de falta de corresponsabilidade no coidado da familia presentados nos medios de comunicación.	CSC CD CCL CCEC CSIEE
h o	B3.11. A repercusión social, no presente e no futuro, de accións individuais e colectivas. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas de coidado do medio e promoción de formas de vida	B3.8. Realiza un uso responsable dos bens da natureza, comprendendo e interpretando sucesos, analizando causas e predicindo consecuencias.	VSCB3.8.1. Amonesta o interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela.	CSC
			VSCB3.8.2. Razona os motivos da conservación dos bens naturais.	CSC CCL
			VSCB3.8.3. Propón iniciativas para participar no uso	CSC

	saudables.		adecuado de bens naturais razoando os motivos.	CSIEE
N	<p>B3.12. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico.</p> <p>B3.13. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.</p>	B3.9. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	VSCB3.9.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria.	CSC CSIEE
			VSCB3.9.2. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.	CSC CD CAA
			VSCB3.9.3. Expón as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	CSC CCL CMCT CD

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: A identidade e a dignidade da persoa							
VSC-B1.1	4º-VSCB1.1.1 - Expressa a percepción da súa propia identidade relacionando a representación que fai de un mesmo e a imaxe que expresan das demais persoas.	Expressa a propia identidade.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
VSC-B1.1	4º-VSCB1.1.2 - Manifesta verbalmente unha visión positiva das súas propias calidades e limitacións.	Manifesta verbalmente unha visión positiva de si mesma e das súas limitacións.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL CAA
VSC-B1.2	4º-VSCB1.2.1 - Razona o sentido do compromiso respecto	Razona o seu compromiso	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CSC CCL

	a un mesmo e ás demais persoas.	consigo mesmo e cos demais.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSIEE
VSC-B1.2	4º-VSCB1.2.2 - Actúa de forma respectable e digna.	Actúa de forma respectable.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B1.3	4º-VSCB1.3.1 - Reflexiona, sintetiza e estrutura os seus pensamentos.	Reflexiona e estrutura os seus pensamentos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA
VSC-B1.3	4º-VSCB1.3.2 - Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva, de xeito guiado, sobre situacións da súa realidade.	Utiliza o aprendido.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA
VSC-B1.3	4º-VSCB1.3.3 - Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e a resolución de conflitos, de xeito guiado.	Aplica o autocontrol.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B1.3	4º-VSCB1.3.4 - Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos e respecta os dos demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: x Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE CCL
VSC-B1.4	4º-VSCB1.4.1 - Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos.	Traballa en equipo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSCCSIE E
VSC-B1.4	4º-VSCB1.4.2 - Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.	Asume as súas responsabilidades.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B1.4	4º-VSCB1.4.3 - Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	Realiza unha autoavaliación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE CAA
VSC-B1.5	4º-VSCB1.5.1 - Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.	Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CSC CSIEE

						INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	
VSC-B1.5	4º-VSCB1.5.2 - Emprega estratexias para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	Emprega estratexias contra a incerteza, medo ou fracaso.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE CAA
VSC-B1.6	4º-VSCB1.6.1 - .Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.	Resolve problemas.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B1.6	4º-VSCB1.6.2 - Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.	Realiza propostas creativas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE CCEC
VSC-B1.6	4º-VSCB1.6.3 - Define e formula claramente problemas de convivencia.	Define e formula problemas de convivencia.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B1.7	4º-VSCB1.7.1 - Sopesa as consecuencias das súas accións.	Sopesa as consecuencias das súas accións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSC CSIEE
VSC-B1.7	4º-VSCB1.7.2 - Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais en situacións formais e informais da interacción social.	Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
Bloque 2: A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais							
VSC-B2.1	4º-VSCB2.1.1 - Expresar con claridade e coherencia opinións, sentimentos e emocións	Expresase con claridade e coherencia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CSIEE
VSC-B2.1	4º-VSCB2.1.2 - Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos.	Exprésase con propiedade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B2.1	4º-VSCB2.1.3 - Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.	Emprega a comunicación verbal e non verbal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CSC CAA

						(anecdótico).	
VSC-B2.1	4º-VSCB2.1.4 - Expón respectuosamente os argumentos.	Expón con respecto os seus argumentos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B2.2	4º-VSCB2.2.1 - Escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala.	Escoita e atende.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B2.2	4º-VSCB2.2.2 - Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	Realiza actividades cooperativas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CSIEE
VSC-B2.2	4º-VSCB2.2.3 - Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	Colabora en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA CSIEE CSC CCL
VSC-B2.3	4º-VSCB2.3.1 - Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.	Comunícase con boa expresión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B2.3	4º-VSCB2.3.2 - Aмосa interese polos seus interlocutores.	Aмосa interese polos seus interlocutores.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B2.4	4º-VSCB2.4.1 - Expresa abertamente as propias ideas e opinións.	Expresa as ideas e expresións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CSIEE
VSC-B2.4	4º-VSCB2.4.2 - Emprega a linguaxe positiva.	Utiliza a linguaxe positiva.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B2.5	4º-VSCB2.5.1 - Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	Relaciona ideas e opinións.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CSC CAA

						(anecdótico).	
VSC-B2.6	4º-VSCB2.6.1 - Emprega diferentes habilidades sociais.	Emprega habilidades sociais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B2.6	4º-VSCB2.6.2 - Participa activamente en actividades grupais e reflexiona sobre a súa contribución á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	Participa en actividades de grupo.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B2.7	4º-VSCB2.7.1 - Respecta e acepta as diferenzas individuais.	Respecta e acepta as diferenzas individuais.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B2.7	4º-VSCB2.7.2 - Recoñece, identifica e expresa as calidades doutras persoas.	Coñece as calidades das outras persoas.	X	X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B2.8	4º-VSCB2.8.1 - . Forma parte activa das dinámicas do grupo.	Forma parte do grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B2.8	4º-VSCB2.8.2 - Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	Establece relacións baseadas no afecto e confianza mutua.	X		X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
Bloque 3: A convivencia e os valores sociais							
VSC-B3.1	4º-VSCB3.1.1 - Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	Desenvolve proxectos.				PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B3.1	4º-VSCB3.1.2 - . Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	Ten unha actitude aberta.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B3.2	4º-VSCB3.2.1 - Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	Ten boa disposición para pedir e recibir axuda.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CAA CSIEE

						INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B3.2	4º-VSCB3.2.2 - Emprega axeitadamente estratexias de axuda entre iguais.	Axuda aos demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA CSIEE CSC
VSC-B3.2	4º-VSCB3.2.3 - Respecta as regras durante o traballo en equipo.	Respecta as regras do traballo en equipo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B3.2	4º-VSCB3.2.4 - Emprega destrezas de interdependencia positiva.	Emprega destrezas de interdependencia positiva.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE CAA
VSC-B3.3	4º-VSCB3.3.1 - Percibe e verbaliza a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social	Cumpre as normas de convivencia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
VSC-B3.3	4º-VSCB3.3.2 - Participa na elaboración das normas da aula.	Participa na elaboración das normas da aula.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CSIEE
VSC-B3.3	4º-VSCB3.3.3 - Respecta as normas do centro escolar.	Respecta as normas do centro.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B3.4	4º-VSCB3.4.1 - Resolve os conflitos de modo construtivo, con axuda dunha persoa adulta.	Resolve conflitos de modo construtivo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B3.4	4º-VSCB3.4.2 - Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais.	Manexa a linguaxe positiva.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
VSC-B3.4	4º-VSCB3.4.3 - Analiza as emocións, sentimentos e posibles pensamentos das partes en conflito.	Analiza as partes dun conflito.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CSC CSIEE

						(anecdótico).	
VSC-B3.5	4º-VSCB3.5.1 - Argumenta a necesidade de protexer os dereitos básicos da infancia	Argumenta a necesidade de protexer os dereitos da infancia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
VSC-B3.5	4º-VSCB3.5.2 - Xustifica a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda.	Da importancia a recibir axuda.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
VSC-B3.5	4º-VSCB3.5.3 - . Razona as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas	Coñece a explotación infantil e a trata de crianzas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B3.6	4º-VSCB3.6.1 - Expón verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.	Dereitos e deberes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
VSC-B3.6	4º-VSCB3.6.2 - Razona a valoración de situacións reais expostas en internet, en relación aos dereitos da infancia.	Coñece as situacións expostas en internet en relación coa infancia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL CD
VSC-B3.6	4º-VSCB3.6.3 - Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo	Diferencias na familia e comunidade escolar en función do sexo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC CCL CD CMCT CSIEE
VSC-B3.7	4º-VSCB3.7.1 - Expón de forma argumentada a importancia de valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia	Igualdade de dereitos entre homes e mulleres.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
VSC-B3.7	4º-VSCB3.7.2 - Realiza traballos de libre creación investigando casos de falta de corresponsabilidade no coidado da familia presentados nos medios de comunicación.	Fai traballos de corresponsabilidade no coidado da familia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CD CCL CCEC CSIEE
VSC-B3.8	4º-VSCB3.8.1 - Amosa interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela.	ten interese pola natureza.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC

VSC-B3.8	4º-VSCB3.8.2 - Razona os motivos da conservación dos bens naturais.	Razona os motivos de conservación dos bens naturais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
VSC-B3.8	4º-VSCB3.8.3 - Propón iniciativas para participar no uso adecuado de bens naturais razoando os motivos.	Ten iniciativas para coidar o medio natural.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B3.9	4º-VSCB3.9.1 - Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria.	Coñece as normas de educación viaria.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CSIEE
VSC-B3.9	4º-VSCB3.9.2 - Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.	Investiga as causas dos accidentes de tráfico.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CD CAA
VSC-B3.9	4º-VSCB3.9.3 - Expón as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	Expón as consecuencias dos accidentes de tráfico.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL CMCT CD

Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	%
Análise da produción dos alumnos	Traballos feitos polo alumnado	60%
Probas específicas escritas	Proba obxectiva de interiorización dos valores traballados	40%

5.- METODOLOXÍA.

A metodoloxía ten por finalidade orientar e asegurar durante a Educación Primaria, unha actuación pedagóxica o máis axeitada posible ós temas relacionados coa maneira de impartila ensinanza. A ensinanza do alumnado realizarase a través dunha aprendizaxe significativa.

A metodoloxía proposta será a seguinte:

- Evocación de coñecementos previos** para abordar os novos contidos.
- Progresiva e coidada incorporación de novos contidos**, a través de exemplos extraídos de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/a, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das competencias propias da materia.
- Exercicios e actividades diversificadas** que contemplan competencias e intelixencias múltiples: traballo individual e en grupo, tarefas integradas, uso das TIC e actividades e experiencias que traballan contidos fundamentais. Están secuenciados por niveis de dificultade, abordan diversidade de estilos cognitivos e intelixencias e facilitan a adquisición de competencias a todos os alumnos.
- Corrección de exercicios individualmente e colectivamente**.
- Revisión de cadernos**.

6.- AVALIACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

A avaliación é un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Dentro do proceso de avaliación poden distinguirse as seguintes modalidades:

- Avaliación inicial**, que facilita a valoración dos coñecementos previos, as capacidades e as actitudes do alumnado, co obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades.
- Avaliación formativa contínua**, que pretende coñecer se se van logrando os obxectivos propostos, cando aínda se pode intervir modificando o camiño para conseguilos.
- Avaliación sumativa**, que estima os méritos ao finalizar o currículo, na que se valora, sobre todo, o dominio das capacidade adquiridas; é dicir, avaliación do resultado.

Os criterios de cualificación serán fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias básicas e os obxectivos fixados.

No primeiro trimestre realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas. A asignatura dividirase en temas ou unidades didácticas que se repartirán ao longo das tres avaliacións.

Os **procedementos** serán variados e descritivos para facilitar a información do progreso en cada área e as competencias básicas, utilizando os seguintes **instrumentos**:

- Observación sistemática.
- Revisión de cadernos e traballos realizados polos alumnos/as.
- Probas orais e escritas.
- Registro e control por parte do profesorado.

Valoramos:

- A realización dos exercicios diarios na clase.
- A realización das tarefas de casa.
- O seu interese.
- O esforzo.
- A resposta das preguntas diarias orais da clase.
- A realización das probas escritas e orais.

As probas escritas realizaránse cada un ou dous temas dependendo da dificultade.

As probas serán globais de toda a unidade, pero tamén se realizarán controis específicos de problemas, cálculo, comprensión lectora, etc.

Valoraranse con estes ítems.

- 1- 4 Insuficiente
- 5 Suficiente
- 6 Ben
- 7 - 8 Notable
- 9 -10 Sobresaliente

Para establecer unha cualificación trimestral aplicaranse os seguintes **CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:**

-Área de Matemáticas:

Conceptos e exercicios , probas orais e escritas: 50%

Traballo diario: exercicios completados, ortografía, caligrafía, presentación das tarefas, etc : 40%

Esfuerzo, actitude, participación: 10%

-Área de Ciencias Sociais e de Ciencias Naturais:

Conceptos e exercicios escritos: 50%

Traballo diario: caderno, chamadas en clase, Aula virtual, etc : 40%

Esfuerzo, actitude e participación: 10%

-Área de Lingua Galega e de Lingua Castelá:

Conceptos e exercicios , probas orais e escritas: 50%

Traballo diario: exercicios completados, ortografía, caligrafía, presentación das tarefas, etc : 40%

Esfuerzo, actitude, participación: 10%

7.- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Terase en conta a atención á diversidade de niveis, estilos e ritmos de aprendizaxe, de intereses e capacidades dos alumnos:

-PROFUNDIZACIÓN e REFORZO: Fichas fotocopiabes con actividades de menor e maior dificultade para a súa resolución.

-COMPETENCIAS e INTELIXENCIAS MÚLTIPLES: Contémplase a diversidade de estilos cognitivos e de intelixencias en aprendizaxes coa lectura, co movemento, coa representación plástica, coa dramatización...

-ACTIVIDADES MULTINIVEL: Posibilita que os alumnos atopen, respecto ao desenvolvemento dun contido, actividades que se axustan ao seu nivel de competencia curricular, aos seus intereses, habilidades e motivacións.

-ENSINO TITORADO .

Todo o alumnado cursa cuarto por primeira vez e unha vez feitas as avaliacións iniciais non parecen presentar dificultades específicas.

8.- CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA DO CENTRO

O COIDADO DA PERSOA:

-Procuraremos acadar nos nosos alumnos o **benestar emocional**.

-Traballaremos a **educación en valores**: segundo os temas especificados anteriormente.

-Prestaremos especial **atención á diversidade** entendendo a diferenza coma un valor. Realizaranse fichas de reforzo e ampliación de cada unha das unidades.

- O alumnado deberá acudir ao centro en condicións axeitadas de hixiene, coa debida puntualidade e coas súas tarefas feitas

O COIDADO DO ENTORNO:

-Buscamos unha escola aberta e integrada no entorno

-Procuraremos ter un entorno físico agradable:

Traballaranse a normas:

De funcionamento da aula:

-Cumprimento das normas xerais da aula.

-Orden e limpeza na realización das tarefas.

-Orden e colocación do seu material e das mesas.

De funcionamento doutras dependencias:

-Informática e biblioteca

O COIDADO DAS RELACIÓNS:

-Coas familias: Entrevistas persoais e reunións de grupo con cada unha das familias (si a situación sanitaria o permite).

-Entre todo o persoal do centro e, en especial entre o profesorado e o alumnado e entre todo o alumnado polo que é necesario levar a cabo:

Un labor titorial para:

-Establecer entre todos unhas normas fundamentais de aula.

-Acadar unha cohesión de todo o grupo.

9.- CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO

- Actividades TIC: actividades integradas nas secuencias de aprendizaxe.
- Enlaces a Internet: aproveitamento dos recursos educativos en Internet.
- Uso da aula de informática onde poden resolver dúbidas e facer pequenos traballos e exercicios sobre os temas traballados.
- Tralado na Aula Virtual do Centro.
- Resolución de exercicios na pantalla dixital de aula.

10.- CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E AO PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.

Lectura

- Lectura do libro de texto.
- Libro de lectura.
- Outros textos escritos: de tipoloxía diferente (informativo, descriptivo, ...).
- Textos en soporte dixital (Internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
- Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.

Expresión

- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en gran grupo, en razonamentos ou intervencións: planificación, redacción, revisión.
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.
- Expresión escrita en soporte papel e en pantalla .

11.- MATERIAIS DIDÁCTICOS.

• RECURSOS MATERIAIS.

- Libro do alumno
- Libros de lectura
- Recursos educativos (Internet).
- Ordenador.
- Pantalla interactiva.
- Tablets.

• ORGANIZACIÓN DOS ESPAZOS.

Aula:

-A disposición permitirá desprazarse con facilidade polos distintos espazos e os materiais estarán ao alcance dos nenos para que traballen de forma autónoma.

Espazos comúns:

-Patio, corredores, polideportivo, biblioteca do centro, sala de informática, aula de inglés, aula de música, aula maker.

12.- AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

ADECUACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	RESULTADOS ACADÉMICOS	PROPOSTAS DE MELLORA
Preparación da clase e dos materiais didácticos	Hai coherencia entre a programación e o desenvolvemento das clases.	
	Existe unha distribución temporal equilibrada.	
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.	
Utilización dunha metodoloxía adecuada	Tivéronse en conta aprendizaxes significativas. Considérase a interdisciplinabilidade (en actividades, tratamento dos contidos etc.).	
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento das capacidades do alumno/a.	
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento dos alumnos.	
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes	
	Os criterios de promoción están acordados entre os profesores	

Avaliación das aprendizaxes e información que deles se lles dá aos alumnos e ás familias	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e aos contidos.	
	Os instrumentos de avaliación permiten rexistrar numerosas variables da aprendizaxe	
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.	
Utilización de medidas para a atención á diversidade	Adóptanse medidas con antelación para coñecer as dificultades de aprendizaxe	
	Ofreceuse resposta ás diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxe.	
	As medidas e os recursos ofrecidos foron suficientes.	
	Aplica medidas extraordinarias recomendadas polo equipo docente atendendo aos informes psicopedagóxicos.	

PROGRAMACIÓN DE EDUCACIÓN PLÁSTICA DO NIVEL DE 4º DE PRIMARIA PARA O CURSO 2020-2021

1. OBXECTIVOS DE AREA OU MATERIA, COMPENTECIAS CLAVE, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, CONTIDOS E ACTIVIDADES.

1.1. OBXECTIVOS DA ETAPA DE EDUCACIÓN PRIMARIA.

Ref	Obxectivo
a	Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, preparárense para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
b	Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
c	Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relacionan.
d	Coñecer, comprender e respectar as culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non-discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
e	Coñecer e utilizar de forma apropiada a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as dúas linguas.
f	Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
g	Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
h	Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
i	Iniciarse no uso das tecnoloxías da información e da comunicación, para a aprendizaxe, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciban e elaboren.
j	Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
k	Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
l	Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
m	Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
n	Fomentar a educación viaria e as actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
o	Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, salientando as mulleres e os homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

A ref. (letra) coa que se identifica cada obxectivo, é a mesma que figura no currículo e que tamén despois se asocian/relacionan en cada área, nivel e criterio de avaliación

2. TÁBOAS DO CUARTO NIVEL DE PRIMARIA. ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA. PLÁSTICA.

2.1. TÁBOA 1: 4º E. PLÁSTICA---INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Instrumento de avaliación
EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos,	Observación directa.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Instrumento de avaliación
cores, luz, función...)	
EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic	Observación directa. Traballos presentados.
EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	Observación directa.
EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.)	Observación directa.
EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor.	Observación directa.
EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística.	Observación directa.
EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	Observación directa.
EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais.	Observación directa.
EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico	Observación directa.
EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas.	Observación directa.
EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	Observación directa.
EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.	Observación directa.
EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cadavez máis autónoma.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.	Observación directa.
EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.11. Utiliza diferentesn materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón)	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.	Observación directa.
EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.	Observación directa.
EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións.	Observación directa.
EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións.	Observación directa.
EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.).	Observación directa.
EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	Observación directa.
EPB2.4.1. Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus	Observación directa.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Instrumento de avaliación
propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido.	
EPB2.4.2. Elabora bosqueños e deseños para axustar o proceso de creación individual ou en grupo, e presenta os traballos con orde e limpeza.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.5.1. Desenvolve hábitos de orde e limpeza, e usa de forma responsable e axeitada os materiais, os instrumentos e os espazos.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.5.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza, respectando as normas e as indicacións establecidas, e crea hábitos de traballo.	Observación directa. Traballos presentados.
EPB2.5.3. Selecciona e utiliza as materias de forma apropiada e responsable, segundo as súas posibilidades plásticas e os resultados marcados.	Observación directa.

2.2. TÁBOA 2: 4º E. PLÁSTICA---MÍNIMOS ESIXIBLES.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
B1.1. Comunicación das apreciacións obtidas por observación.	EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz, función...) EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función. EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic. EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	CCEC CCL CAA CCL CAA CCEC CCEC CCL CAA CCL CCEC CSC	1. Sabe cales son as liñas básicas dun debuxo ou obra de arte. 2. Identifica por onde recibe a luz unha imaxe. 3. Clasifica as cores en cálidas e frías e utilízalas axeitadamente. 4. Sabe as cores que se obteñen de mesturar as cores básicas. 5. Diferenza o fondo e os diferentes planos nunha imaxe. 6. Pode atopar as semellanzas e as diferenzas entre dúas imaxes. 7. Tén interese por as obras de arte. 8. Recoñece a intencionalidade da publicidade que se reflicte en diferentes soportes. 9. Relaciona descricións textuais ou orais con imaxes. 10. Esfórzase nos seus traballos. 11. Respecta aos demais, tendo en conta o esforzo que se investiu nas creacións.
B1.2. Elaboración de carteis con diversa información aplicandoos coñecementos plásticos adquiridos.	EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz, función...) EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función. EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic. EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	CCEC CCL CAA CCL CAA CCEC CCEC CCL CAA CCL CCEC CSC	1. As súas producións teñen un tamaño adecuado e axustado ao soporte utilizado. 2. Elabora unha tira cómica na que pode integrar imaxe e texto para lograr comunicar o que pretende. 3. Elabora carteis en diversos soportes: papel, cartolina, procesador de textos... 4. Clasifica as cores en cálidas e frías e utilízalas axeitadamente. 5. Utiliza liñas de movemento nas tiras cómicas e nos debuxos en que queira expresar o mesmo. 6. Amosa ser unha persoa creativa. 7. Esfórzase nos seus traballos. 8. Respecta aos demais, tendo en conta o esforzo que se investiu nas creacións.
B1.3. Creación de imaxes para textos dados para secuenciar unha historia (romance, cantiga, ...).	EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos	CCEC CCL CAA	1. É quen de ilustrar pequenas historias. 2. Dadas imaxes pode inventar unha historia. 3. Amosa un mínimo nivel de creatividade.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	(puntos, rectas, planos, cores, luz, función...) EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función. EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic. EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	CCL CAA CCEC CCEC CCL CAA CCL CCEC CSC	4. Esfórzase nos seus traballos. 5. Respecta aos demais, tendo en conta o esforzo que se investiu nas creacións.
B1.4. Observación de materiais empregados nas obras plásticas.	EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal. EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.) EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor. EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	CCEC CSIEE CCEC CCL CCEC CCL CCEC CSC CCL CMCCT	1. Recoñece con que materiais se crearon algúns cadros, esculturas... 2. Pode utilizar distintos materiais para representar a realidade. 3. Sabe o que é unha textura. 4. Pode comentar unha obra artística: materiais utilizados, significado, cores... 5. Recoñece os estilos artísticos máis chamativos e asequibles para a súa idade: cubismo, fauvismo, expresionismo, surrealismo... 6. Pode facer un bosquejo da figura humana en movemento ou estática. 7. Respecta as opinións alleas.
B1.5. Valoración do coñecemento de diferentes códigos artísticos como medios de expresión de sentimentos e ideas.	EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal. EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.) EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor. EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	CCEC CSIEE CCEC CCL CCEC CCL CCEC CSC CCL CMCCT	1. Identifica os planos nunha obra de arte. 2. Identifica o que significan as cores nalgúns cadros. 3. Sabe o que é perspectiva e pode representala. 4. Recoñece as figuras máis importantes nunha obra de arte. 5. Identifica as sensacións que expresan diferentes liñas e composicións: liñas: rectas, curvas, composicións triangulares... 6. Identifica o por que dun cartel, anuncio, etc... 7. Respecta as opinións alleas. 8. Gústalle observar obras de arte. 9. Esfórzase no seu traballo.
B1.6. Clasificación de texturas e tonalidades, e apreciación de formas naturais e artificiais, exploradas desde diferentes ángulos e posicións.	EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal. EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.) EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor. EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	CCEC CSIEE CCEC CCL CCEC CCL CCEC CSC CCL CMCCT	1. Utiliza diferentes técnicas para colorear. 2. Utiliza diferentes materiais para representar os seus traballos: papeis, arxila, pasta de modelar, goma eva, fieltro... 3. Recoñece os fondos e aplica fondos ás súas creacións, que cambian segundo o que se queira expresar. 4. Obtén diferentes tonos mesturando cores. 5. Sabe que cores se obteñen de mesturar as básicas. 6. Esfórzase no seu traballo e é limpo/a e ordenado/a. 7. Respecta aos demais.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
			8. Coida o material.
B1.7. Interese por procurar información sobre as producións artísticas e por comentalas.	EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais. EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra. EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSC CCL CCEC CSC CD CCL CCEC CSIEE CD	1. Interésase por observar obras de arte. 2. Entende os planos, fondos, cores, técnicas básicas utilizadas, materiais... 3. Respecta as opinións dos demais. 4. Entende que a arte é un ben común que debe ser coidado. 5. Coñece a algún gran artista do pasado e do noso tempo. 6. Recoñece algún estilo artístico: cubismo, fauvismo, surrealismo...
B1.8. Indagación sobre as calidades de diferentes materiais e uso que se fai deles en distintas representacións.	EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais. EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra. EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSC CCL CCEC CSC CD CCL CCEC CSIEE CD	1. Sabe os nomes das profesións relacionadas coa arte. 2. Coñece a algún gran artista do pasado e do noso tempo. 3. Comenta os planos e as cores empregadas por algúns artistas e nalgúns obras de arte. 4. Entende que a arte é un ben común que debe ser coidado. 5. Coñece a algún gran artista do pasado e do noso tempo. 6. Recoñece algún estilo artístico: cubismo, fauvismo, surrealismo... 7. Esfórzase por aprender.
B1.9. Uso dos recursos dixitais na procura da información.	EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais. EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra. EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSC CCL CCEC CSC CD CCL CCEC CSIEE CD	1. Sabe a onde ir para atopar información sobre arte, artes plásticas, deseño, publicidade... 2. Extrae os datos fundamentais da biografía de algún/unha artista. 3. Recoñece as obras de algúns artistas de público dominio. 4. Pode tentar adiviñar que quixo expresar un/unha artista. 5. Respecta as achegas alleas. 6. Valora a importancia cultural da arte e o fundamental que é preservalo. 7. Presenta de forma clara e ordeada os seus traballos, por diferentes medios, sobre todo dixitais: textos creados usando procesadores, presentacións co Impress...
B1.10. Valoración do contido informativo que as imaxes proporcionan.	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Identificar trucos publicitarios. 2. Sabe analizar unha composición. 3. Identifica os planos nunha composición.
B1.11. Comunicación das apreciacións obtidas dunha imaxe	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Identificar trucos publicitarios. 2. Sabe analizar unha composición. 3. Identifica os planos nunha composición. 4. Traballa de maneira eficiente e cun grao suficiente de motivación.
B1.12. Observación de elementos para estudo de escalas e proporcións.	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas	CCL CAA CCEC	1. Sabe e entende a organización do espazo gráfico: cuadrículas, simetrías... 2. Sabe que figuras son as máis importantes nunha

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCEC CSC CMCCT	composición. 3. Traballa de maneira eficiente e cun grao suficiente de motivación. 4. Une esquemas con imaxes.
B1.13. Indagación sobre as maneiras de representar o espazo	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Sabe e entende a organización do espazo gráfico: cuadrículas, simetrías... 2. Sabe que figuras son as máis importantes nunha composición. 3. Traballa de maneira eficiente e cun grao suficiente de motivación. 4. Une esquemas con imaxes. 5. Sabe cal é o fondo e os distintos planos nunha obra de arte, nun cartel...
B2.1. Procura das posibilidades da cor en contrastes, variacións e combinacións, apreciando os resultados sobre diferentes soportes.	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma. EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo. EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras. EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc. EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe. EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética. EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas. EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor. EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas. EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	CCEC CCEC CSIEE CCEC CSIEE CSIEE CCEC CAA CCEC CCEC CSIE CCEC CCEC CSIEE CCEC CSC CCEC CCEC CSIEE CCEC	1. Planifica o traballo: guións, materiais que imos utilizar, bosquejos... 2. Crea obras propias, proporcionadas, con diferentes técnicas, materiais... 3. Sabe cales son as cores básicas. 4. Sabe que cores saen da mestura das cores básicas. 5. Separa as cores en frías e cálidas. 6. Aмосa un bo nivel de creatividade. 7. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear. 8. Aprecia as diferencias de uso de cores e luz nas películas, segundo a temática. 9. É creativo/a. 10. Presenta os traballos limpos e ordeados. 11. Respecta e valora os traballos dos outros/as.
B2.2. Uso de diferentes texturas para as representacións (area, tecidos, papel etc.)	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada	CCEC CCEC CSIEE CCEC CSIEE	1. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material... 2. Pode modelar sobre unha propsta dada, seguindo uns pasos básicos. 3. Recorta de modo preciso. 4. Encarta polo lugar axeitado para obter máscaras, edificios...

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	<p>5. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais.</p> <p>6. É creativo/a.</p> <p>7. Presenta os traballos limpos e ordeados.</p> <p>8. Respecta e valora os traballos dos outros/as.</p> <p>9. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear.</p>
B2.3. Exploración das calidades dos materiais e o tratamento non convencional destes (pintura espaxada, por chorro etc.).	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.</p> <p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC</p>	<p>1. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material...</p> <p>2. Pode modelar aquilo que pretende, seguindo uns pasos básicos.</p> <p>3. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais.</p> <p>4. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear.</p> <p>5. É creativo/a.</p> <p>6. Presenta os traballos limpos e ordeados.</p> <p>7. Respecta e valora os traballos dos outros/as.</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas. EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	CSIEE CCEC	
B2.4. Emprego de distintos soportes nas creacións.	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma. EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo. EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras. EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc. EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe. EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética. EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas. EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor. EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas. EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	CCEC CCEC CSIEE CCEC CSIEE CSIEE CCEC CAA CCEC CCEC CSIE CCEC CCEC CSIEE CCEC CSC CCEC CCEC CSIEE CCEC	1. Fai un bo amasado de arxila ou pasta de modelar. 3. Representa un modelo dado coa arxila ou coa pasta. 4. Sabe unir dous anacos de tea de diferentes modos: adhesivos, costura, grampado. 5. Colorea sobre teas, cartóns, papel, obtendo resultados aceptables. 6. Pode crear utilizando as tics: programas de debuxo e coloreo, composicións con fotografías... 7. Respecta o traballo dos demais. 8. O seu traballo é proporcionado e limpo. 9. Coida o material. 10. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.5. Curiosidade por coñecer as posibilidades plásticas dos materiais.	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma. EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo. EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras. EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para	CCEC CCEC CSIEE CCEC CSIEE CSIEE CCEC CAA CCEC CCEC CSIE	1. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material... 2. Pode modelar aquilo que pretende, seguindo uns pasos básicos. 3. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais. 4. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear. 5. É creativo/a. 6. Presenta os traballos limpos e ordeados. 7. Respecta e valora os traballos dos outros/as.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	
B2.6. Construción de móbiles, estruturas e volume.	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.</p> <p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	<p>1. Fai un bo amasado de arxila ou pasta de modelar.</p> <p>3. Representa un modelo dado coa arxila ou coa pasta.</p> <p>4. Sabe unir dous anacos de tea de diferentes modos: adhesivos, costura, grampado.</p> <p>5. Colorea sobre teas, cartóns, papel, obtendo resultados aceptables.</p> <p>6. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material...</p> <p>7. Recorta con precisión.</p> <p>8. Prega, encarta e pega ata obter unha figura tridimensional: edificio.</p> <p>9. Pode unir con fíos, encuadernadores... para obter figuras tridimensionais: monicreques.</p> <p>10. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais.</p> <p>11. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>12. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>13. Coida o material.</p> <p>14. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.7. Construción de estruturas sinxelas para representacións teatrais.	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.</p>	<p>CCEC</p>	<p>1. Prega, encarta e pega ata obter unha figura tridimensional: edificio.</p> <p>2. Crea fondos e personaxes para representar obras</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	<p>de monicreques ou similares.</p> <p>3. Sabe coser, grampar ou pegar teas para obter bonecos que logo lle sirvan para representacións.</p> <p>4. É quen de usar a cor sobre diferentes superficies.</p> <p>5. Asigna distintas cores, de modo razoado e intencionado a diferentes personaxes.</p> <p>6. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>7. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>8. Coida o material.</p> <p>9. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.8. Experimentación das dimensións e das proporcións dunha mesma forma en diferentes posicións.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regla, escuadro e cartabón)</p> <p>EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.</p> <p>EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.</p> <p>EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.</p> <p>EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.</p> <p>EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<p>1. Coñece un uso básico da regra, o escuadro e o cartabón.</p> <p>2. Sabe cuadrricular o espazo de traballo e o modelo dado.</p> <p>3. Distribúe os diferentes planos cando debuxa.</p> <p>4. Utiliza a perspectiva cando é necesario.</p> <p>5. Completa debuxos seguindo eixes de simetría.</p> <p>6. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>7. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>8. Coida o material.</p> <p>9. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.9. Experimentación das posibilidades de representación con liñas grosas, finas, continuas, descontinuas e xeométricas.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<p>1. Coñece un uso básico da regra, o escuadro e o cartabón.</p> <p>2. Sabe cuadrricular o espazo de traballo e o modelo dado.</p> <p>3. Distribúe os diferentes planos cando debuxa.</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	(regra, escuadro e cartabón) EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo. EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas. EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos. EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor. EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.	CCEC CSIEE CCEC CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT	4. Utiliza a perspectiva cando é necesario. 5. Completa debuxos seguindo eixes de simetría. 6. Elabora composicións con figuras xeométricas. 7. Colorea con puntos, liñas ou as dúas a un tempo. 8. Respecta o traballo dos demais. 9. O seu traballo é proporcionado e limpo. 10. Coida o material. 11. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.10. Realización de fotografías: enfoque e planos.	EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón) EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo. EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas. EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos. EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor. EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.	CCEC CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT	1. Compón escenas con fotografías recortadas e pegadas. 2. Relaciona imaxes con esquemas que as representan. 3. Observa unha fotografía e sabe cuadrículala, para ver se está ben proporcionada. 4. Entende o que é enfocado e desenfocado. 5. Sabe se unha imaxe está pixelada. 6. Trae fotografías tomadas fóra do colexio que logo analizaremos, en formato dixital. 7. Reinterpreta obras de arte dadas, nunha foto familiar. 8. Respecta o traballo dos demais. 9. O seu traballo é proporcionado e limpo. 10. Coida o material. 11. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.11. Aplicación en producións propias de aspectos observados en obras artísticas.	EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón) EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo. EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas. EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos. EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor. EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.	CCEC CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT	1. Reinterpreta obras de arte no seu bloc. 2. Reinterpreta obras de arte con material de refugallo. 3. Utiliza o esfumato para facer fondos. 4. Reinterpreta obras de arte usando figuras xeométricas. 5. Respecta o traballo dos demais. 6. O seu traballo é proporcionado e limpo. 7. Coida o material. 8. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.12. Utilización de recursos	EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula	CCEC	1. Pode usar programas de ordenador nos que

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
dixitais e audiovisuais para a elaboración de obras artísticas.	como un elemento que estrutura o espazo gráfico EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón) EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo. EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas. EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos. EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor. EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.	CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT CCEC CMCCT CCEC CSIEE CCEC CMCCT	incrustemos fotografías. 2. Fai collages utilizando o ordenador. 3. Pode crear carteis utilizando o ordenador. 4. Utiliza recursos libres de dereitos e se non é así sabe facer unha mención dos mesmos, respectando os dereitos de autor/a. 5. Respecta o traballo dos demais. 6. O seu traballo é proporcionado e limpo. 7. Coida o material. 8. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.13. Compilación impresa e dixital sobre manifestacións artísticas.	EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións. EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións. EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.). EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	CCEC CD CCEC CD CAA CD CAA CSC CCEC CD	1. Pode facer un documento no que se traballe sobre un estilo artístico ou un artista. 2. Pode facer unha pequena conferencia, partindo dunha presentación de autoría propia, en que explique unha obra, un artista, un museo... 3. Usa recursos libres de dereitos. 4. Respecta o traballo dos demais. 5. O seu traballo é proporcionado e limpo. 6. Coida o material. 7. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.14. Interese pola procura da información artística.	EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións. EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións. EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.). EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	CCEC CD CCEC CD CAA CD CAA CSC CCEC CD	1. Planifica, facendo un quión o que vai procurar. 2. Sabe onde buscar a información que se lle pide. 3. Gústalle observar as producións artísticas. 4. Valora a arte como un ben cultural. 5. Presenta os traballos en tempo e forma. 6. Presenta os traballos de maneiras diferentes. 7. Sabe buscar imaxes libres de dereitos.
B2.15. Interpretación da información.	EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións. EPB2.3.2. Coñece e utiliza	CCEC CD CCEC	1. Sabe onde atopar a información solicitada. 2. Presenta coas súas palabras a súa investigación aos demais. 3. Aмосa un nivel aceptable de comprensión.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións. EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.). EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	CD CAA CD CAA CSC CCEC CD	4. Elabora un resumo coas ideas fundamentais. 5. Pode elaborar mapas conceptuais sobre o tema solicitado. 6. Analisa vídeos sinxelos dos que extrae as ideas básicas.
B2.16. Inicio no uso dos medios audiovisuais e dixitais para a creación de obras plásticas.	EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións. EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións. EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.). EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	CCEC CD CCEC CD CAA CD CAA CSC CCEC CD	1. Utiliza programas de ordenador nos que incrustemos fotografías. 2. Fai collages utilizando o ordenador. 3. Crea carteis utilizando o ordenador. 4. Utiliza recursos libres de dereitos e se non é así sabe facer unha mención dos mesmos, respectando os dereitos de autor/a. 5. Respecta o traballo dos demais. 6. O seu traballo é proporcionado e limpo. 7. Coida o material. 8. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.17. Establecemento de ordes e pautas para seguir.	EPB2.4.1. Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido. EPB2.4.2. Elabora bosquexos e deseños para axustar o proceso de creación individual ou en grupo, e presenta os traballos con orde e limpeza.	CSIEE CAA CSC CSIEE CAA CCEC	1. Planifica: materiais, pasos a seguir, idea fundametal, bosquexos... 2. Busca recursos na rede que lle axuden ao seu obxectivo. 3. Concreta os recursos, de entre todo o que pudo buscar, sendo así quen de sintetizar. 4. É ordeado/a. 5. Presenta o seu plan con claridade. 6. Comparte ideas cos demais e acepta opinións alleas. 7. Aмосa flexibilidade diante de posibles cambios na súa planificación. 8. Aмосa un bo nivel de autoesixencia e esforzo.
B2.18. Interese por axustar o proceso creativo ás intencións previstas, mediante bosquexos ou deseños.	EPB2.4.1. Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido. EPB2.4.2. Elabora bosquexos e deseños para axustar o proceso de creación individual	CSIEE CAA CSC CSIEE CAA CCEC	1. Planifica: materiais, pasos a seguir, idea fundametal, bosquexos... 2. Busca recursos na rede que lle axuden ao seu obxectivo. 3. Concreta os recursos, de entre todo o que pudo buscar, sendo así quen de sintetizar. 4. É ordeado/a. 5. Presenta o seu plan con claridade. 6. Comparte ideas cos demais e acepta opinións alleas. 7. Aмосa flexibilidade diante de posibles cambios na súa planificación.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	ou en grupo, e presenta os traballos con orde e limpeza.		8. Aмосa un bo nivel de autoesixencia e esforzo.
B2.19. Uso responsable de instrumentos, materiais e espazos.	EPB2.5.1. Desenvolve hábitos de orde e limpeza, e usa de forma responsable e axeitada os materiais, os instrumentos e os espazos. EPB2.5.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza, respectando as normas e as indicacións establecidas, e crea hábitos de traballo. EPB2.5.3. Selecciona e utiliza as materias de forma apropiada e responsable, segundo as súas posibilidades plásticas e os resultados marcados.	CSC CSIEE CSC CSIEE CCEC CAA CCEC CSIEE	1. Trata de non desperdiciar o material. 2. Coida o material propio e alleo. 3. É xeneroso/a cos demais. 4. Ten unha mentalidade ecolóxica cando utiliza os materiais. 5. Deixa todo recollido cando remata a tarefa.
B2.20. Selección axeitada de materiais e espazos.	EPB2.5.1. Desenvolve hábitos de orde e limpeza, e usa de forma responsable e axeitada os materiais, os instrumentos e os espazos. EPB2.5.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza, respectando as normas e as indicacións establecidas, e crea hábitos de traballo. EPB2.5.3. Selecciona e utiliza as materias de forma apropiada e responsable, segundo as súas posibilidades plásticas e os resultados marcados.	CSC CSIEE CSC CSIEE CCEC CAA CCEC CSIEE	1. Planifica: materiais, pasos a seguir, idea fundamental, bosquexos... 2. Busca recursos na rede que lle axuden ao seu obxectivo. 3. Concreta os recursos, de entre todo o que pudo buscar, sendo así quen de sintetizar. 4. É ordeado/a. 5. Presenta o seu plan con claridade. 6. Aмосa flexibilidade diante de posibles cambios na súa planificación. 8. Aмосa un bo nivel de autoesixencia e esforzo.

2.3. TÁBOA 3: 4º E.ARTÍSTICA- PLÁSTICA.--ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE.

BLOQUE	Obxs	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización
1. Educación Audivisual.	e,j,b	B1.1. Comunicación das apreciacións obtidas por observación. B1.2. Elaboración de carteis con diversa información aplicando os coñecementos plásticos adquiridos. B1.3. Creación de imaxes para textos dados para secuenciar unha historia (romance, cantiga, ...).	1. Observación de obras de arte. 2. Facer carteis en cartolina ou usando un ordenador. 3. Ilustrar unha pequena historia ou conto.	Todos os trimestres e sobre todo cara o mes de abril (Día do libro) e Letras Galegas.
1. Educación Audivisual.	j,b	B1.4. Observación de materiais empregados nas obras plásticas. B1.5. Valoración do coñecemento de diferentes códigos artísticos como medios de expresión de sentimentos e ideas. B1.6. Clasificación de texturas e tonalidades, e apreciación de formas naturais e artificiais, exploradas desde diferentes ángulos e posicións.	1. Clasifica texturas. 2. Identificar códigos artísticos nun cadro. 3. Observamos formas naturais e artificiais. 4. Lemos e unimos textos con imaxes.	Todos os trimestres.
1. Educación Audivisual.	j,e,i	B1.7. Interese por procurar información sobre as producións artísticas e por comentalas. B1.8. Indagación sobre as calidades de diferentes materiais e uso que se fai deles en distintas	1. Facer pequenas investigacións sobre un artista. 2. Facer pequenas exposicións sobre un artista. 3. Facer recompilación de imaxes	Segundo trimestre.

BLOQUE	Obxs	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización
		representacións. B1.9. Uso dos recursos dixitais na procura da información	libres de dereitos sobre épocas, estilos, etc.. relacionados coa arte.	
1. Educación Adivisual.	j,e,b	B1.10. Valoración do contido informativo que as imaxes proporcionan. B1.11. Comunicación das apreciacións obtidas dunha imaxe B1.12. Observación de elementos para estudo de escalas e proporcións. B1.13. Indagación sobre as maneiras de representar o espazo.	1. Analisar anuncios. 2. Analisamos o uso de xénero en películas de animación antigas e de hoxe. 3. Identificamos a perspectiva e o por que dos diferentes tamaños nas imaxes. 4. Identificamos os planos nun cadro.	Segundo trimestre.
2. Expresión artística.	j,b	B2.1. Procura das posibilidades da cor en contrastes, variacións e combinacións, apreciando os resultados sobre diferentes soportes. B2.2. Uso de diferentes texturas para as representacións (area, tecidos, papel etc.). B2.3. Exploración das calidades dos materiais e o tratamento non convencional destes (pintura espaxada, por chorro etc.). B2.4. Emprego de distintos soportes nas creacións. B2.5. Curiosidade por coñecer as posibilidades plásticas dos materiais. B2.6. Construción de móbiles, estruturas e volume. B2.7. Construción de estruturas sinxelas para representacións teatrais.	1. Colorear usando só cores básicas. 2. Facer mesturas de cores. 3. Colorear con ceras, lápices de cores, rotuladores, témpera, ... 4. Colorear con programas informáticos. 5. Construimos pequenas maquetas. 6. Facemos monicreques con teas, con pauños de xelado, arxila... 7. Recortamos, pregamos e pegamos para obter figuras en 3D. 8. Facemos un pequeno teatriño para monicreques: tipo teatriño ou tipo televisión.	Todos os trimestres, e as actividades 5 a 8 segundo e terceiro trimestres.
2. Expresión artística.	j,g,b	B2.8. Experimentación das dimensións e das proporcións dunha mesma forma en diferentes posicións. B2.9. Experimentación das posibilidades de representación con liñas grosas, finas, continuas, descontinuas e xeométricas. B2.10. Realización de fotografías: enfoque e planos. B2.11. Aplicación en producións propias de aspectos observados en obras artísticas. B2.12. Utilización de recursos dixitais e audiovisuais para a elaboración de obras artísticas.	1. Repasamos e coloreamos utilizando liñas. 2. Coloreamos usando puntos. 3. Debuxamos composicións feitas con figuras xeométricas. 4. Na casa facemos fotografías. 5. Traemos fotografías ou facemos unha escolma na rede de imaxes libres de dereitos. 6. Resolvemos actividades Jclíc, Lim e xogos online. 7. Facemos reinterpretacións persoais de cadros famosos.	Primeiro trimestre 1 e 2. Terceiro trimestre 4, 5. Todos os trimestres 6. Segundo trimestre 7
2. Expresión artística.	i,j,b,d	B2.13. Compilación impresa e dixital sobre manifestacións artísticas. B2.14. Interese pola procura da información artística. B2.15. Interpretación da información. B2.16. Inicio no uso dos medios audiovisuais e dixitais para a creación de obras plásticas.	1. Visualizamos vídeos e resumimos oralmente ou por escrito os aspectos máis importantes. 2. Elabora pequenas presentacións sobre obras de arte ou artistas.	Primeiro e terceiro trimestres.
2. Expresión artística.	b,j	B2.17. Establecemento de ordes e pautas para seguir. B2.18. Interese por axustar o proceso creativo ás intencións previstas, mediante bosquejos ou deseños.	1. Anotamos ou facemos un esquema sobre os pasos a seguir para levar a termo a nosa idea. 2. Facemos bosquejos.	Todos os trimestres.
2. Expresión artística.	a,b,j	B2.19. Uso responsable de instrumentos, materiais e espazos. B2.20. Selección axeitada de materiais e espazos.	1. Facemos un esquema de todo o que imos necesitar antes de facer un traballo.	Todos os trimestres.

3. REVISIÓN DOS OBXECTIVOS DE AREA OU MATERIA, REVISIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE E DOS CONTIDOS

TÁBOA 1: 4º E. PLÁSTICA---MÍNIMOS ESIXIBLES.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
B1.1. Comunicación das apreciacións obtidas por observación.	EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz, función...). EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función. EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic. EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	CCEC CCL CAA CCL CAA CCEC CCEC CCL CAA CCL CCEC CSC	1. Sabe cales son as liñas básicas dun debuxo ou obra de arte. 2. Clasifica as cores en cálidas e frías e utilízalas axeitadamente. 4. Sabe as cores que se obteñen de mesturar as cores básicas. 5. Diferenza o fondo e os diferentes planos nunha imaxe. 6. Tén interese por as obras de arte. 7. Recoñece a intencionalidade da publicidade que se reflicte en diferentes soportes. 8. Esfórzase nos seus traballos. 9. Respecta aos demais, tendo en conta o esforzo que se investiu nas creacións.
B1.2. Elaboración de carteis con diversa información aplicandoos coñecementos plásticos adquiridos.	EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz, función...). EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función. EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic. EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	CCEC CCL CAA CCL CAA CCEC CCEC CCL CAA CCL CCEC CSC	1. As súas producións teñen un tamaño adecuado e axustado ao soporte utilizado. 2. Elabora unha tira cómica na que pode integrar imaxe e texto para lograr comunicar o que pretende. 3. Elabora carteis en diversos soportes: papel, cartolina, procesador de textos... 4. Amosa ser unha persoa creativa. 5. Esfórzase nos seus traballos. 6. Respecta aos demais, tendo en conta o esforzo que se investiu nas creacións.
B1.3. Creación de imaxes para textos dados para secuenciar unha historia (romance, cantiga, ...).	EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz, función...). EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función. EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic. EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de	CCEC CCL CAA CCL CAA CCEC CCEC CCL CAA CCL	1. É quen de ilustrar pequenas historias. 2. Dadas imaxes pode inventar unha historia. 3. Amosa un mínimo nivel de creatividade. 4. Esfórzase nos seus traballos. 5. Respecta aos demais, tendo en conta o esforzo que se investiu nas creacións.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.	CCEC CSC	
B1.4. Observación de materiais empregados nas obras plásticas.	EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal. EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.) EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor. EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	CCEC CSIEE CCEC CCL CCEC CSC CCL CMCCT	1. Recoñece con que materiais se crearon algúns cadros, esculturas... 2. Sabe o que é unha textura. 3. Pode comentar unha obra artística: materiais utilizados, significado, cores... someramente. 4. Recoñece os estilos artísticos máis chamativos e asequibles para a súa idade: cubismo, fauvismo, expresionismo, surrealismo... 5. Respecta as opinións alleas.
B1.5. Valoración do coñecemento de diferentes códigos artísticos como medios de expresión de sentimentos e ideas.	EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal. EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.) EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor. EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	CCEC CSIEE CCEC CCL CCEC CSC CCL CMCCT	1. Identifica os planos nunha obra de arte. 2. Sabe o que é perspectiva e pode representala. 3. Identifica as sensacións que expresan diferentes liñas e composicións: liñas: rectas, curvas, composicións triangulares... 4. Identifica o por que dun cartel, anuncio, etc... 5. Respecta as opinións alleas. 6. Gústalle observar obras de arte. 7. Esfórzase no seu traballo.
B1.6. Clasificación de texturas e tonalidades, e apreciación de formas naturais e artificiais, exploradas desde diferentes ángulos e posicións.	EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal. EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.) EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor. EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.	CCEC CSIEE CCEC CCL CCEC CSC CCL CMCCT	1. Utiliza diferentes técnicas para colorear. 2. Utiliza diferentes materiais para representar os seus traballos: papeis, arxila, pasta de modelar, goma eva, fieltro... 3. Recoñece os fondos e aplica fondos ás súas creacións, que cambian segundo o que se queira expresar. 4. Obtén diferentes tonos mesturando cores. 5. Sabe que cores se obteñen de mesturar as básicas. 6. Esfórzase no seu traballo e é limpo/a e ordenado/a. 7. Respecta aos demais. 8. Coida o material.
B1.7. Interese por procurar información sobre as producións artísticas e por comentalas.	EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais. EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra. EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSC CCL CCEC CSC CD CCL CCEC CSIEE CD	1. Interésase por observar obras de arte. 2. Respecta as opinións dos demais. 3. Entende que a arte é un ben común que debe ser coidado. 4. Coñece a algún gran artista do pasado e do noso tempo. 5. Recoñece algún estilo artístico: cubismo, fauvismo, surrealismo...
B1.8. Indagación sobre as calidades de diferentes materiais e uso que se fai deles en	EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais.	CCL CCEC CSC	1. Sabe os nomes das profesións relacionadas coa arte. 2. Coñece a algún gran artista do pasado e do noso

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
distintas representacións.	EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra. EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSC CD CCL CCEC CSIEE CD	tempo. 3. Entende que a arte é un ben común que debe ser coidado. 4. Recoñece algún estilo artístico: cubismo, fauvismo, surrealismo... 5. Esfórzase por aprender.
B1.9. Uso dos recursos dixitais na procura da información.	EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais. EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra. EPB1.3.3. Expressa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSC CCL CCEC CSC CD CCL CCEC CSIEE CD	1. Sabe a onde ir para atopar información sobre arte, artes plásticas, deseño, publicidade... 2. Extrae os datos fundamentais da biografía de algún/unha artista. 3. Recoñece as obras de algúns artistas de público dominio. 4. Respecta as achegas alleas. 5. Valora a importancia cultural da arte e o fundamental que é preservalo. 6. Presenta de forma clara e ordeada os seus traballos, por diferentes medios, sobre todo dixitais: textos creados usando procesadores, presentacións co Impress...
B1.10. Valoración do contido informativo que as imaxes proporcionan.	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Identificar trucos publicitarios. 2. Sabe analizar unha composición. 3. Identifica os planos nunha composición.
B1.11. Comunicación das apreciacións obtidas dunha imaxe	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Identificar trucos publicitarios. 2. Sabe analizar unha composición. 3. Identifica os planos nunha composición. 4. Traballa de maneira eficiente e cun grao suficiente de motivación.
B1.12. Observación de elementos para estudo de escalas e proporcións.	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Sabe e entende a organización do espazo gráfico: cuadrículas, simetrías... 2. Sabe que figuras son as máis importantes nunha composición. 3. Traballa de maneira eficiente e cun grao suficiente de motivación.
B1.13. Indagación sobre as maneiras de representar o espazo	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCL CAA CCEC CCEC CSC CMCCT	1. Sabe e entende a organización do espazo gráfico: cuadrículas, simetrías... 2. Sabe que figuras son as máis importantes nunha composición. 3. Traballa de maneira eficiente e cun grao suficiente de motivación. 4. Une esquemas con imaxes. 5. Sabe cal é o fondo e os distintos planos nunha obra de arte, nun cartel...
B2.1. Procura das posibilidades da cor en contrastes, variacións e combinacións, apreciando os resultados sobre diferentes soportes.	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con	CCEC CCEC CSIEE CCEC	1. Planifica o traballo: guións, materiais que imos utilizar, bosquejos... 2. Crea obras propias, proporcionadas, con diferentes técnicas, materiais... 3. Sabe cales son as cores básicas. 4. Sabe que cores saen da mestura das cores básicas.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	<p>5. Separa as cores en frías e cálidas.</p> <p>6. Aмосa un bo nivel de creatividade.</p> <p>7. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear.</p> <p>8. Aprecia as diferencias de uso de cores e luz nas películas, segundo a temática.</p> <p>9. É creativo/a.</p> <p>10. Presenta os traballos limpos e ordeados.</p> <p>11. Respecta e valora os traballos dos outros/as.</p>
B2.2. Uso de diferentes texturas para as representacións (area, tecidos, papel etc.)	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.</p> <p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p>	<p>1. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material...</p> <p>2. Pode modelar sobre unha propsta dada, seguindo uns pasos básicos.</p> <p>3. Recorta de modo preciso.</p> <p>4. Encarta polo lugar axeitado para obter máscaras, edificios...</p> <p>5. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais.</p> <p>6. É creativo/a.</p> <p>7. Presenta os traballos limpos e ordeados.</p> <p>8. Respecta e valora os traballos dos outros/as.</p> <p>9. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear.</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas. EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	CCEC CSIEE CCEC	
B2.3. Exploración das calidades dos materiais e o tratamento non convencional destes (pintura espaxada, por chorro etc.).	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma. EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo. EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras. EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc. EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe. EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética. EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas. EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor. EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas. EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	CCEC CCEC CSIEE CCEC CSIEE CSIEE CCEC CAA CCEC CCEC CSIEE CCEC CSC CCEC CCEC CSIEE CCEC	1. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material... 2. Pode modelar aquilo que pretende, seguindo uns pasos básicos. 3. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais. 4. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear. 5. É creativo/a. 6. Presenta os traballos limpos e ordeados. 7. Respecta e valora os traballos dos outros/as.
B2.4. Emprego de distintos soportes nas creacións.	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais. EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións. EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma. EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo. EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras. EPB2.1.6. Utiliza ceras,	CCEC CCEC CSIEE CCEC CSIEE CSIEE CCEC CAA CCEC CCEC	1. Fai un bo amasado de arxila ou pasta de modelar. 2. Representa un modelo dado coa arxila ou coa pasta. 3. Sabe unir dous anacos de tea de diferentes modos: adhesivos, costura, grampado. 4. Colorea sobre teas, cartóns, papel, obtendo resultados aceptables. 5. Pode crear utilizando as tics: programas de debuxo e coloreo, composicións con fotografías... 6. Respecta o traballo dos demais. 7. O seu traballo é proporcionado e limpo. 8. Coida o material. 9. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	
B2.5. Curiosidade por coñecer as posibilidades plásticas dos materiais.	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.</p> <p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	<p>1. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material...</p> <p>2. Pode modelar aquilo que pretende, seguindo uns pasos básicos.</p> <p>3. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais.</p> <p>4. Sabe utilizar diferentes formas de colocar o lapis para obter diferentes formas de colorear.</p> <p>5. É creativo/a.</p> <p>6. Presenta os traballos limpos e ordeados.</p> <p>7. Respecta e valora os traballos dos outros/as.</p>
B2.6. Construción de móbiles, estruturas e volume.	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores,</p>	<p>CCEC</p>	<p>1. Fai un bo amasado de arxila ou pasta de modelar.</p> <p>3. Representa un modelo dado coa arxila ou coa</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>texturas e materiais.</p> <p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	<p>pasta.</p> <p>4. Sabe unir dous anacos de tea de diferentes modos: adhesivos, costura, grampado.</p> <p>5. Colorea sobre teas, cartóns, papel, obtendo resultados aceptables.</p> <p>6. Crea con material de refugo: xogos, reinterpreta obras de arte con este tipo de material...</p> <p>7. Recorta con precisión.</p> <p>8. Prega, encarta e pega ata obter unha figura tridimensional: edificio.</p> <p>9. Pode unir con fíos, encuadernadores... para obter figuras tridimensionais: monicreques.</p> <p>10. Sabe facer un collage usando diferentes texturas e materiais.</p> <p>11. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>12. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>13. Coida o material.</p> <p>14. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.7. Construción de estruturas sinxelas para representacións teatrais.	<p>EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.</p> <p>EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.</p> <p>EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.</p> <p>EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.</p> <p>EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.</p> <p>EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc, para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas, etc.</p> <p>EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.</p> <p>EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.</p> <p>EPB2.1.9. Identifica as formas</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CSIEE CCEC</p> <p>CAA CCEC</p> <p>CCEC CSIE</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p>	<p>1. Prega, encarta e pega ata obter unha figura tridimensional: edificio.</p> <p>2. Crea fondos e personaxes para representar obras de monicreques ou similares.</p> <p>3. Sabe coser, grampar ou pegar teas para obter bonecos que logo lle sirvan para representacións.</p> <p>4. É quen de usar a cor sobre diferentes superficies.</p> <p>5. Asigna distintas cores, de modo razoado e intencionado a diferentes personaxes.</p> <p>6. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>7. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>8. Coida o material.</p> <p>9. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>en que está representada a figura humana nas obras plásticas.</p> <p>EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.</p> <p>EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.</p> <p>EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.</p>	<p>CCEC CSC</p> <p>CCEC</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC</p>	
B2.8. Experimentación das dimensións e das proporcións dunha mesma forma en diferentes posicións.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regla, escuadro e cartabón)</p> <p>EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.</p> <p>EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.</p> <p>EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.</p> <p>EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.</p> <p>EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñece un uso básico da regra, o escuadro e o cartabón. 2. Sabe cuadrricular o espazo de traballo e o modelo dado. 3. Distribúe os diferentes planos cando debuxa. 4. Utiliza a perspectiva cando é necesario. 5. Completa debuxos seguindo eixes de simetría. 6. Respecta o traballo dos demais. 7. O seu traballo é proporcionado e limpo. 8. Coida o material. 9. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.9. Experimentación das posibilidades de representación con liñas grosas, finas, continuas, descontinuas e xeométricas.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regla, escuadro e cartabón)</p> <p>EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.</p> <p>EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.</p> <p>EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.</p> <p>EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.</p> <p>EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñece un uso básico da regra, o escuadro e o cartabón. 2. Sabe cuadrricular o espazo de traballo e o modelo dado. 3. Distribúe os diferentes planos cando debuxa. 4. Utiliza a perspectiva cando é necesario. 5. Completa debuxos seguindo eixes de simetría. 6. Elabora composicións con figuras xeométricas. 7. Colorea con puntos, liñas ou as dúas a un tempo. 8. Respecta o traballo dos demais. 9. O seu traballo é proporcionado e limpo. 10. Coida o material. 11. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.10. Realización de fotografías: enfoque e planos.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regla, escuadro e cartabón)</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Compón escenas con fotografías recortadas e pegadas. 2. Observa unha fotografía e sabe cuadrricularla, para ver se está ben proporcionada. 3. Entende o que é enfocado e desenfocado.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	<p>EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.</p> <p>EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.</p> <p>EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.</p> <p>EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.</p> <p>EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.</p>	<p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<p>4. Sabe se unha imaxe está pixelada.</p> <p>5. Trae fotografías tomadas fóra do colexio que logo analizaremos, en formato dixital.</p> <p>6. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>7. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>8. Coida o material.</p> <p>9. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.11. Aplicación en producións propias de aspectos observados en obras artísticas.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón)</p> <p>EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.</p> <p>EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.</p> <p>EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.</p> <p>EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.</p> <p>EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<p>1. Reinterpreta obras de arte no seu bloc.</p> <p>2. Reinterpreta obras de arte con material de refugallo.</p> <p>3. Utiliza o esfumato para facer fondos.</p> <p>4. Reinterpreta obras de arte usando figuras xeométricas.</p> <p>5. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>6. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>7. Coida o material.</p> <p>8. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.12. Utilización de recursos dixitais e audiovisuais para a elaboración de obras artísticas.	<p>EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico</p> <p>EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón)</p> <p>EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.</p> <p>EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.</p> <p>EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.</p> <p>EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.</p> <p>EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.</p>	<p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CMCCT</p> <p>CCEC CSIEE</p> <p>CCEC CMCCT</p>	<p>1. Pode usar programas de ordenador nos que incrustemos fotografías.</p> <p>2. Fai collages utilizando o ordenador.</p> <p>3. Pode crear carteis utilizando o ordenador.</p> <p>4. Utiliza recursos libres de dereitos e se non é así sabe facer unha mención dos mesmos, respectando os dereitos de autor/a.</p> <p>5. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>6. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>7. Coida o material.</p> <p>8. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.13. Compilación impresa e dixital sobre manifestacións	<p>EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para</p>	<p>CCEC CD</p>	<p>1. Pode facer un documento no que se traballe sobre un estilo artístico ou un artista.</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
artísticas.	<p>obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións.</p> <p>EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións.</p> <p>EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.).</p> <p>EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.</p>	<p>CCEC CD CAA</p> <p>CD CAA</p> <p>CSC CCEC CD</p>	<p>2. Usa recursos libres de dereitos.</p> <p>3. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>4. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p> <p>5. Coida o material.</p> <p>6. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.</p>
B2.14. Interese pola procura da información artística.	<p>EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións.</p> <p>EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións.</p> <p>EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.).</p> <p>EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.</p>	<p>CCEC CD</p> <p>CCEC CD CAA</p> <p>CD CAA</p> <p>CSC CCEC CD</p>	<p>1. Planifica, facendo un quión o que vai procurar.</p> <p>2. Sabe onde buscar a información que se lle pide.</p> <p>3. Valora a arte como un ben cultural.</p> <p>4. Presenta os traballos en tempo e forma.</p> <p>5. Presenta os traballos de maneiras diferentes.</p> <p>6. Sabe buscar imaxes libres de dereitos.</p>
B2.15. Interpretación da información.	<p>EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións.</p> <p>EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións.</p> <p>EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.).</p> <p>EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.</p>	<p>CCEC CD</p> <p>CCEC CD CAA</p> <p>CD CAA</p> <p>CSC CCEC CD</p>	<p>1. Sabe onde atopar a información solicitada.</p> <p>2. Presenta coas súas palabras a súa investigación aos demais.</p> <p>3. Aмосa un nivel aceptable de comprensión.</p> <p>4. Elabora un resumo coas ideas fundamentais.</p> <p>5. Analisa vídeos sinxelos dos que extrae as ideas básicas.</p>
B2.16. Inicio no uso dos medios audiovisuais e dixitais para a creación de obras plásticas.	<p>EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións.</p> <p>EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións.</p> <p>EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar</p>	<p>CCEC CD</p> <p>CCEC CD CAA</p> <p>CD CAA</p>	<p>1. Utiliza programas de ordenador nos que incrustemos fotografías.</p> <p>2. Fai collages utilizando o ordenador.</p> <p>3. Utiliza recursos libres de dereitos e se non é así sabe facer unha mención dos mesmos, respectando os dereitos de autor/a.</p> <p>4. Respecta o traballo dos demais.</p> <p>5. O seu traballo é proporcionado e limpo.</p>

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.). EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	CSC CCEC CD	6. Coida o material. 7. Esfórzase facendo sempre todo o que pode.
B2.17. Establecemento de ordes e pautas para seguir.	EPB2.4.1. Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido. EPB2.4.2. Elabora bosquexos e deseños para axustar o proceso de creación individual ou en grupo, e presenta os traballos con orde e limpeza.	CSIEE CAA CSC CSIEE CAA CCEC	1. Planifica: materiais, pasos a seguir, idea fundametal, bosquexos... 2. Busca recursos na rede que lle axuden ao seu obxectivo. 3. É ordeado/a. 4. Comparte ideas cos demais e acepta opinións alleas. 5. Aмосa un bo nivel de autoesixencia e esforzo.
B2.18. Interese por axustar o proceso creativo ás intencións previstas, mediante bosquexos ou deseños.	EPB2.4.1. Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido. EPB2.4.2. Elabora bosquexos e deseños para axustar o proceso de creación individual ou en grupo, e presenta os traballos con orde e limpeza.	CSIEE CAA CSC CSIEE CAA CCEC	1. Planifica: materiais, pasos a seguir, idea fundametal, bosquexos... 2. Busca recursos na rede que lle axuden ao seu obxectivo. 3. É ordeado/a. 4. Comparte ideas cos demais e acepta opinións alleas. 5. Aмосa un bo nivel de autoesixencia e esforzo.
B2.19. Uso responsable de instrumentos, materiais e espazos.	EPB2.5.1. Desenvolve hábitos de orde e limpeza, e usa de forma responsable e axeitada os materiais, os instrumentos e os espazos. EPB2.5.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza, respectando as normas e as indicacións establecidas, e crea hábitos de traballo. EPB2.5.3. Selecciona e utiliza as materias de forma apropiada e responsable, segundo as súas posibilidades plásticas e os resultados marcados.	CSC CSIEE CSC CSIEE CCEC CAA CCEC CSIEE	1. Trata de non desperdiciar o material. 2. Coida o material propio e alleo. 3. É xeneroso/a cos demais. 4. Ten unha mentalidade ecolóxica cando utiliza os materiais. 5. Deixa todo recollido cando remata a tarefa.
B2.20. Selección axeitada de materiais e espazos.	EPB2.5.1. Desenvolve hábitos de orde e limpeza, e usa de forma responsable e axeitada os materiais, os instrumentos e os espazos. EPB2.5.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza, respectando as normas e as indicacións establecidas, e crea hábitos de traballo.	CSC CSIEE CSC CSIEE CCEC CAA	1. Planifica: materiais, pasos a seguir, idea fundametal, bosquexos... 2. Busca recursos na rede que lle axuden ao seu obxectivo. 3. É ordeado/a. 4. Aмосa un bo nivel de autoesixencia e esforzo.

CONTIDOS DE APRENDIZAXE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	Comp. Clave	MÍNIMO ESIXIBLE
	EPB2.5.3. Selecciona e utiliza as materias de forma apropiada e responsable, segundo as súas posibilidades plásticas e os resultados marcados.	CCEC CSIEE	

TÁBOA 2: 4º E.ARTÍSTICA: PLÁSTICA: ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE.

BLOQUE	Obsx	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización
1. Educación Audivisual.	e,j,b	B1.1. Comunicación das apreciacións obtidas por observación. B1.2. Elaboración de carteis con diversa información aplicando os coñecementos plásticos adquiridos. B1.3. Creación de imaxes para textos dados para secuenciar unha historia (romance, cantiga, ...).	1. Observación de obras de arte. 2. Facer un cartel utilizando calquera medio ou material 3. Ilustrar unha pequena historia ou conto.	Todos os trimestres e sobre todo cara o mes de abril (Día do libro) e Letras Galegas.
1. Educación Audivisual.	j,b	B1.4. Observación de materiais empregados nas obras plásticas. B1.5. Valoración do coñecemento de diferentes códigos artísticos como medios de expresión de sentimentos e ideas. B1.6. Clasificación de texturas e tonalidades, e apreciación de formas naturais e artificiais, exploradas desde diferentes ángulos e posicións.	1. Clasifica texturas. 2. Identificar códigos artísticos nun cadro. 3. Observamos formas naturais e artificiais. 4. Lemos e unimos textos con imaxes.	Todos os trimestres.
1. Educación Audivisual.	j,e,i	B1.7. Interese por procurar información sobre as producións artísticas e por comentalas. B1.8. Indagación sobre as calidades de diferentes materiais e uso que se fai deles en distintas representacións. B1.9. Uso dos recursos dixitais na procura da información	1. Facer pequenas investigacións sobre un artista. 2. Facer pequenas exposicións sobre un artista. 3. Facer recompilación de imaxes libres de dereitos sobre épocas, estilos, etc.. relacionados coa arte.	Segundo trimestre.
1. Educación Audivisual.	j,e,b	B1.10. Valoración do contido informativo que as imaxes proporcionan. B1.11. Comunicación das apreciacións obtidas dunha imaxe B1.12. Observación de elementos para estudo de escalas e proporcións. B1.13. Indagación sobre as maneiras de representar o espazo.	1. Analixar anuncios. 2. Analizamos o uso de xénero en películas de animación antigas e de hoxe. 3. Identificamos a perspectiva e o por que dos diferentes tamaños nas imaxes. 4. Identificamos os planos nun cadro.	Segundo trimestre.
2. Expresión artística.	j,b	B2.1. Procura das posibilidades da cor en contrastes, variacións e combinacións, apreciando os resultados sobre diferentes soportes. B2.2. Uso de diferentes texturas para as representacións (area, tecidos, papel etc.). B2.3. Exploración das calidades dos materiais e o tratamento non convencional destes (pintura espaxada, por chorro etc.). B2.4. Emprego de distintos soportes nas creacións. B2.5. Curiosidade por coñecer as posibilidades plásticas dos materiais. B2.6. Construción de móbiles,	1. Colorear usando só cores básicas. 2. Facer mesturas de cores. 3. Colorear con ceras, lápices de cores, rotuladores, témpera, ... 4. Colorear con programas informáticos. 5. Facemos monicreques con teas, con pauños de xelado, arxila... 6. Recortamos, pregamos e pegamos para obter figuras en 3D. 7. Facemos un pequeno teatriño para monicreques: tipo teatriño ou tipo televisión.	Todos os trimestres, e as actividades 5 a 8 segundo e terceiro trimestres.

BLOQUE	Obxs	Contidos	Actividades de aprendizaxe	Temporalización
		estruturas e volume. B2.7. Construción de estruturas sinxelas para representacións teatrais.		
2. Expresión artística.	j,g,b	B2.8. Experimentación das dimensións e das proporcións dunha mesma forma en diferentes posicións. B2.9. Experimentación das posibilidades de representación con liñas grosas, finas, continuas, descontinuas e xeométricas. B2.10. Realización de fotografías: enfoque e planos. B2.11. Aplicación en producións propias de aspectos observados en obras artísticas. B2.12. Utilización de recursos dixitais e audiovisuais para a elaboración de obras artísticas.	1. Coloreamos utilizando liñas. 2. Coloreamos usando puntos. 3. Debuxamos composicións feitas con figuras xeométricas. 4. Resolvemos actividades Jclíc, Lim e xogos online. 75. Facemos reinterpretacións persoais de cadros famosos.	Primeiro trimestre 1 e 2. Terceiro trimestre 4, 5. Todos os trimestres 6. Segundo trimestre 7
2. Expresión artística.	i,j,b,d	B2.13. Compilación impresa e dixital sobre manifestacións artísticas. B2.14. Interese pola procura da información artística. B2.15. Interpretación da información. B2.16. Inicio no uso dos medios audiovisuais e dixitais para a creación de obras plásticas.	1. Visualizamos vídeos e resumimos oralmente ou por escrito os aspectos máis importantes. 2. Elabora pequenas presentacións sobre obras de arte ou artistas.	Primeiro e terceiro trimestres.
2. Expresión artística.	b,j	B2.17. Establecemento de ordes e pautas para seguir. B2.18. Interese por axustar o proceso creativo ás intencións previstas, mediante bosquejos ou deseños.	1. Anotamos ou facemos un esquema sobre os pasos a seguir para levar a termo a nosa idea. 2. Facemos bosquejos.	Todos os trimestres.
2. Expresión artística.	a,b,j	B2.19. Uso responsable de instrumentos, materiais e espazos. B2.20. Selección axeitada de materiais e espazos.	1. Facemos un esquema de todo o que imos necesitar antes de facer un traballo.	Todos os trimestres.

4. A AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación débese estender ao longo de todo o proceso educativo (**continua**) de forma **global** e **sistemática**; por unha parte, indicando que obxectivos se conseguen e cales non, e, por outra, en que grao de profundidade e onde, como, cando e por que se producen os problemas ou erros.

4.1. DIRECTRICES, CARACTERÍSTICAS E INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN. MEDIDAS DE REFORZO E RECUPERACIÓN.

A avaliación terá que ter como fundamento a motivación e o reforzo positivo.

Sendo que a avaliación é continua temos que ter a posibilidade de facer modificacións sempre que sexa preciso. Farémola sobre todo prestando atención ás creacións propias: debuxos, modelado..., orais, traballos escritos usando ferramentas dixitais, utilizando a observación sistemática logo recollida nun caderno rexistro de anotacións..

Ao remate do proceso teremos que estimar os méritos. A avaliación aquí ten un carácter máis ben sumativo, será a avaliación do resultado. Igual ca antes realizaremos avaliacións dos traballos que se entreguen en tempo e forma.

A avaliación valerá para recoñecer as propias capacidades e habilidades artísticas e creativas así coma o seu nivel de desenvolvemento e o dos demais, para autoconñecerse e autoafirmarse; tamén poderán analizar posibles dificultades ou deficiencias; aprenderán a corrixir, compensar e mellorar.

4.2. INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN

Os **instrumentos** que empregarei:

1. **Inicialmente:** o expediente persoal, as entrevistas co profesorado anterior e coas familias.

2. **A observación diaria**, que me vai servir para rexistrar todo o que ocorre na sesión, estas observacións serán sistemáticas e continuas. Anotaremos tanto os traballos que se fan, como o xeito en que foron executado, conforme a unhas pautas dadas, así como a súa actitude: esforzo, formas de traballar, respecto en tódolos eidos, asistencia a clase co material que se lle solicite, etc.

3. **Situacións de avaliación propiamente ditas:** actividades integradas dentro da programación, por exemplo ó remate dunha unidade didáctica en curso. Aquí o alumnado aplica o aprendido. Os propios instrumentos serían: realización de traballos plásticos, traballos escritos usando ferramentas dixitais, pequenas exposicións orais...

4. **Rexistros ou probas obxectivas:** Rexistraranse diariamente aqueles datos que consideremos relevantes, sobre probas que se realicen. Avaliaranse conceptos, actitudes e procedementos.

***Os conceptos.** Poden avaliarse a través de postas en común onde reflexionemos sobre o traballo das sesións, deste xeito o aprendido toma significado. Utilizaremos un vocabulario específico que debe ser utilizado con soltura.

***Os procedementos.** Avalíanse, evidentemente, nas situacións normais de clase: cando crean os seus traballos: manexo de materiais, das cores, das ferramentas...

***Actitudes, valores e normas.** Avaliaranse de xeito non sistemático, pero existen situacións máis propicias para poder avaliar estes contidos: actividades complementarias, recreos, participación na clase, asistencia, comportamento...

Dicir que a asistencia regular a clase, co material, así coma un comportamento correcto de escoita e respecto polos demais e o material, serán importantes, así coma un mínimo esforzo segundo as posibilidades individuais.

A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe (da propia programación):

Non só debe avaliarse o proceso de aprendizaxe do alumno/a, senón tamén o proceso de ensino. Neste sentido, aos datos aportados pola avaliación continua dos alumnos será necesario engadir outros referentes á validez da programación das actividades, de ensinanza deseñadas, dos recursos materiais e persoais empregados, dos tempos e espazos previstos, da agrupación de alumnos, dos criterios de avaliación aplicados e da propia actuación do profesor.

A avaliación da intervención educativa debe ser continua, por iso, convén tomar datos ao longo do proceso para facer os cambios axeitados no momento oportuno. Polo tanto, na folla

de programación rexistrárase calquera cambio que afecte ao programado ou aquelas variantes e actividades que consideremos innteressantes, en relación co aspecto que se estea traballando.

Os instrumentos de avaliación que imos utilizar serán a análise de tódolos resultados obtidos ao avaliar ao alumnado: as súas creacións artísticas; as súas respostas orais; a súa execución na resolución das actividades; a súa participación-motivación nas clases... así como aqueles datos extraídos nas propias **reunións de avaliación** en que se fan observacións por parte de todo o equipo docente que intervén en cada grupo de alumnos/as. Eses outros puntos de vista noutras áreas poden axudar a introducir tamén cambios no noso traballo.

Remitímonos ao apartado “**atención á diversidade**”, onde se especifican as medidas de reforzo e apoio, así coma de recuperación.

4.3. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

Entrega os exercicios.	5 0%
Esfórzase, tratando de desenvolver o traballo cunha corrección aceptable, a tempo e engadindo creatividade ao seu traballo.	1 5%
Atende en clase, cunha escoita activa sendo quen de seguir as instrucións para resolver as tarefas.	1 5%
Ten o material propio desta área e das actividades programadas para cada momento.	1 0%
Coñece os conceptos máis básicos da área de Expresión Plástica.	1 0%

5. BLOQUES DE CONTIDOS PARA EDUCACIÓN ARTÍSTICA (PLÁSTICA)

5.1. Bloque 1. Educación Audiovisual

Este bloque tratará sobre todo de observar o arte, aprender a interpretar o medio que nos rodea e as creacións do ser humano.

Observaremos os espazos, os fondos, planos e a perspectiva.

Aprenderemos sobre as cores.

Aprenderemos a analizar as imaxes (publicidade, por exemplo) e as mensaxes que envían.

Aprenderemos o valor da arte e sobre artistas e a súa obra...

Aprenderemos sobre fotografía.

5.2. Bloque 2. Expresión Artística

Aprenderemos a planificar o traballo. Importante aplicar toda a teoría as nosas creacións. Agora nós somos os/as artistas e crearemos en dúas dimensións e en tridimensional.

Aprenderemos a cuadrricular para situar as nosas obras.

Modelaremos.

Utilizaremos as tecnoloxías para compoñer, colorear, crear carteis...

6. METODOLOXÍA

O alumnado deberá asumir o por que e para que das tarefas propostas, asimilando de xeito práctico os coñecementos sobre a contorna, as posibilidades dos materiais, etc. experimentando todo o posible con texturas, materiais, soportes, tecnoloxía...

O profesorado tratará de ser dinamizador e integrador, animando e guiando cara o descubrimento de novas opcións. A información basearase no proceso ou realización da actividade, máis ca no resultado da mesma.

As aprendizaxes deberían basearse na interacción do alumnado entre sí, con eles/as mesmos/as, coa contorna e co profesorado.

As actividades propostas suporán un reto axeitado ás súas capacidades e ó seu grao de evolución persoal.

Para crear unha certa querencia cara a arte, en todas as súas facetas, o mellor será que o alumnado se divirta nas clases, que as propostas sexan atractivas, pero tamén é o momento de aprender a saber estar, a escoitar e a coidar os espazos, os materiais, a respectar aos demais...

Procurarase axustar calquera proposta ao ritmo individual de cada un/unha. Non fixaremos metas idénticas para todos/as. Debemos coñece-la realidade de partida de cada rapaz/aza e permitir que sexa desenvolta segundo as súas posibilidades. Igualmente non se establecerán diferencias en función da aptitude, sexo ou calquera outra característica como norma xeral, excepto en casos en que problemas de aprendizaxe, problemas físicos, etc impidan facer as mesmas actividades dos demais. Entón as adaptacións de normas, materiais ou espazos faranse obrigadas.

Do mesmo xeito haberá unha flexibilidade nos plantexamentos da programación, posto que ao longo do curso pode verse afectada por multitude de circunstancias. Esta programación, polo tanto irá adaptándose a elas.

Favoreceremos o traballo en equipo, o compañeirismo e a colaboración, evitando a competitividade mal entendida, valorando os traballos dos outros como nos gustaría que valorasen os nosos.

Debería de favorecerse a autoaprendizaxe, para que sexan quen de organizar o seu propio traballo, planificando os pasos e os materiais.

Nesta área favoreceremos a creatividade e os métodos de busca, por enriba dos guiados, segundo imos avanzando en algúns dos apartados desta programación.

Ao inicio de cada sesión explicaremos o que imos facer, para que o/a neno/a comprenda os exercicios e asimile conceptos.

En caso de alumnado confinado as actividades comunicaranse por correo electrónico ou ben por a propia aula virtual do centro, entendendo, segundo o grao de restriccións establecidas que as opcións terán que ser múltiples xa que non sempre o acceso aos materiais pode ser sinxelo. Esta multiplicidade de opcións ten como motivación o buscar por todos os medios acadar resultados satisfactorios, elevar a motivación e lograr unha avaliación positiva.

Neste curso prestaremos tamén atención á celebración do día das artes galegas. Só coñecendo se valora e preserva a nosa riqueza cultural e artística.

7. AS COMPETENCIAS CLAVE E A EDUCACIÓN ARTÍSTICA (LOMCE):

A maneira de desenvolver as competencias clave desde esta parte da área de Educación Artística vai ser:

1.- Competencia en comunicación lingüística.

Desde a Educación Artística (plástica) temos que axudar a conseguir desenvolver esta competencia. As imaxes están compostas por códigos cunha intención. Descubrir esa intención faranos seres analíticos con alta capacidade de razonamento.

Dentro da propia área existe un vocabulario propio que iremos adquirindo pouco a pouco: técnicas, materiais, artistas, obras artísticas en todos os eidos.

Ao tempo será importante facer unha tradución dos nosos pensamentos e intencións a unha linguaxe, sobre todo composta por imaxes, cores, texturas... Ser quen de comunicarnos por este medio é o obxectivo fundamental.

2.- Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico.

Trátase de percibir o código da imaxe que trata de influír. A imaxe trata de facernos consumir, afecta ao medio natural de modo moi negativo. Estamos rodeados/as de carteis, de luminosos, folletos publicitarios a toda cor, anuncios, gráficos... en medios de comunicación e en Internet que tratan de facernos pensar segundo unha ou outra corrente... Saber xestionar todo este fluxo de información é fundamental para que sigamos conservando un certo nivel de liberdade. Importante aspecto é non deixarse levar polas modas, hábitos externos perxudiciais... Interesa formar unha autoimaxe adecuada para non sufrir desaxustes que lle poidan causar problemas.

3.- Tratamento da información e competencia dixital.

Trátase de analizar criticamente as mensaxes que proveñan do medio, sobre todo publicidade, cine, nos medios de comunicación e na Internet. Neste último caso importantísimo é o coidado dos contidos aos que acceden. Crear consumeristas cada vez máis conscientes do que fan e non unicamente consumidores sen sentido. Asemade temos á man certos medios de información que procuraremos utilizar para completar as aprendizaxes: teléfonos intelixentes, tabletas, portátiles, pizarras Interactivas, proxectores, bibliotecas dixitais.

4.- Competencia Cultural e Artística.

Formar persoas creativas é o outro gran obxectivo. Exploramos o arte e aprendemos a valoralo, sendo como é o noso patrimonio pasado, presente e para as futuras xeracións. Aprendemos a usar a rede para investigar. Dentro da rede podemos viaxar dentro dunha pirámide ou dun museo... A linguaxe artística proporciona ferramentas para comunicar sentimentos e ideas e para analizar criticamente as que nos golpean cada día.

5.- Competencia Social e Cidadá.

A arte está por todas partes, aínda que ás veces non se vexa ou non nos deamos conta. Facemos conscientes de que está aí, unhas veces para expresar ideas, outras veces para representar unha protesta.

As tecnoloxías fan que poidamos acceder ao arte a nivel mundial, polo que nos faremos máis tolerantes. O coñecemento fainos libres e a un tempo todo o estrano faise habitual. Este estudo das manifestacións artísticas nun mundo global vai conseguir que sexamos mellores cidadáns que entendan a paz e a tolerancia como única forma de vida desexable.

Cando enviemos mensaxes debe ser dun xeito responsable, pensando sempre nas consecuencias dos nosos actos.

Respectar o traballo alleo, tendo claros os dereitos de imaxe e autor será outro punto a ter en conta.

6.- Competencia para aprender a aprender.

Temos que coñecernos a nós mesmos e mesmas, este é o paso para unha vida social axeitada. Cantas máis actividades entren en contacto con nós moito mellor desenvolvemento psico-biolóxico e madurativo, podendo logo superar maiores metas por aprendizaxes comprensivas e interiorización de todo o que vaiamos aprendendo. Por eso esta área é un auténtico laboratorio de ensaio con materiais e medios. O punto central desta competencia desde a educación artística vai ser a creatividade, buscando solucións orixinais ás tarefas propostas, unha vez haxa unha serie de conceptos e técnicas asimiladas. Cando planificamos aprendemos a organizarnos e a poder levar, ás postas en común, as ideas perfectamente claras.

7.- Autonomía e iniciativa personal.

Estruturar a nosa mente e a organizarnos mellor, así como explorar vías creativas diante de calquera atranco. A través das propias creacións e das postas en común melloraremos a autoimaxe e a autoestima. Saberemos que si podemos e que o noso traballo vai ser posto en valor, sexa ou non o ideal.

Cando planificamos aprendemos a organizarnos. Coa mente clara podo enfrontar cun certo horizonte de éxito a tarefa que se me plantexe. Aquí adquirimos autonomía e orde.

8. A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Cada alumno/a teñen unha ampla gama de necesidades educativas, debidas á presenza de múltiples factores persoais e sociais (xénero, idade, etapa de desenvolvemento madurativo, motivación, intereses, estilos de aprendizaxe, expectativas, procedencia socioeconómica e cultural, orixe étnica, etc.), que deben ser satisfeitas. No centro non temos casos dunha complexidade tal que impidan o normal desenvolvemento das sesións de clase. De todos xeitos, sería necesario fixar a atención e seguir, ao meu modo de ver, o que a continuación se redacta:

1.º Facilitar, consolidar e desenvolver a socialización e integración do alumnado, o que significa ensinarlle a aprender a convivir e a comportarse adecuadamente en grupo, a ser solidario/a, a cooperar e a respectar as normas; para isto será bo establecer axudas ou estruturar de modo máis estricta os espazos e traballos.

2º. Planificar e desenvolver un programa coherente de orientación e acción tutorial que facilite a resposta educativa ás súas necesidades específicas, permanentes ou transitorias.

Asemade os apoios por parte de profesorado asignado desde o Departamento de Orientación, axudará a todo aquel alumnado que o precise.

Seguimentos e plantexamentos individualizados. Procuraremos actividades que redunden nunha autoestima positiva e axeitada do alumnado afectado, con momentos en que se sintan valorados e integrados no grupo. O máis importante é evitar a frustración, animando sempre a seguir adiante. Os reforzos positivos usaranse con todo o alumnado, pero sobre todo co alumnado con nee.

A adaptación curricular para o alumnado que amosa un ritmo de aprendizaxe máis lento supón cambios metodolóxicos: nos estilos de ensino, no tempo de aprendizaxe das tarefas, na adecuación das dificultades, no tipo de materiais, etc. podendo chegar a modificar os obxectivos do currículo ordinario, plantexando outros individuais e alcanzables por eles.

Pola contra aqueles/as que amosan un progreso rápido deberemos plantexarlles metas máis elevadas, pedirles en que aspecto queren profundar máis ou implicalos en programas de acción tutorial con compañeiros/as con dificultades.

O uso frecuente do **feedback** individual sobre a execución e os resultados das actuacións do alumnado, xunto coa aportación de sucesiva información complementaria axudaranos a ir individualizando o proceso de e-a.

Se concretamos algo máis teremos as seguintes pautas para a atención ao alumnado con **n.e.e.**:

1. Avaliación inicial:

- Cal é a necesidade á que nos enfrontamos: visual, auditiva, de comprensión, de mobilidade...
- Información do entorno: familia, colexio, amigos,...., gustos e intereses.
- Cómo afecta a necesidade á clase (e as súas experiencias previas nas actividades artísticas)

2. Plan de actuación:

- Estratexias para as sesións: Adaptar a linguaxe e reducir o número de ordes, dar a información por canles diferentes segundo o caso, cambiar o material...
- Equilibrio entre o traballo individual e grupal combinando tamén os intereses do/a alumno/a e do profesorado.
- Relación e contacto permanente con outros profesionais que interveñan co alumnado en cuestión: médicos, fisioterapeutas, psicólogos...

3. Avaliación do proceso

Sempre importante para reorientar ou non a nosa programación.

En todo caso o número de experiencias educativas será abundante e variado, asegurando así experiencias positivas enriquecedoras en moitos dos casos. É posible atender así a moitos centros de interese e chegar aos obxectivos con máis facilidade.

Evitarase por todos os medios a frustración.

As actividades grupais, en parella, atenderán ao eido de socialización do alumnado, contribuíndo á súa integración social, sendo neste momento importantísimo manter unha distancia de seguridade polo ben de todos e todas.

No caso de alumnado con dificultades os criterios de avaliación serán máis flexibles. En casos en que isto non sexa suficiente procederemos a unha ACS.

9. A EDUCACIÓN EN VALORES. OS EIXOS TRANSVERSAIS E A FORMACIÓN CÍVICA.

A educación en valores preséntase como un conxunto de contidos de ensino-aprendizaxe que están presentes en todas as áreas, tamén na artística.

As **liñas mestras de intervención** que conforman a educación en valores poden ser as seguintes:

- Estimular o diálogo como principal vía para resolución de conflitos entre persoas e grupos, desenvolvendo actitudes básicas para a participación comprometida na convivencia, a liberdade, a democracia e a solidariedade.
- Desenvolver a capacidade dos alumnos para regular a súa propia aprendizaxe, confiar nas súas aptitudes e coñecementos, así como para desenvolver a creatividade, a iniciativa persoal e o espírito emprendedor.
- Crear unha autoestima axeitada.
- Apreciar os roles sexuais e o exercicio da sexualidade como comunicación plena entre as persoas.
- Desenvolver a igualdade de dereitos e oportunidades e fomentar a igualdade efectiva entre homes e mulleres. Aplicamos aquí o reflectido no plan de igualdade, dando o mesmo peso ao traballo e responsabilidades de nenos e nenas e utilizando unha linguaxe

coeducativa e de igualdade.

- Coñecer, valorar e respectar os dereitos humanos, como base da non discriminación, o entendemento e o progreso de todos os pobos.
- Adquirir respecto cara aos seres vivos e o medio, en particular ao valor dos espazos forestais e o desenvolvemento sostible. Coidar moito o material dándose conta do que supón a nivel ecolóxico o mal uso do mesmo, participando decidida e solidariamente na resolución dos problemas ambientais, utilizando instrumentos de análise e crítica necesarios para construír unha opinión propia, libre, xusta e democrática.
- Proporcionar os instrumentos de análise e crítica necesarios que permitan unha opinión e actitude propias fronte ás ofertas da sociedade de consumo, por iso se procederá a unha análise crítica da publicidade, do cinema, etc.
- Desenvolver hábitos e actitudes de curiosidade, respecto e participación cara ás demais culturas da contorna ou doutros lugares máis alonxados.
- Valorar a interculturalidade como un elemento enriquecedor da sociedade.
- Preparar para o exercicio da cidadanía e para a participación activa na vida económica, social e cultural, con actitude crítica e responsable e con capacidade de adaptación ás situacións cambiantes da sociedade do coñecemento.

10. FOMENTO DA LECTURA E DESENVOLVEMENTO DA COMPRENSIÓN LECTORA: CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.

A **Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación**, na **exposición de motivos** e nos seus **artigos 16.2, 17 e), 19.2 e 19.3**, establece o seguinte:

- Unha das finalidades da Educación Primaria é a adquisición das habilidades culturais básicas relativas á expresión e comprensión oral e á lectura.
- Os alumnos e alumnas deben desenvolver hábitos de lectura.
- A lectura debe traballarse en todas as áreas do currículo.
- Coa fin de fomentar o hábito de lectura dedicarase un tempo diario a ela.

De igual modo, o **Decreto 130/2007, do 28 de xuño**, polo que se establece o **currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia**, establece que:

- Sen perxuízo do seu tratamento específico nalgunha das áreas da etapa, a comprensión lectora e a expresión oral e escrita traballarase en todas as áreas (**artigo 6.3**).
- Coa finalidade de fomentar o hábito da lectura, os centros elaborarán e aplicarán un proxecto lector que asegure como mínimo media hora diaria (**artigo 6.4**).

A lectura estará presente en todas as áreas da Educación Primaria. Por eso, o fomento da lectura e o desenvolvemento da comprensión lectora serán impulsados a través das actividades específicas de todas as áreas.

Lese para obter información, para aprender, para comunicarse, para divertirse, para vivir outras realidades. Na educación artística-plástica leremos artigos ou pequenos textos sobre artistas e obras de arte, dos que deberán entender as ideas fundamentais e adquirir o vocabulario propio da área.

É moi importante a elección dos textos cos que se vai traballar. Estes han de ser

motivadores e axeitados ao nivel dos lectores.

Elixiremos os textos en función dos seguintes criterios:

- Grao de maduración do proceso lector.
- Elección de temas atractivos e interesantes para os/as rapaces e rapazas.
- Textos variados en canto a contidos: prensa, textos na rede, textos de cadernos...
- Elección do tipo de letra axeitada.
- Ilustracións atractivas e motivadoras.
- Apoiados por presentacións que se proxectarán en pantallas ou en pizarras dixitais.

11. AS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN. CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC.

A **Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación**, establece como obxectivo da **Educación Primaria** *"Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e a comunicación desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran"*.

De igual modo, o **Decreto 130/2007, do 28 de xuño**, polo que se establece o **currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia**, establece que *"os centros docentes elaborarán e aplicarán un plan de introdución das tecnoloxías da información e da comunicación (artigo 6.5)*.

As tecnoloxías da información e a comunicación constitúen unha ferramenta cotiá nas actividades de ensino e aprendizaxe das diferentes áreas, así como un instrumento de traballo para explorar, analizar e intercambiar información.

O obxectivo que se pretende alcanzar ao finalizar a escolarización obrigatoria é a consecución por parte do alumnado de **competencia dixital**.

Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información, e para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van desde o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes unha vez tratada, incluíndo a utilización das **TIC** como elemento esencial para informarse, aprender e comunicarse.

Faremos uso das TIC das seguintes maneiras:

1. Exposición das nosas sesións apoiada nas novas tecnoloxías (Encerado Dixital Interactivo, ordenadores con proxectores e pantallas murais...)

Mediante o uso do ordenador o/a mestre/a mellora a exposición dos contidos ao ilustrar con maior claridade algúns conceptos e presentalos de forma máis atractiva. Ao mesmo tempo, coa utilización das novas tecnoloxías pódese mellorar a motivación cara á aprendizaxe da materia e cara ao uso de recursos informáticos. En moitas das aulas dispomos de proxectores e pantallas de proxección así como pizarras dixitais interactivas para poder completar as nosas aprendizaxes. Así mesmo funciona a aula de informática na que podemos reservar momentos nos que acudir co alumnado.

2. Iniciación á informática do alumnado:

Preténdese transmitir os coñecementos básicos necesarios para poder utilizar as tecnoloxías. Os contidos elementais que se deben desenvolver na aula son:

- Utilización dos compoñentes básicos do contorno gráfico do ordenador.
- Apertura e peche de aplicacións.
- Creación dun documento novo.
- Gravación e recuperación de documentos.
- Acceso á información contida nun CD, ou pen drive.
- Acceso a páxinas web.
- Impresión de documentos.
- Utilización do disco duro e uso de dispositivos externos.
- Utilización de navegadores.
- Edición de documentos mediante procesadores de texto.
- Elaboración de presentacións multimedia.
- Utilización dun buscador.
- Realizar actividades interactivas colgadas na Rede, véxase actividades **JCLIC, LIM,...**
- Envío e recepción de mails.
- Manexo da aula virtual do centro...

3. Exercitación mediante programas educativos

Utilizamos programas que permiten a interactividade e a creatividade por parte do alumnado, favorecendo un uso das novas tecnoloxías con máis posibilidades educativas.

4. Utilizar os medios tecnolóxicos para investigar

Trátase de fomentar a *aprendizaxe activa* e o máis autónoma posible por parte do alumnado, que se ve confrontado a tomar decisións en torno a como proceder na aprendizaxe, que recursos utilizar, como seleccionar e elaborar a información atopada, como presentar o produto resultante, etc. En cada ordenador da aula de informática hai unha boa morea de cartafoles na barra de tarefas con enlaces educativos de todo tipo e referentes a todas as áreas.

Na **páxina web** do centro temos tamén unha serie de **blogues enlazados** nos que o profesorado da acceso a tarefas e propostas ao alumnado e familias e asimesmo o acceso á **aula virtual do centro**.

13. CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

A primeira premisa é que tódalas áreas deben contribuír á mellora da competencia lingüística.

Desde a Educación Artística propomos os seguintes puntos:

1. Alcanzar a corrección lingüística.

- Respecto polas normas ortográficas: escrita de letras, tildes, puntuación.
- Corrección léxica e gramatical: vocabulario axeitado, evitar repeticións e muletñas, concordancias...
- Presentación nos escritos con boa caligrafía, pulcritude, marxes adecuadas, separación entre parágrafos e de títulos.
- Entregar os traballos dentro dos prazos.

2. Mellorar a habilidade da comprensión de textos:

Empregaremos diferentes fontes e tipoloxías textuais (programas de radio e televisión, visionado de montaxes audiovisuais: vídeos, material multimedia, películas..., anuncios publicitarios orais, cancións, etc...

Os exercicios de comprensión lectora serán sobre temas artísticos. Podemos facer preguntas de elección múltiple, de preguntas incompletas, de desenrolo longo, de unión, de agrupar e clasificar por categorías...

3. Mellorar a expresión oral e escrita:

O alumnado deberá producir pequenos textos escritos, axeitados á área. Usará, sempre que sexa posible os medios tecnolóxicos.

O alumnado tamén poderá facer pequenas exposicións sobre un tema dado: resumos de biografías, estudo de monumentos... pintores/as, sentimentos, ...Expresar sentimentos que provocan determinadas situacións e imaxes, debates...

4. Utilización de bibliotecas dixitais con diversos fins:

- Elaboración de traballos de investigación: buscar no dicionario, obter respostas guiadas en temas que se estean traballando nas sesións.
- Indagar tamén en Internet, en webs diversas, nos mesmos termos anteriores.
- Os textos sempre adaptados á idade e capacidade do alumnado.

5. No Centro cúmprese co 50% de horario adicado a cada unha das linguas oficiais.

14. SENSIBILIZACIÓN DA COMUNIDADE ESCOLAR NA IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES.

Dentro da aula de do traballo de plástica conmemoraremos datas significativas que teñen que ver co respecto pola muller: día da muller traballadora, día contra a violencia de xénero, día dos Dereitos Humanos... usando filmes, vídeos e presentacións en que este tema quede patente. Sobre os mesmos tamén comezaremos a establecer pequenos debates, entre outras actividades

As relacións entre os dous xéneros basearanse no respecto e valoración mútuas. Temos que dar a coñecer a todo o alumnado as normas de funcionamento da aula. Temos que ensinar o poder da palabra e a que sempre que falemos de nenos, homes, etc, o mesmo peso ten que ter o vocabulario referido ás mulleres.

O obxectivo básico será que homes e mulleres, nenos e nenas cheguen a ter as mesmas oportunidades nun futuro, para eso teremos en conta o seguinte:

1. A linguaxe será sempre coeducativa.
2. As responsabilidades serán repartidas por igual.
3. Estudaremos artistas de ambos xéneros por igual e trataremos de facer visibles aquelas que quedaron agochadas detrás dun home por causa do tempo que lles tocou vivir.

Calquera problema será posto en coñecemento das familias na hora de titoría, telefonicamente ou telematicamente vía mail, páxina web do centro ou blogues que se enlazan na mesma. O contacto entre familia e escola debe de ser permanente. A educación dos/as máis cativos/as é cousa de todos/as, polo que as actuacións non deberían de diverxer.

15. RECURSOS: espazos e materiais.

O material terá que manter un bo estado durante todo o curso: regras, cores, lápices, goma, pegamento...

O mobiliario e espazos do centro son cousa de todos e todas, por eso teremos que coidalo. Calquera que dane materiais, individuais ou non, espazos ou mobiliario terá que proceder á súa reparación ou reposición, en caso de perda.

Os recursos didácticos que empregaremos durante o curso basicamente son:

- A pizarra tradicional: branca. Cada alumno/a terá material individual para saír á pizarra.
- A pizarra dixital interactiva.
- Ordenadores persoais da aula de informática.
- A Internet.
- Xogos educativos interactivos.
- Software libre: procesadores de textos, etc.
- Cadernos de observación do profesorado
- A contorna próxima ao Centro Escolar.
- Fichas de todo tipo, se pode ser de carácter dixital.
- Vídeos, presentacións e fotografías de toda clase, en formato dixital.
- Correos electrónicos.
- Páxina web do colexio.
- Blogues educativos que se enlazan desde a páxina anterior.
- Aula virtual do colexio.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

Este ano as celebracións serán de xeito conxunto entre toda a comunidade educativa, sin separación de espazos nin de alumnado.

Dentro da nosa área haberá determinados momentos do ano que sempre foron especiais : Samaín, Magosto, Entroido, Nadal, actividades medioambientais, de igualdade...